

ŽELEZAR

JESENICE, DNE 11. APRILA 1985

ŠTEVILKA 14 • XXXIV

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z ordenom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnović, tehnični urednik — novinar Dare Bradaskja, lektorica — novinarka Cvetka Martinčič, novinarka Lilijana Kos, administracija — Marija Lužnik in Mira Keserović. Naslov: Uredništvo Železarnja, SOZD SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, novinarji 26-19, administracija 26-21. Stavek in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

PROGRAMSKE USMERITVE ZA DELO KOMUNISTOV

V soboto, 6. aprila, je bila programska konferenca OK ZKS Jesenice in v tem prispevku bom predstavil nekatere programske usmeritve za nadaljnje delo jeseniških komunistov.

Gradivo za programske konferenco, v katerem je bil podan pregled delovanja občinske organizacije ZK, so v razpravah dopolnile še osnovne organizacije ZK.

Nekatere osnovne organizacije niso najbolje opravile svoje naloge, vendar je programska konferenca dala popolnejše ocene delovanja vsake OO ZK in posameznika — komunisti v njej ter oceno njegove angažiranosti v političnem sistemu.

Aktivnost članstva je bila po 13. seji kar velika. Sprejeli smo jasna izhodišča, ki so bila komunistom dobra orientacija pri njihovem delovanju.

Ne moremo trditi, da v preteklem letu ni bilo uspehov. Pravično moramo vrednotiti svoje delo, saj smo se lani vse leto borili z velikimi težavami zaradi slabega položaja jeseniške železarnice in nekaterih drugih OZD, kar je seveda močno vplivalo na razpoloženje in zadovoljstvo ljudi na Jesenicah. Danes nas na srečo ne težijo več izgube; tudi orientacija za prihodnost je jasnejša.

S finančnimi in ekonomskimi rezultati pa ne moremo biti zadovoljni in tudi ne z razpoloženjem ljudi — saj cene še vedno naraščajo, dohodek ne sledi prihodku, inflacija narašča in močno obremenjuje tiste delavce, ki izključno živijo od svojega dela.

Osnovna orientacija nam je stabilizacijski program. Z uresničevanjem posameznih delov tega programa pa ne moremo biti zadovoljni in tudi ne s pogoji, ki vplivajo na stimulacijo in na samoupravno reševanje nekaterih vprašanj.

Pripravili smo program »naslonitev na lastne sile«, to pa pomeni, da moramo krepiti samozavest za iskanje izhoda iz tega položaja in spodbuditi vse za boljše rezultate.

Ena izmed teh nalog je tudi nadaljnji boj proti linearnemu reševanju vprašanj nagrajevanja pa tudi nekaterih drugih aktualnih vprašanj.

V ta odnos moramo vpeti tudi reševanje družbenih vprašanj, kot je urejanje področja družbenih dejavnosti. Že z družbenim planom smo se dogovorili za nekatere programe, ki jih bomo bolj podprli — mi pa smo kar zadovoljni s sedanjim stanjem.

S socialno problematiko smo se bolj malo ukvarjali, razen z reševanjem stanovanjskih problemov, vendar bo na tem področju potrebno več poslušanja in upoštevanja analiz. Osnovne organizacije ZK vse pogostje opozarjajo na vse težji položaj nekaterih družin, upokojujencev ali ostarelih ljudi. Toda tudi socialna vprašanja moramo reševati z večjim dohodkom.

Eno najpomembnejših vprašanj na Jesenicah je vprašanje nadaljnjega razvoja, ki je najbolj izraženo z odločitvijo Železarnice za gradnjo jeklarne 2. Drugo področje, ki je pomembno za jeseniško občino, je razvoj turizma. O tej usmeritvi smo večkrat govorili, vendar še vedno nismo dosegli tistega, kar želimo. Komunisti ocenjujemo, da je na tem področju največja ovira pomanjkanje ustreznih kadrov.

Priprava nadaljnjih planov je naloga delavcev, ki delajo na tem področju.

Izgradnja karavanškega predora je za komuniste, delavce in občane Jesenic velik izziv, hkrati pa ponuja možnosti za pridobivanje dohodka (bližina meje, vključevanje v mednarodno menjavo, maloobsejni promet...).

Komunisti smo dolžni, da mobiliziramo delovne ljudi in občane za iskanje izhoda iz težkega položaja in da ustvarjamo zaupanje z lastnim zgledom in bolj energičnim spreminjanjem sedanjega stanja.

Osnovne organizacije so večkrat opozarjale na premajhno učinkovitost ZK in nemoč partije. Vprašanje je, KOMU to očitamo? Morali bi sami sebi in naši neaktivnosti!

Delovni ljudje in občani se zavzemajo za samoupravljanje, zato so tudi zaskrbljeni za nadaljnji razvoj. Vedno več je administrativnih posegov, kar manjša vlogo odločanja delavcev. Na drugi strani pa se zaradi vrste neizpolnjenih obljub ali nedosledno izpeljanih stališč, ki naj bi izboljšali stanje, ustvarja klima nezaupanja, zato tudi nekateri dobri predlogi ne najdejo odziva (npr. referendum o delitvi osebnega dohodka v Železarni).

Poznamo pa tudi druge primere, ko se ljudje zavedajo, da so nujne rešitve in s politično orientacijo usmerjajo svoje cilje (reševanja v Elimu in nekatere rešitve v šolstvu).

Izvoz ima za nas še vedno ključni pomen. Trudimo se, da ne izvažamo surovin z nizkim neto deviznim prilivom, ampak da v okiru povežemo izvozno končno izdelke. Komunisti bodo morali še zelo skrbeti za DOBRE povezave na osnovi kvalitetnih materialov, ki bodo omogočali dobro poslovnost. To pa ne dopušča zaprtosti TOZD in DO, zato podpiramo tudi medobčinsko sodelovanje.

Ena od najpomembnejših usmeritev v programu »opora na lastne sile« je krepitev družbenopolitičnega in delegatskega sistema. Dolžni smo se boriti za uveljavljanje političnega sistema socialističnega samoupravljanja. Pri nas sicer nismo opazili negativnih tendenc po ukinitvi in združenju TOZD. Ne moremo pa se pohvaliti z dobrim delom zbora združenega dela, delegatskih skupščin in dela delegacij. Moramo doseči, da bodo te institucije mesto dogovarjanja in ne monologov. Potrebno je pregledati tudi stroške in organiziranost našega dela. Preveliki so stroški administracije tako zaradi notranjih kot zunanjih vplivov. Sprejeli smo program razbremenjevanja gospodarstva, pa ni rezultatov. Poleg tega so nekatere porabe materialov in energije prevelike na enoto izdelka, kar se seveda kaže v ceni. ZK posebno skrbi za inventivno dejavnost. Na tem področju dosegamo dobre rezultate. Železarna ima vzorno zgrajen sistem množične inventivne dejavnosti. To moramo nadaljevati in prenašati še na druga področja gospodarstva.

Osnovna naloga vseh organizacij in organov ZK je prav gotovo pridobivanje mladih v naše vrste. Nesprejemljivo je, da številčno organizacija upada. Govorimo, da mladina noče v ZK. Kje so vzroki? Ali v naših zgledih, ali pa v tem, da stalno poudarjamo našo neučinkovitost. Tudi vzroke izstopov iz ZK smo analizirali. Ni nam vseeno, zato se je potrebno pogovoriti z nekaterimi člani z dolgoletnim stažem, ki so zapustili naše vrste. Predvsem se moramo znotraj ZK boriti za učinkovitost na osnovi enotnih stališč in odgovornosti pri izvajanju sprejetih sklepov.

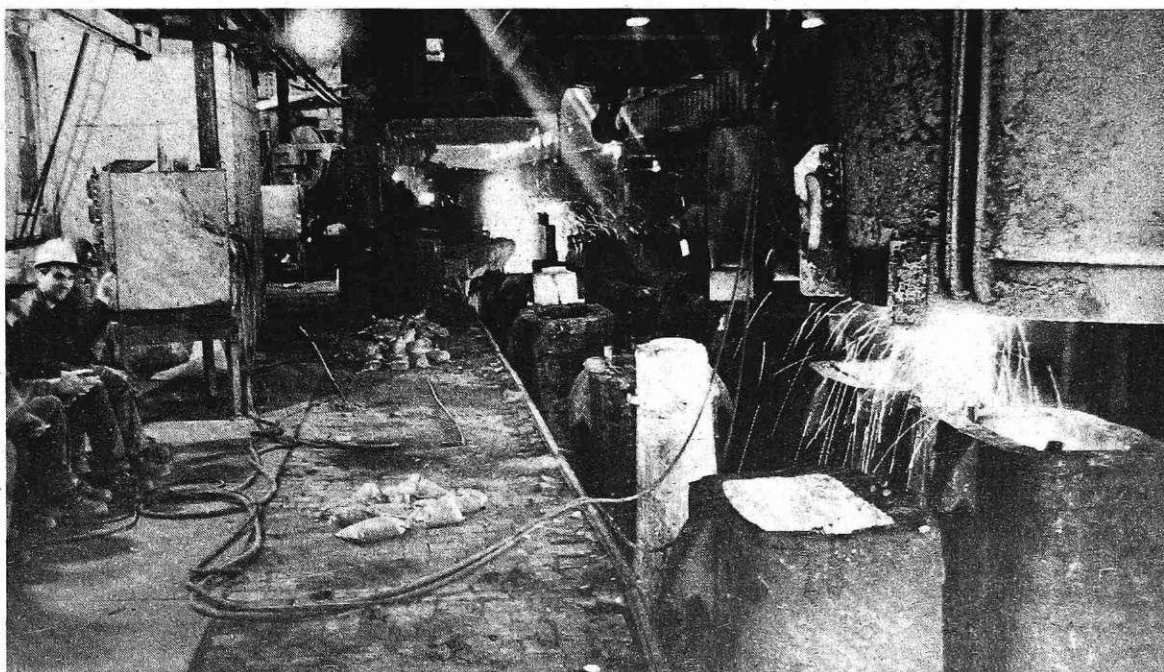
S takimi načinom dela moramo pridobiti mlade, saj se mladi hočejo dokazovati — z delom, pa tudi bolj jim moramo prisluhniti in jim pomagati pri reševanju njihovih problemov.

Metode našega delovanja moramo izboljšati in dograditi — le tako pot vodi k večji učinkovitosti. Akcijska povezovanja za enotno delovanje ZK so rodila nekatere uspehe. Komunisti dosegamo enotnost in učinkovitost akcije z idejnim osveščanjem in usposabljanjem. Predvsem pa je nujno krepiti odgovornost pri izvajanju sklepov.

Poudarjene so bile tudi nekatere druge naloge. Ena od osrednjih nalog je prav gotovo naša odgovornost za organiziranost in delovanje SLO in družbene samozastite, predvsem na področju krajevnih skupnosti. Mnogo naporov bo potrebnih, da z upoštevanjem smernic uredimo delovanje narodne zastite v KS in OZD.

To so naloge in programske usmeritve za delo vsakega komunisti in vseh osnovnih organizacij ter organov ZK v jeseniški občini. Smo pred kongresom! Naša osnovna odgovornost in dolžnost je, da na kongresu pokažemo pozitivne rezultate dela.

Brane Iskra,
sekretar OK ZKS Jesenice

V jeklarni (foto I. Kučina)

USMERITVE DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE ZA NADALJNJE DELO NA SISTEMU DELITVE PO DELU

Rezultate referenduma smo vsestransko analizirali ne samo zato, da ugotovimo vzroke za neuspeh, zadovoljstvo delavcev z osebnimi dohodki in vzdušje v posameznih okoljih, temveč predvsem z namenom, da začrtamo pot, po kateri bomo akcijo nadaljevali, da bi zadostili zahtevam kar največjega števila delavcev.

Strokovna služba je izoblikovala predlog usmeritev, ki so ga obravnavali: poslovodni odbor, strokovni kolegij, družbenopolitična koordinacija na ravni delovne organizacije in poslovodni kolegij. Čeprav so bila posa-

mezna področja predloga podrobno izdelana, so bile delavskemu svetu posredovane 27. marca le tiste usmeritve, za katere smo v glavnem dosegli soglasje. Strokovna skupina naj bi poleg teh našla ustrezne rešitve

še za druga vprašanja, ki so bila izpostavljena pred referendumom ali tudi po njem.

1. Delovna grupa naj prouči tako možnost dopolnitev (v delo naj se vključi tudi pravna služba), da ostane samoupravni sporazum in metodologija vrednotenja del in nalog v osnovi nespremenjena. Bistvene spremembe bomo dosegli pri vrednotenju na naslednjih področjih:

— po vsebini enake in podobne naloge ne smejo bistveno odstopati pri vrednosti kriterija izobrazbe,

— za kriterij dopolnilna znanja bomo pripravili matriko kot osnovo za spremembo vrednotenja ob usmeritvi, da tako znanje delavcev, ki naloge opravlja, tudi mora imeti,

— večji poudarek pri vrednotenju bomo določili normativ naporu, kar je mogoče že v okviru sedanjih stopenj (pri tem naj komisije posebej upoštevajo sestavljenost delavčevih nalog),

— pri pogojih bomo dopolnili dva kriterija, ki sta bila sporna (nošenje zaščitne obleke, protiprašne maske), za kriterij lastne ogroženosti pa je služba za varstvo pri delu izdelala matriko petih različnih stopenj delovnih nalog, ki bo dala boljše rezultate,

— za delovne naloge, ki se opravljajo pod izredno težkimi pogoji, bomo določili normativ časa in število izvajalcev ter se dogovorili, na kakšen način jih bomo nagrajevali — na tej osnovi jih bomo ponovno vrednotili.

2. Številne nasprotujoče si pripombe na krog upravičencev nagrajevanja

(Nadaljevanje na 2. strani)

KLJUB TEŽAVAM DOBRI POSLOVNI REZULTATI

V prvem tromesečju letošnjega leta smo dosegli zelo dobre poslovne rezultate. Plan skupne proizvodnje smo izpolnili 97-odstotno, plan gotove proizvodnje pa 101-odstotno. Vrednost realizacije je bila 13,4 milijarde dinarjev. Če pa prištejemo še storitve prevažanja in prodajo energetskih medijev, je skupna realizacija znesla preko 14 milijard dinarjev. Ker je bilo zaradi hude zmrzali v januarju in februarju obratovanje zelo oteženo, so rezultati toliko bolj ugodni.

Božidar Bartelj, član poslovodnega odbora, je ocenil, da je tako ugoden poslovni rezultat plod naporov vseh delavcev, predvsem pa vzdrževalcev, ki so se trudili, da so vse naprave kljub hudemu mrazu obratovale in da ni bilo večje škode zaradi zmrzovanja hladilne vode.

Zaradi izredno hude zime smo imeli tudi veliko težav pri odpremljanju naših izdelkov, vendar smo jih reševali z večjo odpremo ob koncu mesecev. Oskrba z rudo, koksom in jeklenim odpadkom je bila količinsko normalna, težave pa smo imeli z jeklenim odpadkom, ki je bil nešaržiran, zato so bile težave pri razkladanju vagonov in njegovi pripravi. Zelo pa primanjkuje ferole-

gur, ker se je zaradi spremembe asortimenta njihova poraba zelo povečala.

Zaradi slabe oskrbe je bilo izpolnjevanje programa proizvodnje neravnih kvalit, vključno z namensko proizvodnjo, zelo slabo, saj so v Hladni valjarni Bela od načrtovanih 1740 ton neravnih trakov in pločevine izdelali le 1064 ton. Zaradi pomanjkanja ferolegur je bila proizvodnja v Jeklarni pod 30 odstotki, zato so proizvodnjo reševali z medfaznimi zalozami.

Oskrba z ognjevzdržnim materialom je bila v tem obdobju za štiripetno obratovanje dobra, saj so delavci

(Nadaljevanje na 2. strani)

IZVOZ V PRVEM TROMESEČJU ZELO DOBER

V prvem tromesečju letošnjega leta smo izvozili 16 tisoč ton naših izdelkov v vrednosti 6.213.000 dolarjev in tako plan izvoza izpolnili 83,5 odstotno. Na konvertibilno področje smo izvozili za 4.263.770 dolarjev (82,8%), na klirinško pa v okviru blagovne menjave metalurških izdelkov za 1.949.000 dolarjev (84,7%).

Glede na tržne možnosti in naše proizvodne zmogljivosti, ko je bila v prvem tromesečju skoraj polovica proizvodnje namenjena konvertibilnemu izvozu, je doseženi izvozni rezultat dokaj ugoden. Rezultati so toliko bolj razveseljevali, ker smo zaradi drugih obveznosti zniževali izvozne obveznosti Valjarni debele pločevine in da nam še ni uspel prodor navojnih žičnikov na tuja tržišča.

Svoje izvozne obveznosti sta zelo dobro izpolnili temeljni organizaciji Valjarna žice in profilov, ki je izvozila 1510 ton valjane žice v Avstrijo, in

Profilarna, ki je v Zvezno republiko Nemčijo izvozila 2070 ton hladno oblikovanih profilov. Izvoz obeh temeljnih organizacij je bil uresničen v okviru kompenzacij za zbiranje sredstev za odplačilo inženiringa in tehnične dokumentacije za jeklarne 2 in za nakup nekaterih reprodukcijskih materialov, predvsem grafitnih elektrod.

V okviru metalurške menjave s Poljsko in Bolgarijo smo ob koncu prvega tromesečja izpolnili obvezno-

(Nadaljevanje na 2. strani)

SPODBUDEN ZAČETEK

Po podatkih statistične službe smo v Železarni do 8. aprila izdelali 35.240 ton skupne proizvodnje, kar je 112,2 % operativnega programa.

V osmih dneh so delavci TOZD Plavž izdelali 3.512 ton grodja in s tem izpolnili 83,9 % družbenega plana, ki je enak operativnemu programu.

V TOZD Jeklarna so vlili 10.908 ton jekla, kar je 109,2 % operativnega programa. K boljšemu indeksu je prispevalo tudi petpetno obratovanje SM jeklarne.

Do 8. aprila smo odpremili 10.077 ton gotovih izdelkov in storitev in tako izpolnili operativni program 122,8 %.

ODBOROM ZA URESNIČEVANJE ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU VEČ PRISTOJNOSTI

V uredništvu Železarnja smo se odločili, da bomo ob koncu mandata predstavili delo in probleme odborov pri delavskem svetu naše železarnje. Dušan Thaler, predsednik odbora za uresničevanje zakona o združenem delu, je v pogovoru spregovoril o problemih in tudi predlogih za boljše delo.

»V teh štirih letih smo se v odboru preveč ukvarjali le z obravnavanjem in registriranjem sprememb zakonov in naših samoupravnih aktov. Preveč smo razpravljali o zakonitosti posameznih določil, premalo pa smo se poglobili v vsebino samoupravnih aktov, če zajemajo interese delavcev in ne prizadanejo njihovih pravic. Odbori bi morali bolj spremljati, kako se samoupravni sporazumi izvajajo, za to pa bi bila nujno potrebna temeljita raziskava. Na podlagi njenih ugotovitev bi lahko podrobneje opredelili naloge in vlogo odborov ter program njihovega dela.

Velika ovira za delo odbora je, ker ima pri obravnavi gradiv premalo pristojnosti. Odbor lahko določi, v kakšnem roku mora biti narejen nek samoupravni akt, nima pa možnosti, da bi ob prekoračitvi rokov za devoto predal v obravnavo in reševanje drugim organom, službam ali posameznikom. Odbor bi moral imeti pravico nadzorovati, ali so akti pravočasno in vsebinsko ustrezno narejeni ter pravico, da delavskemu svetu predlaga sankcije za službe ali posameznike, ki svojih nalog niso opravili. S tem bi odbor za uresničevanje zakona o združenem delu dobil svojo izvršilno vlogo in ne bi bil le registrator stanja.

Sedanji način dela odbora pri delavskem svetu Železarnje, da ugotavlja zakonitost osnutkov samoupravnih splošnih aktov, je slab, ker člani odbora niso pravniki, ki bi temeljito poznali zakonitost posameznih določil. Za zakonitost predlaganih aktov odgovarja strokovna služba, naloga odbora pa naj bi bila, da pregleda, če je osnutek primeren za obravnavo in

če zajema osnovne interese delavcev.

Odbori za uresničevanje zakona o združenem delu v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih bi morali imeti predvsem svetovalno in nadzorno vlogo, ki bi jo uresničevali v tesnem sodelovanju z delavskimi sveti. Bolj bi morali sodelovati pri obravnavi gradiv v javni razpravi, po njej zbrati pripombe, jih obdelati in predložiti delavskemu svetu s svojim mnenjem. Če bi uveljavili takšno vlogo odborov, bi interne probleme reševali znotraj temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, kar bi zelo pozitivno vplivalo na razpoloženje delavcev, razbremenili pa bi tudi strokovne službe.

Odbori bi lahko precej pomagali tudi samoupravnim delovnim skupinam, če bi poznali njihove probleme. Zato bi morali pregledovati zapisnike SDS in delavske svete opozarjati na njihove probleme. Če bi imeli pregled nad problemi samoupravnih delovnih skupin, bi lahko nadzorovali

tudi njihove delegate v delavskem svetu, kako so povezani s svojo delovno skupino in ali prenašajo njena stališča na delavski svet. Odbori bi torej zaznavali probleme, predlagali njihovo reševanje in ga nadzorovali.

Odbori bi morali več pozornosti nameniti tudi tistim pripombam SDS, ki se nanašajo na gospodarjenje in jih posredovati delavskemu svetu. Tako bi se reševali tudi drobni, vendar za delavce pomembni delovni problemi, kar bi izboljšalo delovno vzdušje. Samoupravnim delovnim skupinam bi moral tudi nekdo pojasniti, kadar so v zmoti, ali kadar njihove želje oziroma zahteve presega možnost.

Veliko problemov bi torej lahko rešili že v temeljni organizaciji in delovni skupnosti, če bi odbori za uresničevanje zakona o združenem delu našli sami sebe in svoje delo bolj usmerili v delovne in proizvodne probleme svojega okolja ter jih reševali v tesnem sodelovanju z delavskim svetom. Če pa problemov ne bi mogli rešiti sami, bi jim pomagal odbor za uresničevanje zakona o združenem delu pri delavskem svetu naše železarnje.

Lilijana Kos

USMERITVE DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE ZA NADALJNJE DELO NA SISTEMU DELITVE PO DELU

(Nadaljevanje s 1. strani)

nja po dodatnih kriterijih socialne povod za razmišljanje, da so ti upravičenci le poslovodni odbor, vodje temeljnih organizacij in sektorjev ter predsednik sindikata, za kar imamo osnovo tudi v družbenih usmeritvah, ker se za opravljanje teh nalog zahtevajo posebne dolžnosti in odgovornosti. Ob taki usmeritvi bomo ponovno pregledali vrednotenje vseh tistih nalog, za katere smo predvideli dodatno metodologijo in tako popravili morebitne prevelike razpore med vodstvenimi nalozami.

3. Zagotovili bomo, da osebni dohodek delavcev na najenostavnejših nalogah ne bo nižji od sedanjega, zato bomo ponovno pregledali vrednotenje in ga uskladili s to usmeritvijo.

4. Zaradi boljše primerljivosti vrednotenja med temeljnimi organizacijami in večje kadrovske fleksibilnosti predlagamo izenačitev delokrogov z delovnimi nalozami (delokrog sestavlja le ena naloga), kar sicer pomeni določen odstotek od zastavljenih ciljev, vendar bi po sedanjih ocenah prinesel več prednosti.

5. Na osnovi teh usmeritev bo popravljeno vrednotenje po že osvojenem postopku (komisije v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih na ravni grup ter komisija za usklajevanje vrednotenja del in na-

log Železarnje Jesenice) in na osnovi primerjalnih izračunov osebnih dohodkov, ki pa bodo najbolj realni šele tedaj, ko bo usklajevanje pripomb popolnoma končano.

6. Vzporedno s korekcijo vrednotenja za to imenovana skupina pripravi model obračuna osebnega dohodka oziroma prehoda s kategorij na točkovni sistem.

7. Hkrati s navedenimi postopki začnejo pripravljati pravilnike temeljne organizacije in delovne skupnosti. V teh pravilnikih morajo priti do izraza vse specifičnosti posameznih okolij, posebno pa si bomo morali prizadevati poiskati merila, ki bodo razlikovala med pridnimi in manj uspešnimi delavci.

Usmeritve torej pomenijo, da gre predvsem za spremenjen pristop in razlago samoupravnega sporazuma ter za intenzivno delo pri izboljšanju vrednotenja delovnih nalog in izdelavi pravilnikov, ne pa za spremembo same, kar pomeni poudarjanje v temeljnih organizacijah, kjer je referendum uspel. Kljub različnim razpravam o možnih posegih v samo metodologijo vrednotenja je prevladalo mnenje, da bi nam to končni cilj — to je boljši sistem nagrajevanja — preveč odmaknilo, ker bi zahtevalo ne le izdelavo nove metodologije — čeprav poenostavljene — temveč tudi ponovno vrednotenje vseh delovnih nalog.

Na delavskem svetu so bile 27. marca sprejete predlagane usmeritve za nadaljevanje dela na sistemu delitve po delu. Oddelek za študij dela in časa ter nagrajevanje je zadolžen za izdelavo podrobnega operativnega programa za izvajanje sprejetih nalog z nosilci in roki. Delavce bomo s tem seznanili, program pa mora biti izdelan že v aprilu. Poslovodni odbor bo v aprilu imenoval posebno skupino, ki naj opravlja predvsem ali po možnosti samo te sprejete naloge. V glasilu Železar pa je v tej številki objavljeno že drugo nadaljevanje raziskave o neuspelem referendumu.

Se tako dobre strokovne rešitve in še tako učinkovita družbenopolitična akcija ne bo zagotovila sprejema razvidov na delavskih svetih, če ne bomo odpravili nezaupanja pri vrednotenju med temeljnimi organizacijami in delovnimi skupnostmi, če ne bomo delavcev seznanili z opisi in ocenami delovnih nalog, če ne bomo dosegli pravih informacij predvsem s strani neposrednih vodij dela in če bomo vztrajali na apriornih, neutemeljenih stališčih in trditvah, ki imajo svoj izvor v najrazličnejših dezinformacijah.

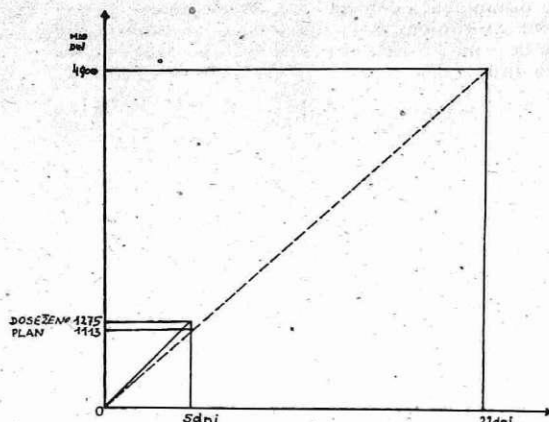
Albina Tušar,
članica poslovodnega odbora

Železarski globus

LUKSEMBURG

Železarska družba Luxembourg-Based Arbed, ki je tretji največji proizvajalec jekla v Evropi, je leta 1984 izdelala 3,9 mil. ton surovega jekla. To je kar 21 % več kot leta 1983. Proizvodnja valjanih izdelkov je narasla za 24 % in je znašala 3,4 mil. ton.

DOSEGANJE SKUPNEGA CILJA POSLOVANJA

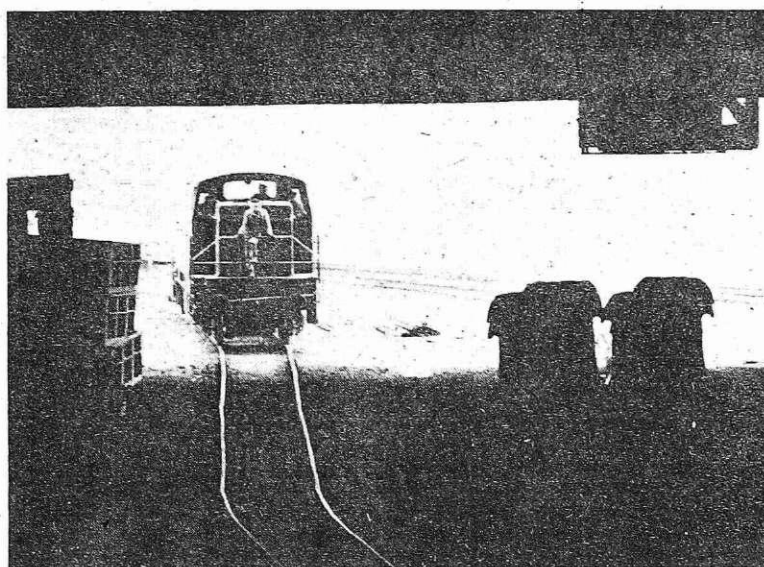

Za drugo tromesečje smo si zastavili cilj realizacije 4,9 milijarde din zaradi povečanja cen našim izdelkom, kar pa bi odgovarjalo prejšnjemu cilju 3,8 milijarde din.

Tako smo v prvih petih dneh meseca aprila dosegli 1.275 mio din (na dan 255,1 mio din) in smo planirano realizacijo za teh pet dni presegli za dobrih 14 %. Če bi tak tempo obdržali do konca meseca, bi bila mesečna stimulacija za doseganje skupnega cilja poslovanja višja, kot smo jo imeli v zadnjih treh mesecih.

To je zahteven cilj glede na omejen obseg proizvodnje zaradi remonta v Valjarni debele pločevine.

Oddelek za nagrajevanje

Tiri (foto B. Grce)

DOBRI REZULTATI IN OSEBNI DOHODEK ZA MAREC

V marcu smo prvič ob ugodnih rezultatih prodaje uspešni tudi v proizvodnji. To je ugodno vplivalo na osebni dohodek za marec, ki je za 4,5 % večji od februarskega. Dobri rezultati v marcu so tudi največ prispevali, da si bomo skupaj z osebnim dohodkom za ta mesec razdelili tudi poravnavo gibljivega dela osebnega dohodka za prvo tromesečje v višini 8,2 % od prejete osebnega dohodka za delo v prvem tromesečju.

Pred zaključkom redakcije Železarnja lahko damo le splošno informacijo o osebnih dohodkih, ker podatkov še nismo uspeli podrobneje analizirati. Navedemo naj le najpomembnejše napotilo za razumevanje plačilnega listka. Vsak delavec ima na plačilnem listku (na pobudo nekaterih delavskih svetov ločeno) prikazano mesečno stimulacijo za doseganje skupnega cilja in znesek poravnave. Mesečna stimulacija za VP 060 znaša 25,5 % osebnega dohodka za delo v marcu, poravnava pa 8,2 % osebnega dohodka za delo v prvih treh mesecih.

Za večino delavcev je znesek poravnave nekoliko večji od zneska mesečne stimulacije. Izjema so le ti-

sti delavci, ki so imeli v prvih dveh mesecih večji obseg odsotnosti z dela, v marcu pa je bila njihova prisotnost večja.

Izplačilo osebnega dohodka na dan 15. aprila bo skupaj s poravnavo kar za 26 % večje, kot je bilo 15. marca. S tem je mesečni prejemek realno zopet večji kot v lanskem letu, istočasno pa smo nadoknadili tudi zaostanek realnega osebnega dohodka v februarju, ko je bil delovni mesec krajši in slabša učinkovitost.

V izplačilo osebnega dohodka je vključen tudi znesek jubilejnih nagrad, katerih višina je bila sprejeta na zborih delavcev ob koncu februarja.

Oddelek
za nagrajevanje

IZVOZ V PRVEM TROMESEČJU ZELO DOBER

(Nadaljevanje na 1. strani)

sti iz preteklega leta v vrednosti 988.000 dolarjev ter v Bolgarijo izvozili 520 ton varilnih elektrod v vrednosti 330.000 dolarjev. Medtem smo s Poljske že prejeli nova naročila za 2200 ton avtomatnega jekla in 1800 ton hladno valjanih trakov iz Hladne valjarne Bela v skupni vrednosti 2.178.000 dolarjev. Za te izdelke bomo dobili ustrezno količino toplo valjanih trakov za predelavo v Hladni valjarni Jesenice.

V okviru metalurške menjave s Češkoslovaško smo v prvem tromesečju izvozili varilno žico CO₂ in nerjavno pločevino v skupni vrednosti 1,5 milijona klirinških dolarjev. Za te izdelke redno prejemamo toplo valjane trakove za potrebe Hladne valjarne Bela.

V Sovjetsko zvezo smo začeli izvažati varilne elektrode. Izvozili smo jih 513 ton v vrednosti 330.000 klirinških dolarjev, za kar bomo kasneje dobili ustrezno količino jeklenega odpadka.

Pri oskrbi z uvoznimi materiali, predvsem s jeklenim odpadkom, grafitnimi elektrodami in legurami, ni bilo večjih težav in jih tudi v prihodnje ne bo, če bomo pravočasno zagotovili devize za njihovo plačilo. Kljub težavam zaradi pomanjkanja deviz je bila proizvodnja v prvem tromesečju redno oskrbovana s potrebnimi surovinami in polizdelki, čeprav potrebe in možnosti časovno niso bile vedno usklajene.

V drugem tromesečju bi morali v okviru kompenzacijskih poslov izvoziti za 5.150.000 dolarjev v Zvezo republiko Nemčijo in Avstrijo, 2000 ton žičnikov v vrednosti okrog 700.000 dolarjev v Ameriko (kjer smo dosegli dobro devizno razmerje s skupnim izvozom Žičarne in Željarne) ter s pospešenim izvozom naročenih izdelkov na Poljsko.

V aprilu načrtujemo izvoz v vrednosti dveh milijonov dolarjev, od tega 1.250.000 dolarjev na konvertibilno in 750.000 dolarjev na klirinško področje.

Lilijana Kos

OBVESTILO

Obveščamo vse delavce Železarnje, da bo prodaja volne v ponedeljek, 15. aprila in v torek, 16. aprila, v prostorih Delavskega doma — pri Jelenu, in sicer dopoldne od 10. do 12. ure in popoldne od 14. do 17. ure.

KLJUB TEŽAVAM DOBRI POSLOVNI REZULTATI

(Nadaljevanje s 1. strani)

Vatrostalne s stalnim operativnim delom in intervencijami poskrbeli za nemoteno oskrbo. Oskrbo z ognje-vzdržnim materialom rešujemo iz tromesečja v tromesečje, saj je zaradi težav pri uvozu surovin in majhnih proizvodnih kapacitet proizvajalcev teh materialov že dve leti zelo slaba.

Medfazne zaloge, surovine in polizdelki kljub manjši količini zagotavlja normalen start v drugo tromesečje in lahko pričakujemo, da bodo posamezne temeljne organizacije načrtovano skupno in gotovo proizvodno celoto presegle.

Marijan Beg in Miloš Piščanec, devaca na oddelku za operativno plačevanje, sta poudarila, da je eden od osnovnih vzrokov za tako dobre poslovne in prodajne rezultate dobra oskrbljenost z vložkom v vseh temeljnih organizacijah, razen v Jeklarni in Valjarni debele pločevine. Jgodni poslovni rezultati so, v nasprotju z lanskim tromesečjem, tudi posledica višjih cen jeklarskih izdelkov, vendar so take cene rezultat cvalitetnejšega asortimenta in ne izjemnih razmer na trgu. K uspehu izroma izpolnjevanju plana je pripelval tudi njegov pribalans, saj smo operativne načrte prilagodili pričakovanim težavam pri oskrbi s surovinami.

Največ pa je k dobrim rezultatom prispevalo izjemno prizadevanje

vseh zaposlenih železarjev v januarju. Do 20. januarja smo namreč uspeli izpolniti plan proizvodnje in odpreme le 70 odstotno, saj je huda zmrzal ovirala tako proizvodnjo kot odpremo. V Železarni se je nabiralo toliko končnih izdelkov, da že nismo več vedeli, kam z njimi. Po 20. januarju so se stvari normalizirale in smo dnevno odpremili tudi do tisoč ton več izdelkov kot sicer, kar je izjemen dosežek.

Zaradi kritične oskrbe z nikljem so v Jeklarni naredili le dobro tretjino planiranih nerjavnih jekel, podobne težave pa so imeli tudi v Jeklovleku, kjer jim je primanjkovalo feromangana affine (v februarju so imeli zaradi tega polmesečni izpad proizvodnje avtomatnih jekel). Ker ni bilo predvidenih dobav vložka za uslužnostno prevažanje, tudi valjavnika proga v Valjarni debele pločevine pol meseca ni delala.

V prihodnje lahko pričakujemo velike težave pri oskrbi z vložkom, saj so se medfazne zaloge zmanjšale, hladnega vložka pa skoraj ni več. Za normalno obratovanje bo treba zagotoviti načrtovane količine tujeega vložka za uslužnostno prevažanje in za domače potrebe. Žal tudi oskrba z nikljem ne bo rožnata, zato bomo nerjavnih jekel naredili le toliko, kolikor bomo dobili niklja. V prvem tromesečju sicer še nismo imeli večjih težav zaradi pomanjkanja delavcev na ključnih delovnih mestih v proizvodnji, vendar bo to še posebno v tretjem tromesečju velik problem.

Lilijana Kos
Borut Grce

Že nekaj časa se v zvezi z različno problematiko, ki jo obravnavajo SDS, v nekaterih sredinah opaža določeno malodušje ali celo nemoč. Tudi v zvezi s povratnim informiranjem. SDS mehanika preizkuševalnica, na primer, piše: »V zapisniku smo 22. februarja opozorili na nerešena sklepa prejšnjih sestankov. V zadnjem mesecu nismo prejeli na postavljena vprašanja nobenih odgovorov. SDS meni, da če odgovorni ne rešujejo nastale problematike sproti, je tudi pisanje takih zapisnikov nesmiselno.«

Tudi SDS oddelek za operativno planiranje proizvodnje v zadnjem zapisniku opozarja, da »kljub večkratnim urgencam SDS še vedno ni dobila nobenega odgovora služb glede nagrajevanja v OPP«. Podobno o istem problemu pišejo že februarja: »SDS ni dobila nobenega odgovora na vprašanja, postavljena na sestankih 7. novembra in 5. decembra 1984 ter 24. januarja 1985«. Tudi SDS vzdrževanje HVB 1 in 2 v zvezi z novouvedeno točko programa samoupravnih aktivnosti za februar »pregled sklepov prejšnjega sestanka SDS« kritično pripominja: »Ta način uporablja SDS že dalj časa, vendar večina odgovorov ni posredovanih.«

V zvezi s temi kaže opozoriti na sklepe delavskega sveta Železarne z dne 14. februarja 1984, kjer je bilo vprašanje povratnega informiranja še posebej izpostavljeno. Med drugim je bilo sklenjeno, da mora vodstvo TOZD in delovne skupnosti zagotoviti izvajanje določb pravilnika o samoupravnem informiranju in komuniciranju ter statutov TOZD in delovnih skupnosti v zvezi s povratnim informiranjem. Vodje TOZD in delovnih skupnosti bi morali poskrbeti, že na sejah delavskih svetov in v skladu s predpisanimi roki, da delavci dobe odgovor na zastavljeno vprašanje. Tudi delegati so dolžni povratno informirati svojo SDS. Da je bilo na vprašanje odgovorjeno, bi moralo biti razvidno iz zapisnika.

V skladu s temi sklepi je tudi CPSI obvestil vodje SDS in druge dejavnice (ob programu samoupravnih aktivnosti 18. maja 1984), da ne bo več izpisoval vprašanj in jih pošiljal strokovnim službam ter zahteval odgovorov (ukinili smo »zeleno informacijo«). Analiza pripomb javne razprave o samoupravnem informiranju in komuniciranju v Železarni v mesecu februarju je pokazala, da je povratno informiranje dobro zaživele le v TOZD Žičarna.

Gradivo, na osnovi katerega je potekala javna razprava, je obravnaval odbor, za informiranje ŽJ na seji 15. januarja. Tedaj je tudi sklenil, naj »CPSI v program samoupravnih aktivnosti vključi tudi pregled zapisnika prejšnjega sestanka SDS«.

Ta točka je bila, kot smo že omenili, prvič uvedena v program samoupravnih aktivnosti v mesecu februarju. Analiza je pokazala, da 47 SDS iz 16 TOZD oziroma delovnih skupnosti ni bilo zadovoljnih s prejetimi odgovori oziroma z reševanjem njihovih zahtev, predlogov ali pobud, ali pa odgovorov sploh ni prejelo. V program za marec CPSI na to točko ni posebej opozoril in je zato najbrž tudi to krivo, da jo je marsikatera SDS izpustila iz svojega dnevnega reda in da je v zapisnikih iz marca navedenih manj nepojasnjenih ali pomanjkljivo pojasnjenih vprašanj in neresenih zadev (20 SDS iz 9 TOZD oziroma delovnih skupnosti). Posamezne SDS na nerešena vprašanja oziroma zadeve še vedno opozarjajo tudi med drugimi obravnavanimi zadevami ali pod točko razno, kar seveda otežkoča evidenco tako na CPSI kot tudi sami SDS.

Če hočemo izboljšati povratno informiranje, moramo seveda vztrajati, da bo pregled zapisnika prejšnjega sestanka SDS redno na dnevnem redu sestanka SDS in da bodo v njem dosledno navedene nerešene zadeve oziroma vprašanja. To bo omogočilo tako evidentiranje šibkih členov v komunikacijskih procesih, torej izvajanje kontrole informacijskega sistema, kot izvajanje odgovornosti – s tem pa krepitev samouprave v Železarni. Imeti informacije, biti informiran, pomeni imeti moč oziroma možnost vplivanja in odločanja.

Na sestankih v februarju in marcu so SDS opozorile, da se niso reševale ali pa niso dobili odgovora na vprašanja (ali pa je bil nezadovoljiv), ki se nanašajo na kadre, delovne pogoje, stanje delovnih naprav, varnost pri delu, zaščitna sredstva, stanje garderob in sanitarij, vzdrževanje, oskrbo z energetskimi mediji, prehrano med delovnim časom, letovanjem, uporabo sredstev, zbranih s solidarnostno dnino, na nekatera vprašanja v zvezi s poročili SIS, še posebej pa tudi v zvezi z aktivnostmi po neuspelem referendumu, z delitvijo dohodka, nagrajevanjem po delu in metodologijo za izdelavo razvida del in nalog. (Posamezne SDS omenjajo le, da niso dobile odgovorov.)

Vsa nerešena, nepojasnjena ali premalo pojasnjena vprašanja, na katera so SDS opozorile v mesecu februarju, smo že povzeli v rubriki

»Pregled sestankov SDS«, vključena pa bodo tudi v analizo, ki jo bodo obravnavali ustrezni organi, zato jih na tem mestu ne bomo povzeli. Razen seveda pripomb SDS iz delovne skupnosti E-TKR-NG.

DELOVNA SKUPNOST ZA EKONOMIKO, TKR IN NOVOGRADNJE: SDS OID, IR in OSMP opozarja, da ni prejela odgovorov na 2. in 3. točko prejšnjega sestanka. SDS mehanika preizkuševalnica ugotavlja, da niso dobili ustreznih odgovorov, oziroma da je reševanje problematike prepočasno. Zgleden in jasen opis problema, ki ga izpostavljajo, bi lahko mnogim SDS, ki so pri formulaciji površne, služil za zgled: »Z dopisom smo 15. oktobra 1984 OŠDC prosili za vrednotenje del in opravil v preizkuševalnicah OTK in na podlagi tega za presojo možnosti normiranja ali kakega drugega nadomestila v primerih odsotnosti sodelavca. Rezultate mehaniških preizkusov moramo posredovati dnevno za poslovne preizkušance, ker je od njih odvisna tudi odprema izdelkov. Če hočemo to zagotoviti, je obremenitev delavcev v času odsotnosti sodelavca nadpovprečna in nemimo, da bi za take primere morali prejemati dodatek v OD. Z odgovorom OŠDC, da bi to nadomestili z nadurnim delom, se ne strinjamo, ker menimo, da je osemurna intenzivna zaposlitev že dosti velik napor.«

In dalje: »V zapisniku SDS 24. januarja 1985 smo nakazali problematiko pri merjenju trdote za NP. Zadeva je stara že nekaj mesecev in se tudi v zadnjem času ni nič spremenilo. Menimo, da bi morali odgovorni bolj intenzivno reševati nastalo problematiko.« – Njihova reakcija, ki smo jo omenili v uvodu, ko tudi v marcu niso dobili odgovora (»SDS meni, da če odgovorni ne rešujejo nastale problematike sproti, je tudi pisanje takih zapisnikov nesmiselno.«), je potemtakem razumljiva.

Program samoupravnih aktivnosti za marec:

TOZD PLAVŽ: SDS plavž 1 opozarja, da je še vedno nerešeno vprašanje delitve vročega mleka.

TOZD JEKLARNA: SDS SM 1 in livna jama 1 vprašujeta: »Ali je mogoče dobiti gradbeno posojilo?« To vprašanje je bilo izpostavljeno že večkrat, ob lanskoletni delitvi sklada skupne porabe, pa tudi sicer, nanašalo pa se je predvsem na možnost kreditiranja gradnje v drugih republikah. SDS PTO opozarja, da na vprašanje pod točko 1 z dne 23. februarja 1985 še ni dobilo nobenega odgovora. Zanima jih zakaj? SDS priprava ferolegur je dobila sicer odgovor, da bo vozilo Bobcat kupljeno na sejmu v Zagrebu in da je narejena tudi nova kabina za pettonski žerjav ter da jo bodo namestili na prvem remontu – glede ostalega pa se niso dobili odgovorov. Ob tem še enkrat izrecno opozarjajo, da dva žerjava ne ustrežata niti varnostnim predpisom niti delu, ki ga z njima opravljajo.

TOZD STROJNE DELAVNICE: SDS orodjarna ni zadovoljna z odgovorom o solidarnostni soboti. Zanima jih namreč, koliko sredstev se zbere in koliko se porabi za večjo elementarno nesrečo.

TOZD REMONTNE DELAVNICE: SDS RTA 4 opozarja, da ni dobila

nobenega odgovora na vprašanja, postavljena na zadnjem sestanku. Z istim problemom se srečuje tudi SDS kleparji.

TOZD VZDRŽEVANJE: SDS vzdrževanje Bela 5 opozarja na ista vprašanja kot v februarju (neurejene sanitarije v strojnici bluminga), SDS vzdrževanje Jesenice 1 in 2 pa, da je nerešeno vprašanje nabave delovnih oblek. SDS vzdrževanje Jeklarne 1 in 2 zahtevata povratno informacijo o podobnem vprašanju kot v TOZD strojne delavnice: koliko sredstev je zbranih iz solidarnostnih dnin in kam grede ta sredstva.

TOZD ENERGETIKA: SDS delavnica elektroenergije dvakrat opozarja na zadeve, ki so nerešene še od referendumu: »Z ozirom na sklep št. 266 delavskega sveta TOZD z dne 26. februarja 1985 vprašuje SDS: kakšne aktivnosti so za v bodoče predvidene za sprejem SaS o delitvi OD?« Na sestanku dne 21. marca pa ponovno opozarja, da vprašanje SDS z dne 11. marca, točka 3.2. ni rešeno, oziroma da ni zadovoljna z odgovorom, ki ga je prejela od vodstva TOZD. Prejela je namreč le fotokopijo predloga usmeritev za razvid del in nalog v ŽJ, ki ga je pripravil SEO že v februarju (22. februarja). Od vodstva TOZD pričakujejo takšne konkretne aktivnosti, »ki bi naredile med delavci vzdušje zadovoljstva in bi bila izvedba ponovnega referenduma o tej temi samo še formalnost.«

DELOVNA SKUPNOST KO-FI: SDS finance ponovno vprašuje, zakaj kljub žigosnim karticam ne morejo iz Železarne pred 14. uro. Odgovor v Železarni ocenjuje kot nezadovoljiv.

DELOVNA SKUPNOST KSI: SDS splošna varnostna služba opozarja, da še vedno ni prejela odgovorov na dve vprašanji s prejšnjega sestanka, pri čemer pa si napačno razlaga, da ju mora dobiti od CPSI. SDS CPSI ugotavlja, da delavski svet KSI ni obravnaval njihovih pripomb na poročilo o izvajanju programov SIS v občini Jesenice.

DELOVNA SKUPNOST ZA E-TKR-NG: Urgence SDS mehanika preizkuševalnica in SDS oddelek za operativno planiranje proizvodnje smo omenili že v uvodu. K nerešenim oziroma nezadovoljivo rešenim vprašanjem pa lahko prištejemo tudi stališče SDS OID, IR in OSMP o predlogu usmeritev za dopolnitev razvida del in nalog v ŽJ. V »burni razpravi« kot pravijo, so se oblikovala naslednja mnenja: »Če hočemo, da bo referendum uspel, moramo metodologijo vrednotenja del in nalog popraviti oziroma dopolniti. Za sestavo nove metodologije je treba imenovati novo komisijo, da bi bila dosežena sprememba metodologije. Zakaj ni narejena praktičnega primerjalnega izračuna osebnega dohodka po novem razvidu. Zakaj metodologija ne upošteva napredovanja na delovnem mestu?«

Ob koncu naj še opozorimo na sklep 4.1.12. delavskega sveta ŽJ z dne 14. februarja 1984: »Delavski sveti, odbor za informiranje, odbor samoupravnih delavske kontrole in sindikat morajo na osnovi poročila, ki ga iz že omenjene evidence vprašanj in povratnih informacij pripravi CPSI, zagotoviti izvajanje odgovornosti za neizpolnjevanje delovnih nalog v zvezi z informiranjem po statutu in pravilniku.«

Center za proučevanje samoupravljanja ter informiranje – Božidar Lakota

Peskar (foto B. Grce)

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 15. DO 21. APRILA

15. aprila, Anton KELVIŠAR, vodja TOZD Žičarne, Jesenice, Cesta na Golico 16.

16. aprila, Tomaž KAVČIČ, Vratni podboji, Radovljica, Langusova 39.

17. aprila, Drago FINŽGAR, vodja TOZD Valj. žice, Begunje 128/b. 18. aprila, Janez KOMEL, vodja marketinga, Jesenice, Janševa 6, tel. št. 81-026.

19. aprila, Jože KRAMAR, vodja TOZD Energetika, Mojstrana, Dovje 112.

20. aprila, Oskar KÜRNER, vodja TKR, Jesenice, Tavčarjeva 9, tel. št. 81-214.

21. aprila, Sašo MANDELJC, vodja TOZD Bluming-štel, Jesenice, Tomšičeva 88, tel. št. 82-054.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. do 6. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po Železarni, svoja opažanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 15. 4.	IGOR MEŽEK	STANE MENCINGER
TOREK – 16. 4.	FRANC NEČIMER	JOŽE RAVNIK
SREDA – 17. 4.	PAVEL ZUPAN	BERTI KRAPEŽ
ČETRTEK – 18. 4.	MARJAN TRONTELJ	VOJKO MENCINGER
PETEK – 19. 4.	JANEZ ARH	RADO LEGAT
SOBOTA – 20. 4.	ZDENKO CUND	DUŠAN POLAJNAR
NEDELJA – 21. 4.	JANEZ VEHAR	BRANKO GERČAR

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 15. do 20. aprila bodo delale naslednje obratne ambulante: DOPOLDNE: I. obratna ambulanta, – dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta – dr. Ivica Vreš.

Dispanzer za borce: dr. Ivica Vreš od 6.30 do 8. ure. POPOLDNE: II. obratna ambulanta – dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta – dr. Bernarda Benedik.

V soboto, 20. aprila, samo dopoldne: II. obratna ambulanta – dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta – dr. Bernarda Benedik.

ZOBNE AMBULANTE: DOPOLDNE: II. zobna ambulanta – dr. Alojz Smolej in III. zobna ambulanta – mag. dr. Bela Gazafi.

ZA BORCE: od 11. do 12. ure. ZA VATROSTALNO: od 9.30 do 10.30.

POPOLDNE: I. zobna ambulanta – v. dent. Viktor Stražišar. V soboto, 20. aprila, samo dopoldne: I. zobna ambulanta – v. dent. Viktor Stražišar.

SŽ-ŽELEZARNA JESENICE – z o. sol. o., C. Železarjev 8, 64270 JESENICE

RAZPIS ŠTIPENDIJ ZA ŠOLSKO LETO 1985/86

Šola-usmeritev	Stop. zaht.	Štev. razp. stipendij
VISOKE ŠOLE		
dipl. ing. metalurgije	VII	14
dipl. ing. strojništva	VII	6
dipl. ing. elektrotehnike	VII	6
dipl. ing. matematike	VII	2
dipl. ing. računalništva ali	VII	3
dipl. org. računalništva		
dipl. ekonomist	VII	10
dipl. org. kadrovske izobr. smeri	VII	1
dipl. pravnik – 1. letnik	VII	1
zdravnik	VII	1
VIŠJE ŠOLE		
ing. strojništva	VI	3
ing. elektrotehnike	VI	2
SREDNJE USMERJENO IZOBRAŽEVANJE		
Metalurška usmeritev:		
S program – 4-letni	V	20
S program – 3-letni	IV	24
Kovinsko predelovalna usmeritev:		
S program – 3-letni	IV	80
SKR program metalurška ali kovinsko predelovalna usmeritev:		
	II	40
Elektrotehniška usmeritev:		
S program – 4-letni	V	4
S program – 3-letni – 1. letnik	IV	12
Gradbena usmeritev:		
S program – 3-letni (tesar)	IV	4
Kemijska usmeritev:		
S program – 4-letni	V	6
S program – 3-letni	IV	3
Naravoslovno-matematična usmeritev:		
S program – 4-letni – 1. letnik	V	4
Gostinsko-turistična usmeritev:		
S program – 3-letni	IV	2
(1 kuhar, 1 natakar)		

Kandidati zaprosijo za štipendijo s posebnim obrazcem DZS 8.40 »Vloga za uveljavitev socialnopravnih pravic«, ki ga dobijo na kadrovskem sektorju Železarne ali kupijo v knjigarni.

Osební dohodki staršev, navedeni v vlogi ali v posebni prilogi, se morajo izračunati za koledarsko leto 1984; višina otroškega dodatka se posebej označi, sicer se meni, da ga kandidat ne prejema.

Na odrezku pokojnine (december 1984) je treba označiti, če je bil kdo od staršev zaposlen v Železarni Jesenice.

Podatkov o osebnem dohodku staršev ni potrebno vpisati učenem, ki so se odločili za S ali SKR program kovinsko-predelovalne usmeritve.

Overjene prepise oz. fotokopije zadnjega šolskega spričevala oz. potrdila višješolske ali visokošolske organizacije združenega dela o opravljenih izpitih in potrdila o vpisu v šolo, brez katerih so vloge neupolne in jih ne moremo obravnavati, kandidati predložijo naknadno, vendar najkasneje do 30. junija 1985.

Prijave bo sprejemal kadrovski sektor Železarne Jesenice do 31. maja 1985.

SAMOUUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

21. SEJA ODBORA ZA SPLOŠNE ZADEVE

V torek, 2. aprila, so se na redni seji sestali člani odbora za splošne zadeve pri delavskem svetu Železarne. Ugotovili so, da so sklepi prejšnje seje v celoti uresničeni.

Potrtili so sklep posebne komisije (deluje v okviru odbora in obravnava nujna službena potovanja, ki naj bi bila realizirana pred predvideno redno sejo odbora), ki je Žarku LOZARJU, strokovnemu sodelavcu iz ERC (delovna skupnost E-TKR-NG) odobrila udeležbo na tečaju v IBM izobraževalnem centru v Londonu — Velika Britanija. Potovanje so odobrili tudi člani odbora za kadre in družbeni standard pri delavskem svetu Železarne.

Naknadno je bilo odobreno študijsko potovanje Edu KAVČIČU — vodju vzdrževanja HVŽ, v ZRN v eno od naslednjih železarn: Hoesch — Dortmund, Elekstahlwerke — Witten, Mannesmann. Potuje skupaj z Brelih, Rotarjem, Reboljem, Kobentarjem in Rejcem (potovanje je bilo odobreno že na pretekli seji odbora).

Odbor je odobril še naslednja potovanja:

— Jožu ARHU in Antonu ALBREHTU (iz TOZD Jeklarne) ter Antonu ŠTEBLAJU (iz RO — delovna skupnost E-TKR-NG) na Mađarsko v Budimpešto, kjer njihov inštitut za raziskave in razvoj v metalurgiji organizira kolokvij na temo »Problemi sekundarne metalurgije v proizvodnji jekla.« Joža Arh bo našo železarno predstavil s predavanjem »Nekaj praktičnih izkušenj pri proizvodnji nerjavnih jekel po VOD postopku.« Odbor je odobril pet dnevnic.

— Božidarju BRUDARJU (iz RO — delovna skupnost E-TKR-NG), Sašu DOLŽANU in Silvu BRADASKU (iz RTA — TOZD Remontne delavnice) v ZDA k firmi PROCESS CORPORATION na šolanje v zvezi s procesnim računalnikom za jeklarstvo. Odobreno je kritje stroškov prevoza, stroški bivanja pa so vključeni v pogodbo z Mannesmann Demag Hüttentechnik.

— Albinu TUŠARJEVI (članici poslovnega odbora) in Stanki SEMROV-NOVAK (zdravniški specialisti medicine dela, prometa in športa iz Obratne ambulante) v CSSR v Sklepe Toplice. Novakova potuje zaradi ogleda pogojev zdravljenja in bivanja, Tušarjeva pa zaradi dogovora o možnih spremembah pri brezdevizni denarni osebni

menjavi. Odobrene so jima bile tri dnevnice.

Odbor je vzel na znanje poročilo o strokovni ekskurziji v Genovo (v Svetovno zdravstveno organizacijo), ki se je udeležila Ivanka ZUPANČIČ iz Obratne ambulante.

Odbor ni obravnaval nobene ocene za opravljenih službenih potovanj v tujino, ker niso bile pravočasno dostavljene. Obravnaval jih bo na naslednji seji, vendar zahteva, da se v prihodnje odboru redno posredujejo v obravnavo.

Sprejet je bil predlog strokovne knjižnice Železarne o POVIŠANJU CENE PREVODA za eno avtorsko stran (30 tipkanih vrstic), in sicer:

— iz tujega jezika v slovenski jezik 450 din za stran

— iz slovenskega jezika v tuj jezik 550 din za stran.

Nova cena velja od 3. aprila dalje. Sprejet je bil tudi predlog povišanja NADOMESTILA ZA DEŽURSTVO NA RAVNI ŽELEZARNE, ki ga je pripravil odd. za nagrajevanje, in sicer:

— nadomestilo za dežurstvo med tednom, 1.900 din

— nadomestilo za dežurstvo na proste sobote, nedelje in praznike 2.530 din

Nove višine nadomestil veljajo od 3. aprila dalje.

V zvezi s predlogom za POVIŠANJE SEJNIN (predlog je pripravil center za proučevanje samoupravljanja in informiranje) je odbor sprejel naslednje sklepe:

— Sejnine se povišajo s 100 na 200 din za vse delavce Železarne, ki so na seji izven delovnega časa.

— Delavski svet TOZD in delovnih skupnosti naj o tem sklepajo na naslednjih sejah.

— Povišanje velja od 1. maja 1985.

Obravnavan je bil še pregled službenih potovanj v tujino za preteklo leto, ki ga je pripravil vodja splošnega sektorja in na katerega odbor ni imel pripomb ter dve prošnji za finančno pomoč.

CPSI — D. B.

TOZD Žebljarna

4. SEJA ODBORA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

V TOZD Žebljarna je bila v sredo, 3. aprila 4. redna seja odbora samoupravne delavske kontrole, ki jo je vodil predsednik Ljubo Petrovski.

Pri pregledu sklepov so ugotovili, da so vsi izvršeni oziroma se izvajajo. Se vedno je velik problem kvaliteta, saj je izmet žebeljev za malo prodajo zelo velik (preko 10 ton mesečno), kar znižuje izplen. Tudi osebni dohodki so še vedno kritični.

Obravnavali so zaključni račun za leto 1984, in ugotovili, da so ga obravnavale tudi vse SDS in delavski svet in nanj niso imeli pripomb. TOZD Žebljarna je poslovala brez izgube in zato ni potrebno sprejemati ukrepov sanacije, vsekakor pa bodo morali v letu 1985 bolj gospodariti.

Obravnavali so tudi osvajanje nove proizvodnje — navojniki. Odbor je ugotovil, da je aktivnost glede nove proizvodnje večja. IO OOS TOZD Žebljarna je organiziral problemsko konferenco o kvaliteti in naročilih za navojne žebelje. Sklepi so bili posredovani tudi vsem SDS. Odbor je zahteval, da se dosledno izvajajo vsa navodila, od organizatorjev proizvod-

nje in delavcev pa pričakuje bistveno boljše kvaliteto žebeljev.

Obravnavali so tudi delo inventurne komisije TOZD ob koncu leta, kar je obravnaval tudi delavski svet, in ugotovil, da je delo potekalo dobro in v skladu s predpisi; inšpekcijska služba SDK ni imela kritičnih pripomb.

Pregledali so porabo sredstev za reprezentanco in službena potovanja in ugotovili, da je bila poraba sredstev minimalna. Pregledali so tudi število opravljenih nadur in ugotovili, da niso prekoračili dovoljenega števila nadur. Večji problem pa je v tem, ker delavci niso več pripravljani opravljati nadurnega dela.

Člani odbora so ugotovili, da višina osebnih dohodkov predstavlja preskromen del v stroških proizvodnje, saj je le 4 do 5 %, zato so tudi odnosi do dela slabši. Če bi bili osebni dohodki sorazmerni stroškom, kot so v svetu, bi bilo bistveno manj problemov. Odbor samoupravne delavske kontrole TOZD JE POSTAVIL DELEGATSKO VPRAŠANJE, kakšne so možnosti, da se ta delež bistveno popravi? Odbor meni, da bi morali dvigniti delež osebnih dohodkov v stroških proizvodnje najmanj za 100 %. V razumni ekonomiki morajo biti osebni dohodki v stroških proizvoda od 10 do 15 %.

M.

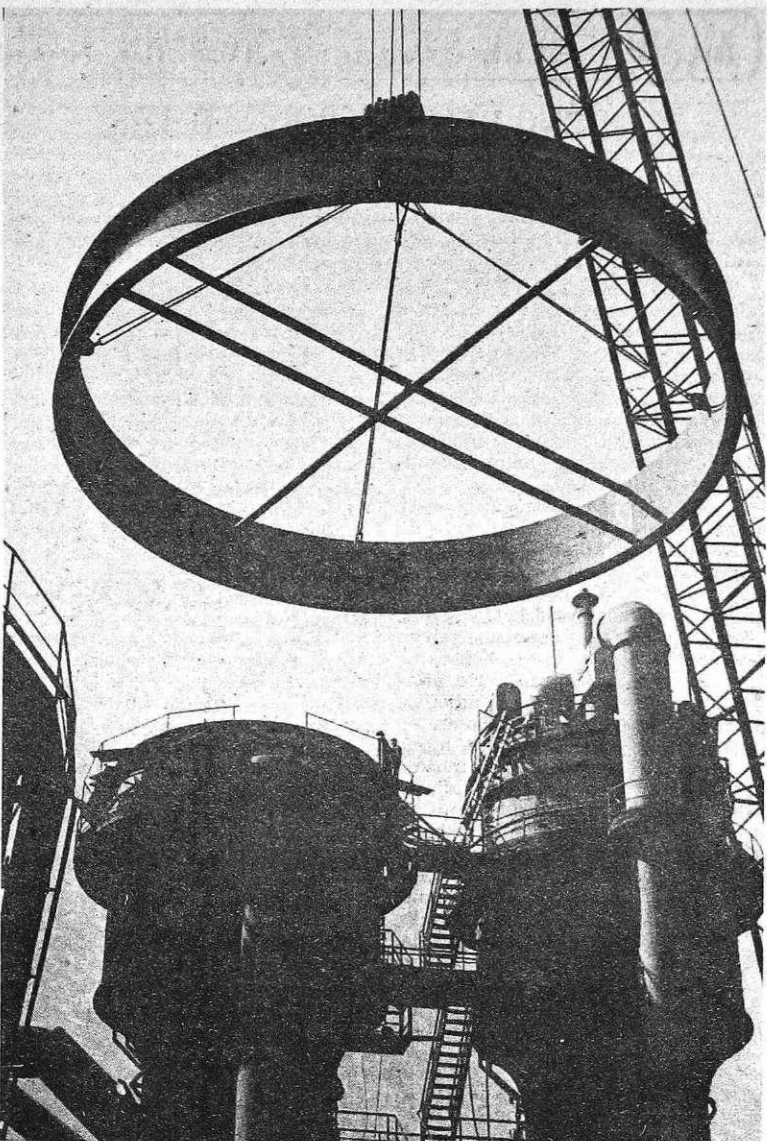
Železarski globus

LR KITAJSKA

V železarni Šanghaj so naročili novo napravo za kontinuirno vlivanje jekla. Dobavilo jo bo avstrijsko podjetje Vöest-Alpine iz Linza. Hitrost vlivanja jekla na novi napravi bo od 1,0 do 1,6 metra v minuti. Izdelovalni bodo slabe, široke od 600 do 1000 mm in debele od 130 do 200 mm, ter blume, široke 200 do 240 mm in debele 160 mm.

CPSI — Z. V.

prava vložka 1, 2 in 3, žarilnica 1, 3 in 4, adjustaža 1, 2 in 3, strojna adjustaža 1, 2 in 3 ter valjarna 1, 2, 3 in 4. SDS lužilnica + priprava vložka 1 zahteva, da se uredi prevoz delavcev z dela ob 14. uri. Po njihovem mnenju je treba število avtobusov, ki vozijo proti Plavžu in Hrušici. Predlagali so, naj bi poleti uvedli za malico več obrokov s solato, pa tudi, naj se v načrtih začne razmišljati o postavitvi tretjega žerjava v hali. Dva žerjava v hali C sta premalo, pravijo člani te SDS. SDS lužilnica + priprava vložka 2 se pritožuje zaradi slabega vzdrževanja garderobnih prostorov. V gornjih prostorih namreč na nekaterih mestih puščajo odtoki. V lužilnici je treba rešiti tudi problem kislinških hlapov, na žerjavu CBL pa je treba v kabino montirati ventilator. SDS lužilnica + priprava vložka 3 se pritožuje nad zatohlostjo oziroma zasmrajenostjo garderob. Zato vprašujejo, zakaj se v garderobah ne uredi ventilacija. Varilci na lužilnih linijah vprašujejo, zakaj se grupe za varilce ne izenačijo. Vprašujejo tudi, zakaj dva sodelavca nista dobila nagrade. SDS žarilnica 1 zanima, kdaj bo rešeno vprašanje žerjavovodje ter zakaj so umivalnice v dopoldanskem času zaprte. Pritožujejo se, da si nimajo kje umiti rok pred malico. SDS žarilnica 3 opozarja, da delavci RWLA »svetlo trdi material« že sami previjajo po rezu ter ga tudi zvežejo; tako da v adjustaži z njim pravzaprav nimajo več nobenega dela. Adjustaža, ki ga samo pošlje na odpremo, ima na račun tega dobre procente, medtem ko delavci RWLA nimajo od tega nič. SDS žarilnica 4 je pod razno razpravljal o problemu ogrevanja na delovnem mestu na CRNO liniji. Mrzlo je predvsem ob nedeljah in praznikih, ko drugi agregati mirujejo. SDS adjustaža in strojna adjustaža 1 sta predlagali, naj bi imeli v proizvodnji vsi 100 % premije, »ker ni uspel

Delavci Hidromontaže nameščajo čistilec na plavžu. Starega je 2. januarja letos razdejala eksplozija plina. Poškodba je bila toliko hujša, ker je bil čistilec že star in razjeden. Dokončanje del pričakujemo te dni (foto S. Kokalj)

IZREDNA SEJA DELAVSKEGA SVETA

V TOZD Žebljarna je bila v petek, 29. marca izredna seja delavskega sveta, ki jo je vodil Peter Gasar.

Obravnavali so imenovanje vodja TOZD. Predsednik razpisne komisije je podal poročilo o delu komisije v času razpisa. Na podlagi zbranih podatkov in mnenj je delavski svet za naslednje mandatno obdobje štirih let potrdil za vodja TOZD Leona Mesariča. Razpisno komisijo so razrešili dolžnosti.

Delavski svet je razpisal volitve v samoupravne organe TOZD Žebljarna in Železarne 23. aprila in potrdil volilno komisijo.

Kadrovski sektor je na zahtevo poslovnega odbora Železarne zahteval poimenski seznam delavcev, ki lani niso opravili prostovoljnega dela. Delavski svet je sprejel sklep, da poimenskega seznama enajstih de-

lavcev, ki iz različnih vzrokov niso opravili prostovoljnega dela, ne bodo dali. Menijo, da bi bila to kršitev najosnovnejših pravic delavcev, ker je bilo delo prostovoljno in ne obvezno.

Vodja TOZD je seznanil delegate z reklamacijo ameriškega kupca All American. O reklamaciji morajo biti takoj obveščene vse SDS v Žebljarni. Vse vodje in organizatorji proizvodnje naj se resno lotijo izboljšanja kvalitete žebeljev, za kar bodo tudi osebno odgovorni. Potrebno bo tudi spremeniti razpored dela na žebeljarskih strojih, tako da bo žebelj, ki pripravljajo surovce za navojnike, delal samo na dveh do treh strojih.

M.

SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V torek, 2. aprila, so se sestali člani odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne in obravnavali poročilo o izvajanju sklepov, oceno izvajanja programa proizvodnje za pretekli mesec ter predlog programa proizvodnje za april, potrdili pa so tudi predloge izvoznega in uvoznega oddelka za pripis oziroma odpis razlik pri poslovanju s tujino.

Odbor je oceno skupne in blagovne proizvodnje ter realizacije za marec potrdil in sprejel ugotovitvene sklepe o doseženih rezultatih. Vse temeljne organizacije so dosegle dobre rezultate, saj je skupna proizvodnja presežena za 4,6 %, le temeljni organizaciji Valjarna debele pločevine zaradi pomanjkanja vložka in zastojev programa ni realizirala sto odstotno. Tudi cilj finančnega poslovanja smo presegli, saj znaša realizacija 5.461 milijonov dinarjev.

Potrtil je tudi predlog programa

proizvodnje za april. Ta je enak družbenemu, le v Jeklarini je znižan za 500 ton zaradi letnega remonta Lectromelt peči.

Strokovno službo so zadolžili, da pripravi predlog korekcije skupnega cilja poslovanja, če naši kupci ne bi pristali na višje cene.

Seznanili so se tudi z informacijo o nezadostni oskrbi s ferolegurami in s pomanjkanjem hladnega vložka. Strokovna služba mora za ustrezno aktivnostjo rešiti te probleme.

CPSI — Z. V.

PREGLED SESTANKOV SDS

SDS valjarna žice 2 (TOZD VALJARNA ŽICE) je razen SSP obravnavala še proizvodno problematiko. Ugotovila je, da vse naloge niso bile uresničene tako, kot so se dogovorili na skupnem sestanku z obratovodstvom v mesecu januarju.

Iz TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, proga 2400-1 in 2, adjustaža 2400-1 in 2, OTOP in odprema. SDS proga 2400-2 predlaga, naj bi smučarski izlet organizirali na prosto soboto ali nedeljo, da bi se ga lahko udeležilo več članov sindikata, »ne samo dva ali trije, kolikor jih lahko dobi dopust.« SDS OTOP opozarja na slabo stanje žerjavov številka 7 in 13. Žerjava »sta še nova, vendar z velikimi pomanjkljivostmi.« Opozarja tudi, da je zaradi povečanja števila zaposlenih stanje v ženskih in moških garderobah nevarno. Treba je tudi preveriti normativ za zaščitna sredstva, ker je poraba prevelika. V OTOP je treba namestiti lijak. Zanima jih, kdaj bo izdelana prevzemna miza za »kapelo«. Za varilce-specialiste je po mnenju SDS treba izdelati norme, rezalci pa so zahtevali, da se zaradi lažjega dostopa na mize sektorjev ob sektorjih napravijo stopnice.

Iz TOZD HLADNA VALJARNA BELA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, priprava dela-odprema, lužilnica + pri-

katalog delovnih nalog in opravil.« Opozarjata tudi, naj na predhodnih linijah namenijo več pozornosti pisanju podatkov na kartice. Na SISL je treba montirati navijalce papirja, v valjarni pa naj označijo odebelitve v kolobarju. Pri izplenu oglikovih jekel bi lahko poskusili valjati večjo količino kolobarjev. Ugotavljajo tudi, da je delo rezalcev, v primerjavi z delom adjusterjev, precej vrednoteno. Člani SDS adjustaža in strojna adjustaža 2 »pripominjajo, da bi morala KO OOS Železarne posvetiti ravno toliko ali še več skrbi osebnim dohodkom delavcev, kot so predlogu delitve sklada skupne porabe.« SDS adjustaža in strojna-adjustaža 3 sta bili seznanjeni z vzroki za pomanjkanje vložka za razrez do srede marca, pa tudi glede popravila kopalnic. Kritične pripombe so bile tudi na »nečloveški prevoz delavcev na delo in z dela, predvsem na dopoldanski dnini.« Rezalcem je bilo na sestanku izrečeno opozorilo glede kontrole razreza in glede pravilnega pisanja zastojev. Govorili so tudi o preveliki porabi zaščitnih sredstev (vzrok: slaba kvaliteta, pa tudi nepravilni pristop k delu). SDS valjarna 3 prosi za bolj dosledno delitev Železarja glede na število zaposlenih, ker ga večkrat zmanjka za vse delavce.

Iz TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, hladna valjarna 1, 2 in 3, adjustaža hladne valjarne, skladišče vložka, žarilnica 1, 2, 3 in 4, lužilnica ter karisti. SDS vodstvo TOZD v zvezi s februarjsko proizvodnjo ugotavlja, da je storilnost v primerjavi s februarjem 1984 vidno padla (dosežena le 87,4 % glede na februar 1984). »Iz tega je razvidno, ugotavljajo, da je opravljeno preveliko število nadur, ki niso racionalno korišćene, saj je kvaliteten asortiment enak lanskoletnemu.« Seznanili so se tudi s poveča-

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

Z MOČNO VOLJO IN TRDIM DELOM DO USPEHOV

Rada bi vam predstavila Irino Vauhnik, članico Drsalnega kluba Jesenice in dijakinjo 2. letnika naravoslovno-matematične usmeritve CSUI Jesenice.

V prijetnem razgovoru z Irino sem izvedela marsikaj zanimivega. Drsa-ti je prišla s šestimi leti. S prvimi koraki na ledu je prišla tudi ljubezen do drsanja in naslednje leto je bila že članica kluba. Sprva je, tako kot ostale članice, drsala bolj za la-stno veselje in sprostitve, zadnja štiri leta pa so treningi postali naporni in zahtevni.

Vendar se jih ni ustrašila, ampak je resno poprijela za delo.

Na jeseniškem ledu trenira Irina vsak dan po dve uri, poleg tega pa še dvakrat tedensko na Bledu, dokler je led. Pred letošnjo drsalno sezono je bil jeseniški klub na pripravah na Češkoslovaškem, kjer sta bila aktivnost in delo še pestrejša. Ko mine sezona na ledu, skrbi za kondicijo s tekomo, vadbo rotacije in baletom.

Aktivno delo na treningih, njena močna volja in pridnost ji prinašajo v zadnjem času lepe uspehe. Na večini tekmovalnih je v minuli sezoni po-segala po najvišjih mestih. Najlepše spomine ima na letošnje državno člansko prvenstvo, kjer je v močni konkurenci zasedla odlično peto mesto. Ta uvrstitev ji odpira velike možnosti za naprej — postala je članica državne reprezentance in možni kandidat za prihodnjo olimpijko. Kako bo s kandidacijo, bodo po-kazala številna testiranja in preverjanja. Kdor ne bo napredoval, bo iz konkurence izpadel.

Irina mi je povedala, da je v jese-niškem klubu 16 aktivnih članov, sprejeti pa jih nameravajo še nekaj. Klubski delavci vsako leto organizirajo drsalno šolo, da pridobijo pod-malek za nadaljnji razvoj tega le-pega športa. Irinina trenerja sta Ma-ja Zupančič iz Ljubljane, ki je bila sama državna prvakinja v umetnost-nem drsanju, in Vili Povirk, ki je tu-di predsednik kluba. Lepe uspehe dosegajo tudi ostali drsalci: Romana Kučina, Sandi Avsenik, Mojca Kur-bos in Petra Nagode.

Irina najraje tekmuje pred doma-čim občinstvom na Jesenicah, poleg tega pa povsod tam, kjer dosega lepe uspehe. Nekoč jo je bilo pred nasto-pom strah, sedaj ima le čuden občut-ek tesnobe, ki mine, če dobro odvozi obvezne like, ki so prvi del tekmoval-nja.

Nato mora seveda tudi obvezni in

V JESENIŠKI OBČINI 18. APRILA ŠTAFETA MLADOSTI

Štafeta mladosti bo v našo občino prispela 18. aprila. Ob 9,35 jo bomo sprejeli na Poljanah pri gostilni La-san. Pot jo bo vodila skozi KS Blej-ska Dobrava, Podmežakla, skozi podhod mimo železniške postaje, do prireditvenega prostora pred osno-vno šolo Prežihov Voranc, kjer bo osrednja občinska prireditev s pri-četkom ob 9,50. Štafeta mladosti bo s krajšimi postanki obiskala še Že-lazno Jesenice, spomenik talcev na Koroški Beli in OŠ Gorenjskega odreda v Žirovnici. Ob 10,50 jo bomo jeseniški mladinci na Rodinah odda-li mladim iz Radovljice.

Triglavška štafeta bo ob 8,55 pri-spela pred OŠ 16. december Mojstra-na, kjer bo kulturni program. Ob 9,20 bo pred bolnico, kjer se ji bo pri-ključila štafeta karavanskih kurir-jev. Štafeti se bosta na križišču pri železniški postaji priključili zvezni štafeti.

njem cen njihovih izdelkov in bili obenem opozorjeni, da bodo kupci zahtevali kvalitetnejši material. »Če se kvaliteta ne bo izboljšala, pravijo, »lahko pričakujemo večje število reklamacij, ki pa se jim lahko izognemo samo z boljšim delom.« Razpravljali so tudi o »družbeni samozasčiti«. Na komunalne služ-be naslavljajo naslednje vprašanje: »Zakaj ne uredijo podhoda za pešce nasproti Slovenija avto?« SDS hladna valjarna 1 in adjustaža hladne valjarne zahtevata, da se uredi pipe, tuše ter klopi v kopalnici. »Če ne gre drugače, naj se privari plošča, da se vsaj lahko odloži milo«, pravijo. Zanima jih tudi, če bo drugo leto urejeno ogrevanje obrata. Tudi kaloriferja za sušenje las, ki jim je bil obljubljen, še vedno nimajo. Glede klopi in pip v kopalnici se pritožuje tudi SDS hladna valjarna 2. Prav tako pa tudi zaradi garderob: »Garderoba ni ogrevana, medtem ko imajo vzdrževalci ogrevano ne samo garderobo temveč tudi de-lavnico.« Tudi oni pogrtašajo (že obljubljeni) kalorifer za lase. SDS hladna valjarna 3 v zvezi s februarjsko proizvodnjo in stan-jem v marcu ocenjuje, da bo »storilnost še v stagniranju, če se ne bo popravila teža TVT«. Vprašujejo tudi, kdaj se bo po-pravila višina dnevne stimulacije (premija), ker se jim sedanja zdi prenizka. SDS žarilnica 1 opozarja, da je treba nabaviti za globinske peči nove križe in puše za saržiranje žice. Tudi SDS žarilnica 3 in 4 opozarjata, da starih saržirnih križev že pri-manjkuje in da je treba nabaviti nove. SDS lužilnica sprašuje, kje so odgovori na vprašanja, ki so bili poslani arbitražni ko-misiji glede razvida del in nalog že v lanskem decembru. SDS karisti predlaga, naj bi letos zgradili streho pred delavnico vil-larjev. Prav tako naj bi se letos uredile in očistile tudi poti za vil-larje, kar bi pripomoglo k manjši porabi gum.

Želi si, da bi se uspehi v prihod-njih sezonah nadaljevali in zato je trdno odločena še naprej delati in re-sno trenirati. Želimo ji še mnogo več uspehov, da se bomo lahko skupaj z njo veselili njenih dosežkov.

Maja Šteblaj,
novinarski krožek,
CSUI Jesenice

VABILO

Vabimo vse, ki se ukvarjajo, ali jih mika katerakoli kultur-na dejavnost (fotografija, glas-ba, film itd.), na razgovor, ki bo v petek, 12. aprila, ob 19. uri v prostorih mladinskega kluba na Jesenicah (hotel Po-šta).

MLADINSKI KLUB JE ODPRT

V petek, 5. aprila, je bil končno le odprt mladinski klub na Jesenicah. V krajšem nagovoru je predsednik občinske konference ZSMS Jesenice po-zdravil številne mladince. Posebej se je zahvalil tistim, ki so največkrat pro-stovoljno delali pri pripravi prostorov. To so: Ilija Klarič, Aleš Rotar, Redžeh Salkić in Bojan Slevce ter številni brigadirji.

Krajši kulturni program je pripra-vila nova jeseniška skupina »Preja in luč«, ki je otvorila tudi koncertni program v prostorih Kluba jeseni-ških študentov.

Skupina, ki že s svojim imenom zavezuje k tradiciji, uglašlja »kme-tiško poezijo« (Taras Kermauner v članku X + (-) 11 = ?, Nova revija št. 15/16) jeseniškega pesnika Damjana Jensterle. Kar sama po sebi se ponu-ja vzporednica med »Sedmino« in skupino »Preja in luč«. To kar je bil pesnik Veno Dolenc (mimogrede, ni naključje, da v Pesniškem almanahu mladih objavljata pesmi tako Do-lenc kot tudi Jensterle) za »Sedmi-no«, to je Jensterle za »Prejo in luč«. Tudi za glasbo skupine »Preja in luč« bi lahko rekli — če nekoliko svobodneje uporabim novo analogijo — isto kot je T. Kermauner zapisal o Pesniškem almanahu mladih: Slo-venska poezija »pa je naredila še en korak v stran od eksperimentalnega tehnicizma, nazaj k puristični, vsega ideološkega in zunajtekstualnega očistični tradiciji.« Socialno ozadje

Jensterlove »kmetiške poezije« vidi Kermauner v prehitrem in prenasil-nem preseljevanju s podeželja, v ni-hanju med zapuščenim kmetstvom in še ne osvojenim mestom...

Vseeno pa bi za celovitejšo sodbu veljalo oceniti to Kermaunerjevo (morda prehitro?) sociologiziranje, ki v zadnjem času postaja v njego-vem pisanju prevladujoče.

Damjan Jensterle je za otvoritev mladinskega kluba pripravil tudi manjšo razstavo lepljenk, ki govori-jo o tegobah tega sveta, o postarani — pa kljub temu vedno znova mladi — Gospe Revoluciji...

Jesenški mladinci se za pomoč pri ureditvi mladinskega kluba zahva-ljujemo naslednjim delovnim orga-nizacijam: Železarni Jesenice, (TOZD Profilarna, Vratni podboji, Strojne delavnice, Remontne delav-nice, Livarna) Hotelsko turistični de-lovni organizaciji Gorenjka TOZD Gostinstvo, Kovinu, DO LIP Bled TOZD LIP Mojstrana, Vezenini, BUSP in Gradbincu.

IP

V jeklarni (foto I. Kučina)

VABILO NA KONCERT

Gorenjske glasbene šole prireajo vsako leto skupni koncert. Le-tošnji — posvečen 40-letnici osvoboditve in glasbeni manifestaciji »Evropsko leto glasbe 1985« — bo 12. aprila ob 17. uri v dvorani Psihia-trične bolnišnice v Begunjah.

Nastopili bodo solisti in skupine glasbenih šol z Jesenic, iz Kra-nja, Radovljice, Škofje Loke, Tržica, Ukev (Italija) in s Koroške (Av-strija), med drugimi tudi udeleženci in nagrajenci letošnjih tekmo-vanj mladih glasbenikov.

Vabimo vas, da z obiskom koncerta počastite jubileje in hkrati mladim glasbenikom izkažete priznanje za doseženo glasbeno znanje, ki si ga pridobivajo poleg rednega šolanja. Njihovi glasbeni dosežki niso le temelj prihodnje slovenske glasbene kulture, temveč že sedaj bogatijo naše družbeno življenje, česar ni mogoče prezreti.

Glasbena šola Radovljica

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

PREHRANA V IZJEMNIH POGOJIH

Užitne živa- Priprava hrane — vrsta jedi li

Polži	polževa juha, praženi polži, polži na žaru, polži v hrenovi solati
Žuželke	pražene kobilice, mravljinčje bube
Plazilci	kače kuhamo, pečemo in cvremo, kušcarje pripravljamo kot ribe
Ptiči	pripravljamo jih kot domačo perutnino: fazan pečen z bo-bom, raca s fižolom ali graham.
Sesalci	pripravljamo jih tako kot divjačino: gamsova juha, ko-štrun v ješprenju, kunčja obara, srna v naravni omaki
Ribe	ribe na žaru, ocvrte ribe, pečene ribe
Školjke	surove, pečene, kuhane školjke in školjke z rižem
Raki	juha iz potočnih rakov, obara iz rakov
Žabe	žabja juha, ocvrti žabji kraki, žabji kraki v obari

Kadar pripravljamo meso divjih živali, moramo vedeti, da je bolj žilavo od mesa domačih živali, zato je čas kuhanja ali pečenja daljši.

Za pripravo hrane iz samoniklih rastlin uporabimo naslednjo pre-glednico:

Samonikle rastline	Priprava hrane — vrsta jedi
Krušne rastline (želod, le-skove mačice, brezovo lub-je, krompir)	10 % krušne moke lahko nadomestimo s temi sestavinami, predhodno jih preku-hamo ali zmeljemo
Rastline za pripravo jedi (koprive, kislice, regrat, di-vje zelje, bezgovo in akaci-jevo cvetje)	juha iz kopriv, juha iz kislic, priloge iz kopriv in divjega zelja, regratova sola-ta, ocvrto bezgovo ali akacijevo cvetje
Užitni podzemni deli rast-lin (orlova praprota, navad-na kukavica)	nadomestek za krompir, ker vsebuje škrob
Gobe (kukmak, lisičke, tu-rek, užitni goban, užitna si-rovka, dežnikarice)	gobova juha, pražene gobe, gobova omaka, gobov pire, gobe na žaru, gobo-va rižota, gobova solata
Užitni plodovi, sadeži in se-mena (kostanj, šipek, ribez, glog, jerebika, dren, črni trn, bezeg, maline)	uživamo surove ali pripravimo sok, si-rup, marmelade, nadeve za sladice
Začimbe in dišavnice	kot samostojna jed ali dodatek jedem: omaka iz mete, bob s šatrajem, namaz z drobnjakom ali čemažem, zeliščna omaka
Zelišča (smrekovi vršički, iglice vseh iglavcev, regrat, bezgovo cvetje, listi vrtnic)	vitaminska pijača iz iglic, regratov med, bezgova pijača, pijača iz cvetov, rožni med
Rastline za pripravo čajev (navadni lapuh, materina dušica, navadna melisa, vi-jolica, listi vrtnic, lipa)	čaje pripravimo iz ene rastline ali iz mešanice več rastlin

Strokovnjaki in poznavalci menijo, da je vsaj tretjina do zdaj zna-nih in opisanih vrst rastlin (cca 375.000 vrst) uporabna v prehrani. Rastlinstvo Slovenije in Jugoslavije je še posebno pestro zaradi stika-lišča različnih podnebnih območij (celinsko, visokogorsko, sredozem-sko in panonsko). Ugotovljeno je, da je v Jugoslaviji užitnih okoli 2000 vrst negojenih rastlin (vštete so tudi gobe), toda le nekaj deset vrst jih v resnici uporabljamo v prehrani. Gre torej za potrebno spremembo našega odnosa do teh bistvenih vprašanih naše prehrane, za okrepitev zaupanja v manj znani rastlinski del narave in za splošno prevzgojo naših prehrabnih navad.

Vplivi onesnaževanja območij, na katerih gojijo rastline za pre-hrano (in tudi za krmo živalim) so vse izrazitejši in čedalje slabši za človeka in živali. Številna kemijska sredstva (pesticidi, herbicidi in ne-pravilno uporabljena umetna gnojila) ne le da vse bolj zastrupljajo hrano in krmo, temveč zmanjšujejo tudi naravno (biološko) odpornost gojenih rastlin in bistveno spreminjajo njihove biološke posebnosti in procese. Mineralnih soli, vitaminov in encimov je v teh rastlinah manj, ker se porabljajo za nevtralizacijo teh umetnih sredstev, ki izzi-vajo v njih nove dodatne procese.

Zato mnoge samonikle rastline, nabrane zunaj večjih naselij, manj ogrožajo človeško zdravje. Celotno več kot to, njihova zaščitna vred-nost v prehrani je večja, ker rastejo počasneje in je množina človeku koristnih snovi v njih večja kot v gojenih rastlinah. Civilizacija nas je prehitro in preveč ločila od narave. Vedno manj je tudi prave naravne hrane. Vse številnejša obolenja prebavil in ožilja so z njo neposredno in posredno povezana.

Razvoj človeka dokazuje moč naših prednikov zaradi neposredne povezanosti in odvisnosti od narave. Rastlinski del narave je poleg ostalih dejavnikov živiga in neživega okolja stotisoče let intenzivno iz-biral naše prednike. Zato smo na naravno okolje bolj prilagojeni kot na umetno, ki se prehitro spreminja. Meje človekovih sposobnosti v uživanju različne rastlinske (in živalske) hrane so mnogo bolj prilagodljive, kot bi lahko sklepali iz človekove zdajšnje uporabe živil.

stiti že v predhodnem obratu in to v žični valjarni, ker spet zadnje čase prihaja vložek zamešan z drugimi kvalitetami in celo več koncev v enem samem kolobarju. »SDS patentirnica 3 je v zvezi z varnostno oceno predlagala, naj bi delavci ob pro-stih sobotah, nedeljah in praznikih imeli širši krog nadzora kot sedaj. Dodaja pa še tole: »Poleg drugega so bili delavci opo-zorjeni o ukrepih ter disciplinski odgovornosti glede pojavnosti v širjenje kvartopirstva in frnikuljanja na delovnem mestu.« SDS pocinkovalnica tarna nad visokimi cenami in nizkim za-sluzkom, sicer pa »v oddelku ni izpadov ali kakih izgredov.« Za razliko od te pa SDS votličarna ugotavlja, da je vzporedno s padanjem standarda tudi pripravljenost posameznikov za delo v raznih samoupravnih organih manjša, prav tako pa pada tu-di prizadevnost pri delu, pa tudi, da prihaja do napetosti in tu-di do konfliktov med posamezniki. Vse te probleme so javno obravnavali v okviru te točke. SDS adjustaža ocenjuje, da je disciplina zadovoljiva, moti pa jih seveda draginja.

Iz TOZD PROFILARNA smo prejeli zapisnike SDS vod-stvo TOZD, profilarna 1 in 2 ter predelava profilarne. SDS pro-filarna 2 je predlagala, naj se sodelavca nagradi z enkratno na-grado za »izredno vestno in kvalitetno delo.«

V TOZD VRATNI PODBOJI so se delavci sestali na skup-nem zboru. Ocenili so, da je varnostna ocena boljša kot prej-nje leto ter da so se izboljšali tudi medsebojni odnosi. Pod ra-zno pa opozarjajo, da imajo na proizvodni liniji probleme zara-di pomanjkanja vozičkov za prevažanje profilov, in da jim ob časno primanjkuje tople vode.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Božidar Lakota

RAZISKAVA STALIŠČ DO DELITVE OSEBNIH DOHODKOV 2

7. Stališča do trditve v zvezi s SaS DOD

O vseh pomembnih stvareh krožijo med ljudmi preverjene in nepreverjene vesti, informacije, govorice. Za vedenje in odločanje ni pomembna njihova realna objektivnost, pač pa to, koliko jim posameznik verjame, koliko se mu zde verjetne. Zato so anketiranci ocenjevali resničnost nekaterih trditve, ki so v tem

času »krožile po Železarni«. Ponovno poudarjam, da je njihov izbor zaradi časovne stiske aprioren in zato lahko pomanjkljiv. Povprečja ocen se gibljejo od 1, 7 do 2, 7, torej med zelo — precej in deloma resnične. Najbolj resnični naj bi bili trditvi: — delo delavcev v proizvodnji je precej vrednoteno, — razlike med najvišjimi in najnižjimi osebnimi dohodki so prevelike.

Resničnost trditve

trditve	M	pomen
— SaS je v celoti nesprijemljiv	2,7	deloma resnična
— SaS je sprejemljiv, nesprijemljiva je metodologija	2,2	precej resnična
— Informiranje pred referendumom pomanjkljivo	2,3	precej resnična
— Predlagan način delitve OD je krivičen	2,3	precej resnična
— Delo delavcev v proizvodnji precej vrednoteno	1,7	precej resnična
— Delo tistih »pri vrhu« je previsoko vrednoteno	2,0	precej resnična
— Predlagan način ne omogoča nagrajevati pridne delavce	2,0	precej resnična
— Razponi najvišji-najnižji OD so preveliki	1,8	precej resnična
— Vrednotenje je bilo izvedeno naskrivaj	2,3	precej resnična

Kaj pomeni tako prepričanje za izid referendum v Železarni, najbrž ni potrebno posebej poudarjati. Pri oblikovanju teh stališč imajo seveda nemajhen vpliv nezadovoljstvo z osebnimi dohodki in nezaupanje ter nepodpiranje vodstva nasploh. Lepa ilustracija tega razpoloženja je izražena v vzkliku, ki smo ga po neuspelem referendumu mnogi slišali: »A! smo j'h!«

8. Razlike med organizacijskimi enotami

V posameznih temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih so opazni različni nivoji zadovoljstva z osebnimi dohodki. Možno je sestaviti tri skupine, ki se med seboj statistično pomembno razlikujejo glede na višino zadovoljstva:

Razlike med skupinami v zadovoljstvu z OD

Skupina A	Skupina B	Skupina C
Vratni podboji 15,0	Družb. prehr. 9,0	Jeklovlek 6,0
Željalna 12,0	Energetika 8,7	Elektrode 5,7
Valjarna žice 11,7	KO-FI 8,4	Profilarna 3,9
Transport 11,3	HVJ 8,4	
Žičarna 11,2	Remontne del 8,4	
Vzdrževanje 11,0	VDP 8,3	
KSI 11,0	VBŠ 8,1	
ETN 10,6	Livarna 8,0	
Plavž 10,3	Stroj. del 7,9	
HVB 9,8	Jeklarna 7,7	
Poprečje 10,9	8,1	5,0

Zadovoljstvo posameznika z osebnimi dohodki je odvisno od: — njegove ekonomske situacije, — predstave o njegovem socialnem statusu, — ocene lastnega prispevka k delu,

— primerjave lastnih prispevkov k delu s prispevki drugih in — primerjave lastne socialne situacije s socialno situacijo drugih.

Pri ocenjevanju lastnega prispevka k delu se vrednoti zlasti nagrade (osebni dohodek, možnost napredovanja, raznolikost dela, samostojnost), stroške (skrb, doživljanje neugodnosti) in investicije (kvalifikacija, izobrazba, usposabljanje, izkušnje, starost, napor). Primerjava z drugimi poteka torej po modelu:

(A nagrada — A strošek): (A investicija) ≈ (B nagrada — B strošek): (B investicija)

Nezadovoljstvo se pojavi tedaj, ko posameznik opazi, da je razmerje njegovih vnosov (stroški, investicije) in iznosov (nagrade) glede na razmerje vnosov in iznosov drugega nenakladno. Zadovoljstvo z dohodki je torej odvisno tudi od relativnih in ne le absolutnih nivojev dohodkov. In še več: gre predvsem za nenehno sovplivanje. V modelu igra pomembno vlogo ne le primerjava, pač pa tudi izbira osebe, s katero se nekdo primerja. Izkušnje kažejo, da osebe z nižjimi nivoji osebnih dohodkov težijo k iskanju takih primerjav, ki so za njih neenake. Podobno velja tudi za tiste, ki ne vidijo možnosti napredovanja.

Lahko torej sklenemo, da se zadovoljstvo nanaša na velikost razlike med človekovo zaznavo in tistim, kar bi po njegovem mnenju moralo biti.

Prikazane razlike med skupinami v Železarni niso zgolj odraz razlik v višini osebnih dohodkov, pač pa omenjenih primerjav, načinov izbire primerjalnih oseb in številnih socialno-ekonomskih vplivov.

Za operativni nivo je zlasti pomembno vprašanje reakcij delavcev, ki doživljajo krivičnost delitve. Reakcija, ki je proporcionalna velikosti zaznavane krivice, se kaže na dveh nivojih:

a) v napetosti in izražanju nezadovoljstva

b) v zunanji aktivnosti in sicer: — delavec teži, da čim bolj poveča iznose (nagrade); primerjaj protislovja med organizacijskimi enotami v Železarni glede vprašanja, ka-

ter v topilnicah, le mnogo bolj zmereno in heterogeno.

3. Temeljne organizacije, ki smo jih imenovali predelovalne (Žičarna, Profilarna, Vratni podboji, Jeklovlek, Elektrode, Željalna) poudarjajo spornost vrednotenja napora čutil in živcev. V skupnih službah menijo, da vrednotenje po tem kriteriju ni sporno. Ostale temeljne organizacije se, podobno kot pod točko 2, približujejo stališčem predelovalcev.

4. V topilnicah izstopa stališče o nesprijemljivem vrednotenju delovnih pogojev. Tudi v vseh ostalih skupinah so ta stališča prisotna, le mnogo manj izrazito.

5. Delavci skupnih služb so nezadovoljni z opredelitvijo meril delovne učinkovitosti. Manj izrazito se taka stališča pojavljajo še v topilnicah, valjarnah in storitvenih temeljnih organizacijah. Nasprotno pa v predelovalnih temeljnih organizacijah menijo, da opredeljeni kriteriji niso sporni.

Razlike govore same na sebi in pravzaprav ne potrebujejo komentarja. Izražena protislovja pa predstavljajo ogromen usklajevalni napor. Pri tem pa velja, da ima pravičnost delitve objektivni in subjektivni vidik. Odnos med vloženim delom in prejeto nagrado je objektivno pravičen, če je v skladu z družbeno priznanimi normativi. Kljub temu delavec lahko doživlja krivičnost delitve.

Zanimivo je tudi skladanje rezultatov z nekaterimi ugotovitvami, objavljenimi v raziskavi o stališčih delavcev do kriterijev delitve (M. Petrič: Stališča delavcev v neposredni proizvodnji do kriterijev za odmero osebnega dohodka v nekaterih panogah industrije; neobjavljena doktorska disertacija). Raziskava ugotavlja odvisnost stališč do kriterijev delitve od kvalifikacijske stopnje in starosti. Ugotovljene so torej težnje posameznih podskupin, naj bi se osebni dohodek odmerjal predvsem po kriterijih, ki so za določeno podskupino značilni in po katerih se podskupina tudi kvalitativno razlikuje od ostalih. Delavci izhajajo iz lastnih specifičnih situacij in težijo, da pri delitvi povečajo vpliv in pomen tistih kriterijev, ki so za njih najbolj ugodni. Pri delitvi bi na ta način dosegli prednost pred drugimi skupinami. Za razumevanje sedanje situacije je pomembna ugotovitev, da se »trdovratnost« in nesprijemljivost lastnih stališč v določenih primerih stopnjuje in zaostri: doživljanje neskladnosti pri primerjavi osebnih dohodkov, nezadovoljstvo...

V stališčih do veljavne ocene zahtevnosti del in nalog se v talilnicah in predelovalnih organizacijah (72 %) bolj izražajo težnje po spremembi veljavnega sistema kot drugod (56 %). Te težnje so bolj izražene tudi v tistih temeljnih organizacijah in delovni skupnosti, ki so SaS DOD na referendumu sprejele. To pa je tudi edina razlika, ki smo jo med omenjenimi skupinami našli. Sprejetje ali nesprijetje SaS DOD v našem primeru ne gre na račun temeljnih razlik v stališčih, povezanih s problematiko delitve, vodenja in komuniciranja, pač pa je obremenjeno s številnimi drugimi, zunanjimi vplivi.

Med temeljnimi organizacijami je opaziti tudi določene razlike v stališčih do komuniciranja na relaciji nadrejeni — podrejeni. V storitvenih temeljnih organizacijah smatrajo, da so te komunikacije manj popačene (34 %) kot ostali (48 %).

Tudi pri ocenjevanju resničnosti trditve se posamezne skupine temeljnih organizacij dokaj razlikujejo. Če trditve obravnavamo kot razširjene vesti, govorice ali skupinsko oblikovana stališča s poudarjeno čustveno komponento, so zelo blizu tistem, čemur v psihologiji pravimo stereotip ali kliše. Gre za stališča, katerih točnost se ne preverja, čeprav je prepričanost v njihovo resničnost precejšnja.

Ta stališča torej niso osnovana na dejstvih ali argumentih, spremljajo pa jih intenzivna čustva in so zelo »odporni« do sprememb. S tem v zvezi si lahko predočimo, kateri klišeji so imeli v posameznih sredinah največji vpliv:

1. Trditve, da je SaS DOD v celoti nesprijemljiv, se zdi bolj verjetna v valjarnah, predelavi in storitvah kot v topilnicah in skupnih službah. Podobni vplivi imata tudi četrti (predlagan način delitve osebnih dohodkov je krivičen) in osma trditev (razponi med najvišjimi in najnižjimi osebnimi dohodki so preveliki).

2. Trditve, da je bilo informiranje pred referendumom pomanjkljivo, se zdi bolj verjetna v valjarnah in predelavi kot v topilnicah, storitvah in skupnih službah. Podoben vpliv imata tudi šesta (delo tistih »pri vrhu« je previsoko vrednoteno) in deveta trditev (vrednotenje je bilo izvedeno naskrivaj).

3. Razen v skupini predelovalnih temeljnih organizacij, je trditev, da je SaS sprejemljiv, metodologija vrednotenja pa ne, ocenjena kot precej resnična.

4. V topilnicah, valjarnah in predelavi ima večji vpliv trditev o preizkusu vrednotenju dela delavcev v proizvodnji.

5. V valjarnah ima večji vpliv trditev, da predlagan način ne omogoča nagrajevati pridnih delavcev.

Očitne so precejšnje razlike, podobne tistim pri ocenjevanju spornih poglavij SaS DOD: značilnosti posameznih okolij vplivajo na moč in razširjenost določenega klišeja.

(se nadaljuje)

NALOŽBE V ELEKTROENERGETSKE NAPRAVE V LETU 1985 NA GORENJSKEM

Na Gorenjskem letošnje naložbe v elektroenergetske objekte presegajo vlaganji v preteklem obdobju. Na zadnji skupščini so se delegati energetske skupnosti za območje občin Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Trzin seznanili s predloženim planom naložb in viri sredstev za njihovo izvedbo.

Delovna organizacija Elektro Gorenjska je predložila plan za leto 1985 v vrednosti 1.047.341.000 din. To so zbrana sredstva TOZD Elektro Kranj, TOZD Žirovnica, TOZD Elektro Sava Kranj, združena amortizacija delovne organizacije Elektro Kranj, druga združenja in kreditna sredstva.

V planu naložb so vodi 110 KV: — gradnja 2 x 110 KV daljnovoda Moste—Jesenice (gradnja se bo pričela v drugem četrtletju in bo dokončana v letu 1985), — gradnja 2 x 110KV daljnovoda Moste—Bled na začetku tretjega četrtletja,

— gradnja 2 x 110 KV daljnovoda Jesenice—predor Hrušica s pripravo tehnične dokumentacije — na začetku tretjega četrtletja, to je povezano z gradnjo predora, — 110/10 20 KV RTP Primskovo. RTP 110/20 Jesenice — prva faza 20 KV skladišča in transformatorskih polj je končana. Letos je predvidena še gradnja zunanjega 110 KV stikališča in notranja oprema. Naložba naj bi bila končana v 1986. letu.

Poleg teh naprav so telekomunikacije in avtomatizacije, opremljanje in posodobitve za avtomatsko obdelavo podatkov. Predvidene so tudi študije za nadaljnji razvoj. Tehnično dokumentacijo za objekte in naprave, kot so RTP 110/20 KV Trzin, daljnovod Kranj—Trzin, Zlato polje—Primskovo, transformator v RTP Škofja Loka, Trzin in Radovljica. Predvidene so tudi študije elektroenergetskih omrežij, ki lani niso bile dokončane.

Od proizvodnih objektov je predvidena gradnja in obnova nekaterih malih hidroelektrarn.

Poleg sredstev v okviru DO elektro Gorenjska so še sredstva ISEP (v

katera so vključena tudi sredstva Železarne), namenjena za:

— daljnovod Moste—Jesenice 2 x 110 KV,

— RTP Jesenice na Plavžu 110/20 RTP Primskovo in za sanacijo slabih napetostnih razmer,

— za prenosne objekte, RTP 400/110 Kranj I. in II. faza, HE Moste razširitev stikališča 110 KV,

— 2 x 400 KV daljnovod Ljubljana—Kranj, ki se že gradi,

— 2 x 110 KV daljnovod Kranj—Železarna Jesenice,

— 2 x 110 KV daljnovod Mavčiče—Žabnica.

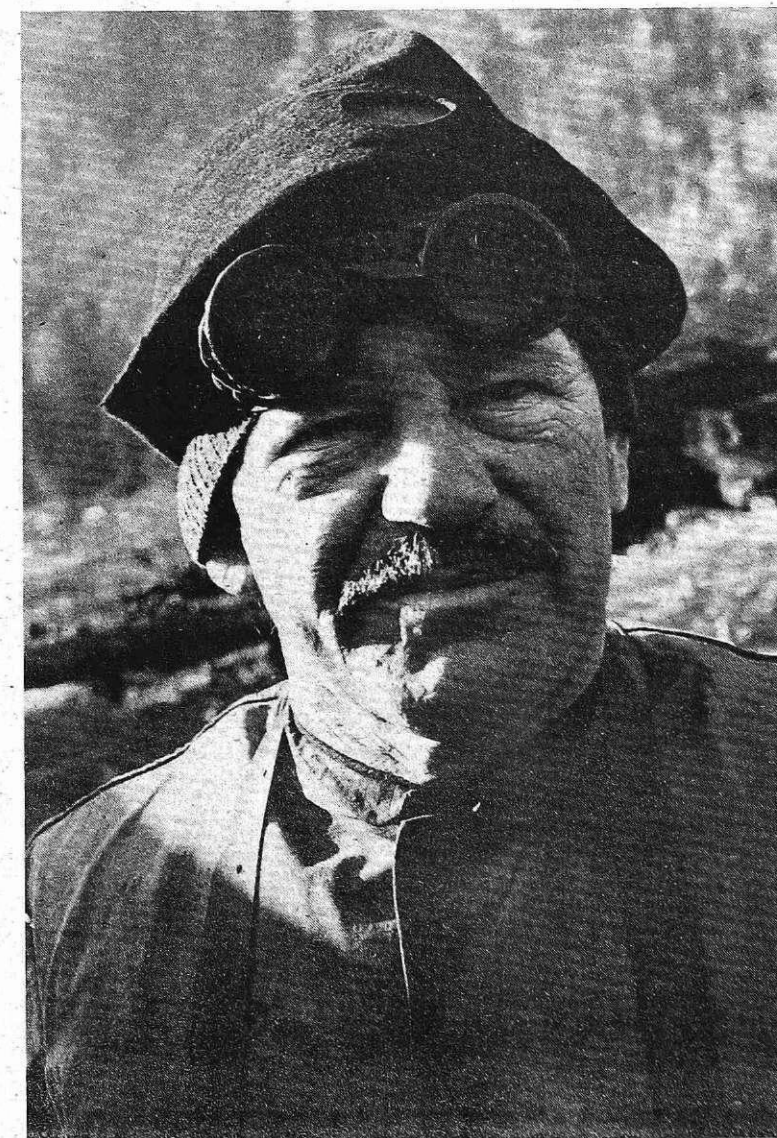
— Od proizvodnih objektov se nadaljuje gradnja hidroelektrarne Mavčiče (investitor je DO Savske elektrarne). Letos se začena montaža opreme, gradbena jama je dokončana, opremo izdelujejo tovarne: Rad Končar — generator, Litostroj Ljubljana — turbina in žerjavi, Metalna — hidromehanska oprema. Razen turbine je dokončana že skoraj vsa oprema.

— Pri RTP 400/110 KV Okroglo so postavljene zbirnice 400 KV in 110 KV, montiran je energetski transformator 300 MVA 400/110 KV s tehnično zaščito. Položen je tudi zemeljski kabel RTP Naklo—RTP Okroglo.

— Do konca leta bodo porabljena predvidena sredstva za rekonstrukcijo in posodobitev agregatov v HE Moste. Ostala agregata bodo posodobili v letu 1986.

— Po desetih letih bo opravljen tudi remont hidromehanske opreme v HE Moste in sicer brez praznenja akumulacijskega bazena (med remontom bo delovala pomožna zapornica, tako da nadaljnji tok Save ne bo onesnažen).

ISEP je za letošnji predvidel za elektroenergetske naprave okoli 2,5 milijarde din.

Portret plavžarja (foto I. Kučina)

DELAVNICA TOPLOTNE ENERGIJE

Samoupravna delovna skupina delavnica toplotne energije ima sicer 19 stalnih članov, vendar se število njenih članov spreminja, saj so v času remontov parnih kotlov njeni člani tudi strojniki. Vodja SDS je Drago Dudič, sicer asistent toplotne energije. Razen z njim smo se pogovarjali še z Vilkom Bergantom, Petrom Petrovičem, Damjanom Gasarjem, vodjem oddelka toplotne energije in vodjem TOZD Jožem Kramarjem.

TOZD Energetika ima tri oddelke, med njimi toplotno energijo, ki ima pet delovnih skupin (štiri dneve in delavnico toplotne energije). Glavna delovna skupina, s katere člani smo se pogovarjali, so vzdrževalci omrežja toplotne energije.

Drago Dudič, vodja SDS delavnice toplotne energije (foto B. Grce)

»Največje delo so redni letni remont od aprila do oktobra. Takrat nam priskočijo na pomoč tudi strojniki tistih parnih kotlov, ki so v remontu. Sani opravimo ves remont, razen električarskih in podobnih del. Večje remonte opravijo druge delovne organizacije, mi pa le pomagamo.«

Kot so nam v razgovoru povedali člani SDS, se skupina sestaja ob rednih samoupravnih aktivnostih vsaj enkrat mesečno. O živahnosti razprav pravijo naši sogovorniki:

»Kadar gre za stvari, ki neposredno zadevajo delavce, jih ni treba prav nič vzpodbujati. Če pa gre, na primer, za problematiko na ravni SOZD, kjer nimamo prave možnosti odločanja, pač preberemo gradivo in s tem je stvar opravljena.«

Pripomb o dobivanju odgovorov na vprašanja, ki se nanašajo na delovne organizacije, pa menda že ni vredno več ponavljati.

»Čeprav«, pravijo naši sogovorniki, »se stvari kar popravljajo, odkar center za informiranje dela bolj organizirano. In tudi večji vpliv pri odločanju imamo.«

Delovna enota toplotne energije oskrbuje Železarno s toplotno energijo in paro za tehnološke potrebe, vse več pa je tudi potreba po toplotni energiji za ogrevanje. Tudi za mesto Jesenice. Predvsem za pokrivanje konic pridobivajo tudi nekaj električne energije, poleg tega pa še zrak za podpih visokih peči.

Parni kotli na toplotni postaji imajo večinoma že kar lepo starost, najmlajši nosi letnico 1968, zato so, ob povprečni 20-letni življenjski dobi tovrstnih naprav, okvare seveda pogoste. Prav tisti dan, ko smo se pogovarjali z njimi, so bili delavci toplot-

ne energije zaposleni z intervencijskim popravilom ventila za polnjenje predgrevalnika na III. parnem kotlu.

»Oprema je zastarela in iztrošena. V osnutku dolgoročnih usmeritev Železarne je predvidena iztrošenost parnih kotlov leta 1990, čeprav bi, glede na stanje, morali biti zamenjani že prej. Vendar je problem verjetno drugje. V Železarni potrebujemo tako električno, kot tudi toplotno energijo, naprave za proizvodnjo električne energije na principu termoelektrarne pa imajo zelo nizke izkoristke, nekaj malega nad 30 odstotkov. Kaj to pomeni ob dragem pogonskem gorivu, je menda jasno. S planom dolgoročnega razvoja Železarne je predvidena gradnja novega sistema za proizvodnjo toplotne in električne energije, ki bi imel izkoristek do 75 odstotkov, kar je za nas edino smiselno. S tem toplotni sistemom bi lahko pokrivali potrebe II. faze jeklarne po električni energiji, hkrati pa tudi potrebe Železarne in rastoče potrebe mesta Jesenice po toplotni energiji za ogrevanje. Problem so seveda sredstva. Kot drugim TOZD tudi nam priznavajo le 5 odstotkov lastne amortizacije, medtem ko mesto Jesenice kljub samoupravnemu sporazumu ne kaže posluha za sovlaganje v novo toplotno.«

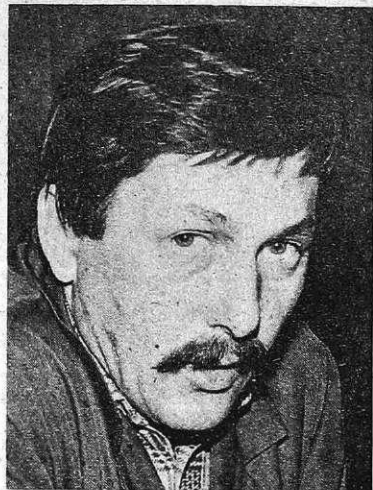
Nova toplotna bi torej lahko rešila kar nekaj problemov: izkoristek drugega pogonskega goriva bi bil bistveno večji, ne bi bilo več težav z zastarelo in iztrošeno opremo, rešen bi bil problem sezonskega dela, ki je eden od vzrokov za odhajanje delavcev v druge temeljne organizacije.

»Vse toplotne naprave delajo le pozimi, poleti pa vročevodni kotli in manjši parni kotli ne obratujejo, tako da se morajo njihovi strojniki seliti na druga delovna mesta, kar ni prijetno. Tem težavam se pridružuje še druge: zastarela oprema, dolga privajalna doba in opravljanje še

dodatnih izpitov za strojnike, veliko fizičnega dela, nenehno delo zaradi premajhnega števila delavcev in pogostih okvar. Predvsem pa nizki osebni dohodki. Zaradi vsega tega nam veliko delavcev odhaja drugam.«

Pa se vrnimo k gradnji nove toplotne. Jože Kramar pravi:

»Zdi se mi, da v Železarni in SOZD zelo neresno razmišljajo o energeti-

Damjan Gasar, vodja oddelka toplotne energije (foto B. Grce)

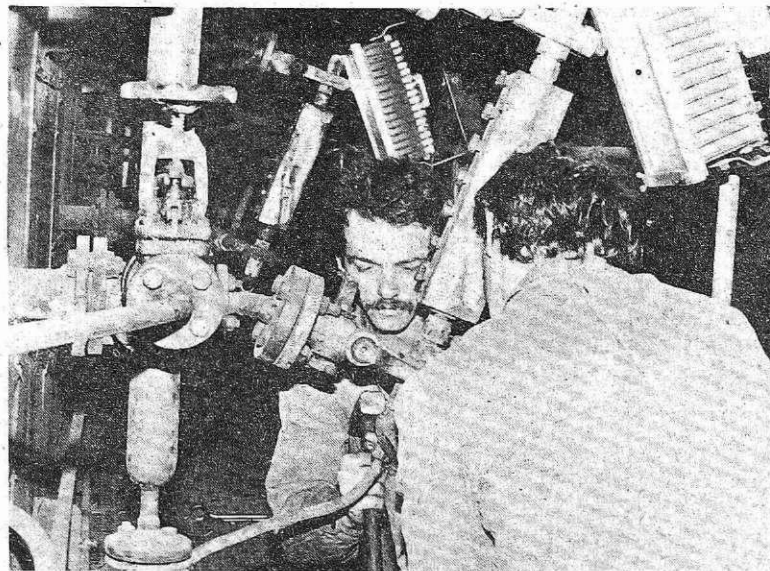
ki, ki pišejo programe dolgoročnega razvoja.«

Kot kaže, podobno mislijo tudi na energetske gospodarstvo, čeprav vidijo vso stvar iz nekoliko drugačnega zornega kota:

»Ko bo na kotlih kot gorivo odpadel plavžni plin, bo kurjenje parnih kotlov z mazutom in zemeljskim plinom, pomenilo uporabo zelo dragega goriva za proizvodnjo pare in s tem ekstremno visoko ceno električne energije. Menimo, da je ta del premalo ekonomsko proučen.« (s prenehanjem uporabe plavžnega plina je mišljena II. faza jeklarne 2, op. BG)

Stališča so si v bistvu podobna. Če potrebujemo toplotno in električno energijo tako v Železarni kot na Jesenicah, potem je najbrž pravilna usmeritev v sodobnejšo proizvodnjo električne in toplotne energije z večjim izkoristkom drugega pogonskega goriva. Ali je to mogoče uresničiti s 5 odstotno amortizacijo in ob slabotnem zanimanju mesta Jesenice za sovlaganje v novo toplotno, je vprašanje, na katerega še ni pravega odgovora. Obnova nizkotlačnega sistema in krpanje parnih kotlov z letnico 1929 prav gotovo ne more biti prava rešitev.

Borut GRCE

Intervencijsko popravilo na III. parnem kotlu (foto B. Grce)

RAZPIS

PANTZOVE NAGRADE

Delavski svet Železarne Jesenice v skladu s 5. členom pravilnika za podelitev Pantzove nagrade razpisuje natečaj za podelitev Pantzove nagrade v letu 1985.

Pravico sodelovanja na tem natečaju imajo vsi delavci Železarne in tudi druge osebe izven Železarne, ki s svojim življenjskim delom na področju metalurške dejavnosti in drugih, ki so vezane zlasti na tehnologijo in tehniko, bistveno vplivajo na rast delovne organizacije kot celote in s tem prispevajo k uveljavljanju Železarne Jesenice doma in v tujini.

Rok prijave je 30. maj 1985. Prijave za razpis je treba poslati oddelku za zaščito industrijske lastnine v sektorju za ekonomiko in organizacijo.

Prijavi mora biti priložena dokumentacija, na osnovi katere bo posebna komisija izbrala nagrajenca.

Višina nagrade je po sklepu delavskega sveta Železarne pet povprečnih neto osebnih dohodkov na zaposlenega v letu 1984. Poleg denarne nagrade prejme nagrajenec še plaketo in diplomu.

Vse informacije v zvezi s prijavo lahko zainteresenti dobijo na oddelku za zaščito industrijske lastnine.

Delavski svet
Železarne Jesenice

Železarski globus

BRAZILIJA

Brazilsko železarno Tubarao, ki je pričela z redno proizvodnjo v decembru leta 1983, so zgradile: italijanska družba Italmimpianti, japonska železarska družba Kawasaki Steel in domača Siderbras. Z gradnjo so začeli sredi leta 1979. Njena letna proizvodnja je 3 mil. ton slabov. Zgrajena je na severu države Victoria, kjer so precejšnje zaloge železove rude in premoga. V okviru te železarne je tudi koksarna, kjer letno lahko izdelajo 1,67 mil. ton koksa.

JAPONSKA

Japonski železarski strokovnjaki predvidevajo v letošnjem letu zmanjšanje japonskega izvoza na 31,2 mil. ton, tj. je 5,1 % manj kot v preteklem letu. V LR Kitajsko bodo predvidoma izvozili enako količino 8,7 mil. ton, izvoz na Srednji vzhod (predvsem Iran in Irak) pa naj bi narasel. Najbolj bo padel izvoz japonskih železarskih izdelkov v ZDA (za 5,8 %).

Komisija za odlikovanje in priznanje pri koordinacijskem svetu sindikata SOZD Slovenske železarne objavlja na podlagi 15. člena pravilnika o priznanjih Slovenskih železarn

RAZPIS

ZA PODELITEV PRIZNANJ SLOVENSКИH ŽELEZARN ZA LETO 1985

V skladu s pravilnikom razpisuje komisija »Medaljo Slovenskih železarn« in »Plaketo Slovenskih železarn.«

1. Medaljo Slovenskih železarn kot najvišje priznanje se podeljuje delavcem SOZD Slovenske železarne:

- za vrhunske dosežke trajnega pomena, ki so odločilno prispevali k uresničevanju družbenoekonomske vloge Slovenskih železarn in njihovega splošnega ugledu v družbeni skupnosti,
- za izjemno ustvarjalno delo ali žyljensko delo v delovni organizaciji oziroma SOZD Slovenske železarne,
- za izjemne rezultate na posameznih področjih dejavnosti pri razvoju samoupravljanja in družbenopolitične dejavnosti,
- za izjemne tehnično-tehnološke dosežke na področju inovacij, gospodarjenja, produktivnosti, kvalitete, razvoja Slovenskih železarn,
- za druge izjemne rezultate v delu in razvoju delovnih organizacij in SOZD SZ.

2. Plaketo Slovenskih železarn se podeljuje:

- za različne aktivnosti in dosežke na posameznih področjih dela, inovacijske dejavnosti, družbenopolitične aktivnosti in aktivnosti v samoupravnih organih, društvih in drugih organizacijah,
- za uspešno sodelovanje s Slovenskimi železarnami pri njihovem razvoju in poslovanju, pri krepitvi samoupravljanja in gospodarstvenega sistema,
- za trajne rezultate na drugih področjih.

Kandidate za priznanje lahko predlagajo komisiji na osnovi tega pravilnika:

- vsak zaposleni v SOZD Slovenske železarne,
- organizacije združenega dela v SOZD Slovenske železarne in njeni organi samoupravljanja,
- družbenopolitične organizacije, ki delujejo v delovnih organizacijah in v SOZD Slovenske železarne,
- društva.

Pisni predlogi za podelitev medalje oziroma plakete Slovenskih železarn morajo poleg naslova predlagatelja vsebovati še:

- ime, priimek, poklic kandidata in delo, ki ga opravlja, oziroma naslov organizacije združenega dela, če je le-ta kandidat,
- vrsto priznanja, za katero se predlaga (Medalja — Plaketa),
- področje, obseg in uspeh delovanja, zaradi katerega se kandidat predlaga,
- obširno obrazložitev in utemeljitev predloga z dokazili,
- mnenje družbenopolitičnih organizacij.

V letu 1985 bo podeljena ena medalja in pet plaket.

Rok za oddajo pisnih predlogov je 30 dni po objavi razpisa, oziroma najkasneje do 15. maja 1985, na naslov: SOZD Slovenske železarne, splošna služba, Moše Pijadeja 5, 61000 Ljubljana, z oznako »Priznanja Slovenskih železarn.«

INOVACIJSKA DEJAVNOST V PRETEKLEM MESECU

V mesecu marcu so odbori za gospodarstvo na šestih sejah obravnavali devet predlogov tehničnih izboljšav, koristnih predlogov in idej, jih poziti vno ocenili in odobrili. Skupni prihranek oziroma koristi znašajo 1.294.237,00 din, zato je petnajst novatorjev prejelo 147.824,00 din posebnih nadomestil ali 11,4 % od ugotovljenih koristi.

TOZD TRANSPORT

Avtorjema FRANCU LAHU in EMILU ANDERVALDU je bilo odobreno izplačilo drugega posebnega nadomestila za izdelavo dodatnega mazanja osi vetrila za hlajenje vode na diesel hidravlični lokomotivi 732-4. Avtorja sta z uvedbo dodatnega mazanja preprečila pogoste okvare na kardanski gredi in jermenicah vetrila.

Avtorjema FRANCU LAHU in IVANU JUSTINU je bilo odobreno izplačilo drugega posebnega nadomestila za izdelavo posebnega normalnotirnega voza — podstavka za prevoz ozkotirnih lokomotiv na popravilo v normalnotirno delavnico. Z izdelavo voza — podstavka sta avtorja omogočila krajši čas popravil ozkotirnih lokomotiv, delo je bolj ekonomično in tudi bolj varno.

TOZD ŽICARNA

Avtorjema MIHAJLU MUŽDIČU in BLAGOMIRU MILUTINOVIČU je bilo odobreno izplačilo prvega posebnega nadomestila za vgradnjo dodatnega vodilnega kolesa in prestavitve dosedanje dresure pri navijalcu VAC žice. Z izboljšavo sta avtorja skoraj v celoti preprečila dodatno previjanje slabo navite VAC žice na plastičnih oziroma kovinskih kolutih.

Odbor za gospodarstvo je obravnaval tudi idejni rešitvi o predelavi vžigalnega sistema in izdelavi vžigalnih svečk za Felind peči avtorja CENA VALENTARJA. Na predlog komisije za inovacije je odbor za gospodarstvo sprejel sklep, da se ideja o izdelavi svečk nagradi v skladu s 65. členom pravilnika o varstvu in vrednotenju izumov in tehničnih izboljšav ter drugih oblik inventivnega ustvarjanja, ideja za vžiganje plina z domačimi transformatorji namesto z uvoženimi pa se registrira kot trenutno neuresničljiva.

TOZD VRATNI PODBOJI

Avtorjema FRANCU PAPLERJU in DANIELU KORITNIKU je bilo odobreno izplačilo enkratnega posebnega nadomestila za izdelavo vpenjaune naprave za kompletiranje omeg na kovinskih podbojih za izvoz. Z izdelavo vpenjalne naprave sta avtorja dosegla skrajšanje časa izdelave utorov na omega profilih in popolno natančnost izdelave utorov.

Avtorjema DRAGU KALAMARJU in FRANCU PRETNARJU je bilo za predelavo orodja za stancanje odprtih za ključavnice na kovinskih vrtnih podbojih odobreno izplačilo prvega posebnega nadomestila. S to izboljšavo sta avtorja dosegla več prednosti, in sicer:

- zmanjšanje zastojev zaradi menjav in nastavitve vezalnega orodja,
- večja vzdržnost orodja,
- potrebno je manj brušenja vezalne plošče in odreznih nožev,
- zmanjšanje reklamacij kupcev zaradi neizsekanih odprtih.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Avtorju ALOJZU URBANCU je bilo odobreno izplačilo drugega posebnega nadomestila za zaščito gumijastih nožev na Siemag krožnih škarih. Avtor je s predelavo znižal stroške gumiranja nožev.

TOZD LIVARNA

Avtorju FRANCU PODOBNIKU je bilo za izdelavo naprave za izdelavo jedrnih opornikov odobreno izplačilo enkratnega posebnega nadomestila. Z napravo je avtor dosegel hitrejšo izdelavo, popolno dimenzijsko točnost ter enakost po obliki, kar je zelo pomembno pri izdelavi jeder.

TOZD ENERGETIKA

Avtorjema ZLATKU NOVAKU in AVUGUSTU RAVHEKARJU je bilo odobreno izplačilo enkratnega posebnega nadomestila za izvedbo ce vne povezave med vodikarnama Bela in HVŽ ter drugimi dopolnitvami razvoda vodika. S temi izboljšavami je omogočena dobava vodika vsem porabnikom ne glede na možnost obratovanja vodikarne na Jeseni cah.

I. P.

V dopolnilo prejšnji preglednici bomo dodali še eno, kjer bo prikazana fluktuacija po delih in nalogah. Tistih, kjer sta odšla najmanj dva delavca v letu dni oziroma je koeficient obračuna večji od 0,22.

Da bo bolj evidentno, kakšni delavci pretežno odhajajo, oziroma kakšen je njihov »status« v Železarni, bo navedena tudi kategorija in kvalifikacija, ki pripada k delovnemu mestu. (preglednica 2)

PREGLJEDNICA 2: Pregled del in nalog z najvišjo stopnjo fluktuacije

TOZD/DS Odelek	Naziv del in nalog	KV	KTG	Norm	Št. fluk.	Koef. obrač.
01 aglomeracija visoke peči	posl. trak. 2 faza 2. del. na liv. polju	D-2 D-3	6 5	2 8	2 3	1.00 0.37
02 SM peči priprava vložka elektro peč kammolom livna jama EP	pomoč. pri SM 2. nak. star. žel. 2. pom. talil. prevrač. vagončkov 2. jamski pomoč.	D-2 D-2 D-3 D-2 D-3	6 4 7 4 7	20 16 24 1 8	16 15 12 3 2	0.80 0.94 0.50 3.00 0.25
11 adjustaža štekel adjustaža bluming adjustaža bluming valjarna adjustaža Javornik	žerjavovodja flemar 2 odnašal. polizdel. žerjavovodja pom. pri peči Custodis	D-3 D-3 D-2 D-3 D-2	7 6 4 8 4	7 17 9 4 8	2 4 2 2 5	0.28 0.23 0.22 0.50 0.63
21 adjustaža adjustaža	voznik viličarja žerjavov. v adjust.	D-3 D-3	7 8	6 3	3 2	0.50 0.67
31 lužilnica lužilnica hladna valjarna	žerjavov. v lužil. izdelovalec galice čistilka	D-3 D-3 D-1	9 7 2	5 3 6	2 2 2	0.40 0.67 0.33
32 žičarna I žičarna I	žičar RF suho žičar SD VAUGHN	D-3 D-4	7 8	9 6	5 4	0.71 0.67
33 izdelava diskov	2. izdel. diskov	D-3	7	6	2	0.33
35 hladna predelava	priprav. palic BK	D-2	7	3	2	0.67
36 transp. in skladišč.	nakladalec	D-2	5	6	5	0.83
81 materialna služba	1. sklad. materiala	D-3	8	2	2	1.00
83 vzdrževanje Jeklarna vzdrževanje Bela	2. ključavničar 2. ključavničar	D-3 D-3	8 8	9 6	2 2	0.22 0.33
87 odd. tehnič. plinov	vodja procesa vodik. Jesen.	D-4	9	5	2	0.40
89 promet	premičak	D-3	6	52	17	0.33
94 odd. splošne admin.	kuharica kave	D-2	4	1	2	2.00
97 laboratoriji RO	fizikalni tehnik	U-3	12	4	2	0.50
98 samopostrež. restav.	2. kuhar	D-2	6	7	2	0.28

Že bežen pregled nam pove, da fluktuirajo pretežno delavci z delovnih mest označenimi z oznakami D-2 in D-3, to so delovna mesta, ki jih zaseda olkvalificirana in kvalificirana delovna sila. Velika večina teh delavcev je stlačena v razponu od 4 do 8 plačilne kategorije. V nadaljevanju teksta bomo ugotavljali kakšna je izobrazbena in starostna struktura fluktuantov. Na em mestu naj omenimo, da je v odhodnih intervjujih največ delavcev izjavilo, da iz Železarn odhaja zaradi nizkega osebnega dohodka (25 odgovorov); na drugem mestu je neustrezen odnos neposrednega vodja do delavca (15 odgovorov — tukaj velja pripomniti, da gre seveda za delavčovo subjektivno mnenje in občutje: kar pa ne spremeni dejstva, da je ta delavec fluktuiral); na tretjem do petem mestu so razvrščeni naslednji razlogi za odhod (po 13 odgovorov): delovni pogoji, neustreznost delovnih nalog glede na (delavčev) interes in neustreznost delovnih nalog glede na izobrazbo. Prav tako močan razlog pa je tudi družinska situacija, ki delavca »prisili«, da zapusti Železarno.

Med druge pomembnejše razloge za odhod sodi dobljena zaposlitev v domačem kraju. To pa pomeni, da pri precejšnjem delu priseljenih delavcev lahko računamo, da se bodo ob »ugodni« priliki vrnili v domači kraj.

Leta 1975 je F. Belčič v neki anketi med drugimi postavil tudi vprašanje, »se delavci »zadnje čase resneje razmišljajo, da bi zapustili Železarno«. Odgovori:

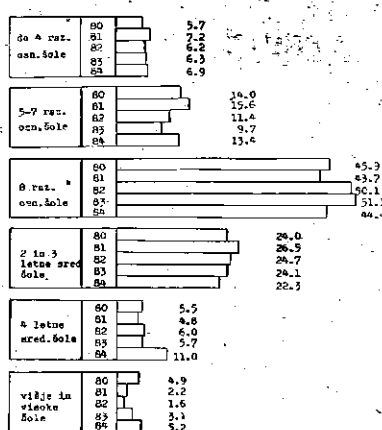
- nikoli 57,8 %
- redko 13,8 %
- včasih 21,6 %
- pogosto 3,4 %
- zelo pogosto 3,4 %

Kakšnih 30 % delavcev torej bolj ali manj pogosto razmišlja o odhodu iz Železarn. Belčič še posebej poudari dejstvo, da je fluktuacija v letu 1975 znašala 6,8 %, kar je točno toliko kot je odgovorov »pogosto in zelo pogosto razmišljam da bi odšel«. Takšne »primerave« kasneje niso bile več narejene, e postopoma nekoliko humorno, si

bomo dovolili predlagati, da konec letošnjega leta napravimo takšno anketo, kot jo je Belčič 1976. leta. In na podlagi % odgovorov »pogosto in zelo pogosto sem razmišljal o odhodu iz Železarn« prognoziram procent fluktuacije v letu 1986.

Primerjanje (komparacija) na prvi pogled sodi med enostavnejše metode prikaza neke problematike. Lahko pa postane dovolj subverzivna v pogojih nezadovoljstva primerjav. Ali pa v pogojih hitrega pozabljanja preteklih — navadno negativnih izkušenj. V našem primeru se svet ne bo podrl, glave ne bodo padale. Kljub temu pa bomo prikazali tabelo, kjer bo prikazana fluktuacija delavcev po izobrazbi in to od leta 1980 dalje. Ker je tabela manjše narave jo bomo pustili kar med tekstom. Prav tako bomo pustili tudi grafični prikaz izobrazbene strukture fluktuantov, kajti zavedamo se, da ima vizualna informacija lahko neke ugodne učinke.

Poleg močnega povečanja fluktuacije pri srednješolskem in višješolskem kadru, je najbolj porasla fluktuacija kadra s 5—7 razredi osnovne šole. Precej manj kot v letih poprej pa je odšlo delavcev z dokončano osnovno šolo. Ko smo že pri delavcih z dokončano osnovno šolo ali manj, bi bilo morda zani-

GRAFIKON 2: Izobrazbena struktura fluktuantov od leta 1980.

TABELA 4: Izobrazbena struktura fluktuantov glede na stališče posameznih izobrazbenih stopenj

	1980	1981	1982	1983	1984
do 4 raz. osn. šole	2,3	2,8	2,4	2,0	2,3
5—7 raz. osn. šole	5,4	6,2	4,6	3,2	4,5
8 raz. osnovne šole	17,0	16,3	18,2	15,1	12,5
2 in 3. let. sred. šole	7,5	7,5	6,7	5,1	4,6
4 let. sred. šole	3,2	2,3	2,6	2,0	3,6
višje in visoke šole	7,7	2,9	2,0	3,0	4,9

mivo povedati, da je v letih od 1975—1984 delež tega kadra glede na celotno število zaposlenih močno upadel. Od 63 % na dobrih 50 % vseh zaposlenih. Seveda tukaj nimamo opraviti samo z čisto fluktuacijo, ampak so »vsteti« tudi tisti delavci, ki so se upokojili ali umrli.

Ce pogledamo katerih delavcev je največ odšlo iz Železarn bomo videli, da je največji odhod v starostni skupini od 21 do 25 let. Kar 45 % od vseh fluktuantov je iz tega starostnega razreda. Nadaljna značilnost; odhajajoči imajo v največ primerih, zaključeno osnovno šolo (41 %). Tudi odšli delavcev s poklicno in srednjo izobrazbo je največ iz starostne skupine od 21 do 25 let. Vseh fluktuantov z dokončano osnovno šolo je bilo 143, od tega je bilo 107 ali okroglo 50 % neslovencev. Za leto 1984 ugotavljamo da je pri delavcih z nedokončano ali dokončano osnovno šolo večje število disciplinskih odpustov kot sporazumnih prekinitev. Naploh pa se povečuje število sporazumnih odhodov. Po načinu odhoda in narodnosti razlike med Slovenci in delavci iz drugih republik izginjajo. Vedno bolj na odhod vplivajo starost in izobrazba, manj pa narodnost. Potrebno je še dodati, da sta način odhoda in izobrazba med seboj v dokaj močni povezavi, saj je pri delavcih s srednjo šolo in več zanemarljivo malo disciplinskih odpustov.

TABELA 5: Izobrazbena struktura po TOZD in DS

Izobrazba TOZD/DS	1	2	3	4	5	6	SKUPAJ
Plavž	2	1	8	1	—	—	12
Jeklarna	7	10	31	7	16	1	72
Livarna	1	—	3	3	—	—	7
Valjarna bl. št.	3	7	15	3	1	1	30
Valjarna žice	1	—	2	1	—	—	4
Valjarna debele pločevine	—	1	4	—	2	—	7
Hladna valjarna Bela	—	6	13	5	3	1	28
Hladna valjarna Jesenice	2	5	5	2	1	—	15
Žičarna	—	1	12	7	—	—	20
Profilarna	—	—	2	1	1	—	4
Vratni podboji	—	—	1	—	—	—	1
Jeklovlek	—	1	6	—	1	—	8
Elektrode	1	2	7	—	—	1	11
Žebeljarna	1	1	2	—	—	—	4
Stroj. delav.	1	3	5	6	1	—	16
Remont. delav.	1	2	1	6	—	—	10
Vzdrževanje	—	—	1	15	2	—	8
Energetika	—	1	1	6	1	1	10
Transport	3	3	18	4	1	—	29
DS KO-FI	—	—	—	1	2	5	8
DS KSI	1	—	3	3	1	4	12
DS ETN	—	1	—	1	5	3	10
Družbena prehrana	—	1	3	4	—	1	9

ŽELEZARNA

1 — 4 raz. osnovne šole, 2 — 5 do 7 raz. osnovne šole, 3 — 8 raz. osnovne ole, 4 — 2 in 3 let. sred. šole, 5 — 4 letne sred. šole, 6 — višje in visoke šole

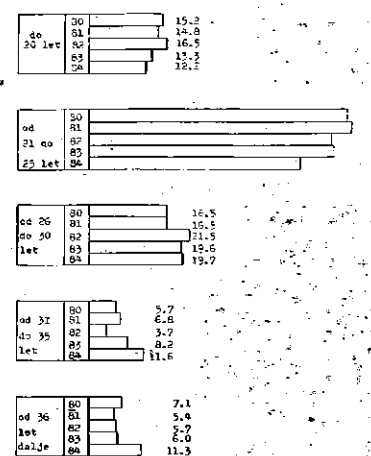
V letu 1975 je bilo torej ugotovljeno, da okrog 30 % delavcev bolj ali manj pogosto razmišlja o tem ali bi zapustili Železarno. Morda bo pri tem zanimivo dodati, da je leta 1977 narejena raziskava na vzorcu različnih delovnih organizacij dobila podoben rezultat (31 %). Vendar pa je število delavcev, ki so razmišljali da bi zapustili delovno organizacijo zelo hitro naraslo. Tako je tri leta kasneje (1980), tako razmišljalo že 80,9 % delavcev (podatki vzeti po: Jerovšek cit. vir.). Žal v Železarni nismo več ugotavljali »potencialne« fluktuacije.

Ugotavljali pa smo da odhajajo starejši delavci in mlajši (21 do 25 let) izobraženejši delavci. Odstotek mlajšega šolanega kadra (poklicna šola in več) je hitro narasel: okrog 30 % leta 1983 na 47 % leta 1984.

Porasla je fluktuacija kadra od 25 let. Med njimi tudi mnogo (več kot leta poprej) s srednjo, višjo in visoko šolo.

Jerovšek pravi takole: »Naši podatki nam dokazujejo, s kakšnimi težkimi in mučnimi osebnimi in organizacijskimi problemi so soočeni razni delavci, ki po večih letih dela zapustijo delovno organizacijo in se zaposlijo drugod. Ker profesionalni kriteriji pri napredovanju niso zadostno prisotni, pridejo do veljave razne kombinitorike, ki povzročajo nezadovoljstvo, apatijo, opuščanje zdravih delovnih vrednot in navad, ali pa silijo posamezniki v konflikte, ki jih pripeljejo v situacije, kot nimajo drugega izhoda, kot da fluktuirajo.« (5)

In na drugem mestu: »Napredovanje bi moralo v družbi, ki hoče uveljaviti kvalitativne dejavnike razvoja, tj. tehnološke zahtevne proizvode, potekati po številnih paralelnih kanalih. To pomeni, da morajo biti znanje, rezultati dela — ki so rezultat znanja — pomembni kriteriji napredovanja. Iz tega pa izhaja nujnost priznavanja in ustreznega vrednotenja formalne izobrazbe, kajti le ta je še najbolj zanesljiv in objektivni pokazatelj znanja.« (6)

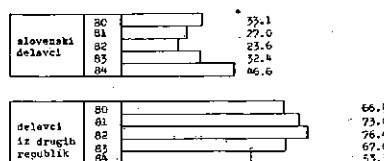

GRAFIKON 3: Starostna struktura fluktuantov od leta 1980.

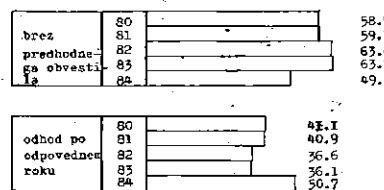
Navržimo še nekaj števil (grafični prikaz starostne strukture fluktuantov od leta 1980 dalje). Med delavci mlajšimi od 25 let pretežno odhajajo neslovenski delavci, — 68,5 odstotka fluktuantov. Ta odstotek fluktuantov je precej upadel, saj je bilo leto poprej v tej kategoriji še 75,2 % neslovenskih fluktuantov. V starostni dobi od 25—30 let se število fluktuirajočih Slovencev in neslovencev skoraj izenačilo. Malenkost več je neslovencev. Po 30. letu starosti pa fluktuira več Slovencev (60,8 %).

Pri delavcih mlajših od 20 let je precej več disciplinskih odpustov kot odhodov na lastno željo (76,2 %). Med 20 in 30. letom starosti je število obeh vrst odhodov približno enako; po 30. letu starosti pa je več odhodov na lastno željo.

Lahko bi nizali številke v nedogled. Dvomimo, da bi na takšen način kaj bistveno več prispevali k večji jasnosti in boljši informaciji. Ko takole razmišljamo kako bi zaključili bi morda ne bilo odveč še enkrat pripomniti, da sama visina fluktuacije ni toliko problematična, kot je zaskrbljujoč povečan odhod

GRAFIKON 4: Narodnostna struktura fluktuantov v letih od 1980 dalje.

GRAFIKON 5: Fluktuirani delavci po načinu odhoda od leta 1980 dalje.

strokovnega kadra. Vemo, da je poleg krize ekonomskega sistema v krizi tudi sistem samoupravljanja (delegatski sistem nefunkcionira ipd.). Zato bi bilo poleg tehnoloških sprememb in ekonomske reforme potrebno reformirati sistem samoupravljanja. In to tudi v smeri večjega spoštovanja strokovnih mnenj. Vse prevečkrat smo namreč priče takimenovanim »širšim družbenim akcijam«, ki premalo ali pa sploh ne upoštevajo strokovnega dela. Zaradi takšne ignorance prihaja do raznih Fenijev, Obrovcev, ponesrečenih šolskih reform itd. Takšna situacija je nevarno blizu »filozofiji« butalskega mojstra Dideldača, ki je izrekel slavno, danes že klasično misel: »Če sam ne znam — bom pa druge učil!« Verjetno navedeno ne potrebuje posebnega komentarja. Zato bi za konec navedli nekoliko daljši citat o tem kaj bi bilo potrebno storiti, da preprečimo nazadovanje v sferi samoupravljanja (in ne samo tod).

Čeprav je naš teoretik to govoril že pred poldrugim desetletjem, je misel še kako aktualna: »nam bo hkratna cepitev samoupravljanja v smeri centralizacije in decentralizacije omogočila tudi organizacijsko ločevanje med samoupravljanjem na nivoju podjetja, kjer gre za reguliranje poslovne politike, in samoupravljanjem na nivoju osnovne enote, kjer gre za reguliranje proizvodne problematike. V ekonomski enoti so te razlike zabrisovale in povzročale vrsto težav. S tem ko se je ekonomska enota oblikovala kot samoupravna enota, je postajala proizvodna in poslovna enota hkrati. Zaradi tega ni bilo mogoče razdeliti funkcij, ki jih naj ima samoupravljanje v okviru poslovne politike, od funkcij, ki naj bi jih imelo v okviru proizvodne dejavnosti. Če pa bi samoupravljanje na srednjem nivoju oslabilo in če bi se okrepilo na nivoju osnovnih organizacijskih enot ter istočasno na nivoju podjetja, bi bilo lažje razlikovati med kooperativnimi funkcijami v osnovnih organizacijskih enotah in med kontrolnimi funkcijami na nivoju podjetja. Bifurkacija (razcepitev, razdelitev — F.T.) bi lahko odpravila preveč kooperativno aktivnost samoupravnih organov pri reguliranju poslovne politike na nivoju podjetja in preveč politično aktivnost na nivoju osnovne organizacijske enote.« (7)

Ce na kratke povzamemo citirano misel in jo prevedemo v bolj »domač« jezik: vodstvo delovne organizacije naj strokovno vodi poslovno politiko, samoupravni organi naj kontrolirajo izvajanje te politike, delavci naj samoupravljajo predvsem v svojih temeljnih organizacijah. Različne raziskave so namreč pokazale, da je delavcu predvsem do (samou)pravljanja v svojem delovnem okolju, ne pa do (navideznega) sodelovanja pri vodenju tovarne. To stališče delavcev je zelo realistično, saj kaže na to da dobro vedo, da vsi pri vseh odločitvah ne moremo sodelovati. Lahko pa sodelujemo na reševanju tistih problemov, ki jih poznamo, ki nas prizadevajo. Upamo si trditi, da bi tako koncipirano samoupravljanje povečalo zadovoljstvo delavcev in zmanjšalo fluktuacijo strokovno usposobljenih. Morda bi se lahko zgodilo celo to, da bi Železarna postala zanimivejša za zaposlovanje mladih šolanih ljudi. Kajti velika razlika je, če se nekdo zaposli, ker pač ni našel druge dela; ali pa če se zaposli zato ker meni, da ima v Železarni možnosti strokovnega in tudi osebnega razvoja.

Odelek za industrijsko psihologijo
Franc Treven

Opombe:

- 1 Jerovšek, Jančar: Mobilnost kadrov in gospodarstvo, DDU Univerzum, Ljubljana 1982, str. 139
- 2 Rus Veljko: Odgovornost in moč v delovnih organizacijah, Moderna organizacija, Kranj 1972, str. 185
- 3 Erjavšek, Bojan: Vzroki fluktuacije v Jeklarni, Kadrovski sektor, ZJ 1984
- 4 Treven, Franc: Tehnologija in kadri v Železarni, Kadrovski sektor, ZJ 1979
- 5 Jerovšek: isti vir, str. 183—84
- 6 Jerovšek: isti vir, str. 184
- 7 Rus: isti vir, str. 188

Dopisnice

SKUPŠČINA ZIT OBČINE JESENICE

Izredno skupščino Zveze inženirjev in tehnikov občine Jesenice, ki je bila 29. marca, je začel predsednik izvršnega odbora Dušan SIKOŠEK. Pozdravil je delegate in častne goste ter zaprosil prisotne, naj z enominutnim molkom počastijo spomin na preminulega dolgoletnega člana ZIT in aktivnega delavca v izvršnem odboru zveze inž. MIROSLAVA NIKOLIČA. Izvolili so nove organe skupščine. Za predsednika je bil predlagan in soglasno izvoljen predstavnik DSIT Stane MENCINGER, za člana pa delegat DMIT Miloš PIŠČANEC in delegat EDIT Marjan TRONTELJ.

Predsednik izvršnega odbora je v svojem poročilu o delu ZIT občine Jesenice uvodoma poudaril, da je naloga izredne skupščine oceniti delovanje zveze ter potrditi program aktivnosti za leto 1985 in bilanco poslovanja za leto 1984. Vzrok za sklic izredne skupščine je tudi neaktivnost pri uresničevanju nalog, sprejetih na zadnji izredni skupščini.

Ob sprejetju programa dela za leto 1984, je rečeno v poročilu, se je skušala zveza aktivno vključiti v dejavnost raziskovalne skupnosti občine Jesenice, kjer so iskali možnosti za sodelovanje in vključevanje svojih članov v raziskovalno razvojne naloge. Začetni koraki so bili narejeni, vendar pa konkretnih akcij ni bilo. Delno je temu kriva tudi družba, ki žal še vedno kaže premalo zanimanja za strokovne zveze in njihov strokovni potencial. Redno so se vključevali v dejavnost SZDL, kateri organizacijsko pripadajo, vendar se niso uspeli vključiti v nakatere programe kljub aktivnemu delovanju delegata IO ZIT na sejah OK SZDL Jesenice.

Dobro sodelujejo le z DIATI, žal pa je aktivnost ostala še vedno le na dogovorih za skupne naloge.

Kritično je spregovoril o neaktivnosti pri uresničevanju programa, saj brez realizacije nalog tudi ni mogoče realizirati finančnega plana. Poudaril je, da so posamezni člani zveze sicer vključeni v delo na projektantsko razvojnih področjih in investicijah, vendar le v okviru svojih delovnih dolžnosti ali pogodbeno preko birojev, kar pa Zvezi ne prinese denarja.

Uresničenih je bilo nekaj nalog v zvezi z izdelavo članskih izkaznic, izdelani pa so bili tudi plakati z reklamnimi oglasi podjetij, kar je dalo ugoden finančni rezultat.

Medtem ko so se ekscurzije odvijale po programu, so bila od predavanj realizirana le tri (na enem predavanju sta bila le dva poslušalca). Predsednik je dal predlog, naj društvo, ki predavanje organizira, zagotovi tudi minimalno prisotnost, izberejo pa naj tako temo predavanja, ki je aktualna in zanimiva.

Letos tečejo tudi priprave na VII. kongres inženirjev in tehnikov SFRJ, ki bo od 12. do 14. aprila v Beogradu. Po prejetih navodilih naj bi vsaka občina, strokovno društvo in večje delovne organizacije poslovalnega odbora Železarne bomo delegirali le enega skupnega predstavnika. Za kongres se pripravi predava-

nje z naslovom »Vloga strokovnih organizacij v razvoju občine Jesenice«. Za pripravo referata je zadolžena posebna skupina.

Za leto 1985 je bilo potrebno program aktivnosti zveze nekoliko skrajšati, ker ni realnih virov, da bi zbrali več kot 1.350.000 din. Vrednotenje programa in stroškov za dejavnost ZIT kaže, da je za predavanja potrebno 110.000 din, za ekscurzije 450.000 din, pri čemer niso všteta sredstva za glavno ekscurzijo, medtem ko ostali materialni stroški znašajo 290.000 din.

Viri financiranja dejavnosti ZIT so ostali skoraj nespremenjeni: dotacija Železarne iz sklada skupne porabe, pomoč občinskega sindikalnega sveta, prošnje na podjetja za reklamne oglase v Železarskem zborniku in na plakatih. Dodatne možnosti pa so še v okviru raziskovalne skupnosti, kjer se bodo morala društva zveze vključiti kot izvajalci posameznih nalog. Dodatni viri naj se pridobijo iz naslova izobraževanja delovnih organizacij, ki so zainteresirane, da določena predavanja iz programa ZIT uporabijo za izobraževanje svojih kadrov. Iz naslova izobraževanja naj se krijejo tudi stroški za ekscurzije, strokovno izpopolnjevanje in informiranje članov o proizvodnji, razvoju in novostih na določenih področjih.

Letos bo potrebno pripraviti predlog sprememb pravil ZIT občine Jesenice zaradi novih zakonskih predpisov. Spremembe in dopolnila bodo obravnavali in potrjevali na volilni skupščini, ki bo konec letošnjega leta.

Na koncu poročila je predsednik pozval skupščino, naj oceni delo zveze v preteklem obdobju ter program aktivnosti za leto 1985.

Tajnik izvršnega odbora je spregovoril o izpolnjevanju programa dela za leto 1984, finančnem stanju zveze, programu predavanj in ekscurzij, izbiri kandidatov za dodelitev priznanj in korespondenci.

Nekaterih sklepov ZIT ni bilo mogoče uresničiti tudi iz objektivnih vzrokov. Na primer sklep, naj raziskovalna skupnost v letu 1984 redno pošilja vse razvojne-raziskovalne naloge IO ZIT v pregled, ni bil realiziran, ker je komisija za raziskovalne in študijske naloge pri raziskovalni skupnosti prejela v tem letu le eno nalogo kljub dvema razpisoma. Finančna sredstva za naloge iz prejšnjega leta so bila že razdeljena, izvajalci edine pripravljene naloge pa že imenovani. Tako je ZIT kot izvajalec ponovno izpadel iz te aktivnosti.

Uresničiti tudi ni bilo mogoče sklepa, da se z DIATI postavijo skupne smernice za delo na področju množične inventivne dejavnosti, ker so se med tem časom v TOZD oblikovale komisije za inovacije, ki same uspešno rešujejo sporne primere inovacij.

Zaradi slabega obiska nekaterih predavanj je izvršni odbor predlagal, naj bo manj predavanj, ampak zato zanimiva za širši krog članov. Dana so bila navodila, kako naj se taka predavanja organizirajo.

Sledilo je poročilo blagajnika: prihodkov je bilo 195.000 din, odhodkov pa 192.760 din, torej presežka prihodka 2.239 din. Ugoden finančni rezultat je dosegel inž. BRATUN z izpeljavo akcije zbiranja denarnih sredstev s tiskanjem reklamnih oglasov na plakatih za obvestila za predavanja.

Po poročilih referentov, nadzornege odbora in verifikacijske komisije je bila razprava.

Po izkušnjah predsednika EDIT si s članskimi izkaznicami ZIT ni mogoče brezplačno ogledati tehničnih razstav oziroma muzejev, ker ni dogovorjeno ne v slovenskem in ne v jugoslovanskem prostoru, katera strokovna društva si lahko brezplačno ogledajo razstavo. Pojasnjeno je bilo, da so se o tem že dogovarjali na Gospodarski zbornici Slovenije.

Razprava je pokazala, da člani ZIT pogrešajo klubske prostore in društveno življenje, kakršno so imeli v preteklih letih. Mlajša generacija nima smisla za društveno življenje, pada tudi osebni standard, zato se neradi udeležujejo organiziranih izletov.

Predsednik DSIT Franc BRATUN je predlagal pripravo programa aktivnosti ZIT za obdobje 1986 do 1990. Morali bi se vključiti v uvajanje robotizacije in procesnih računalnikov v industrijsko proizvodnjo. Predlagal je uvedbo računalniškega sistema IBM 3843, ne bi pa smeli izključiti tudi domačega znanja s področja računalništva. Vrhunske strokovnjake moramo vzgajati v skladu z razvojnimi programi. Mlade ljudi naj se v programe vključijo že v času študija, izpopolnjuje pa naj se s podiplomskim študijem. Le tako bomo vzgojili vrhunske strokovnjake. Delo društva DSIT bodo ocenili na delovni konferenci v aprilu, prav tako tudi sekcijo gradbincev in sekcijo »Veriga«. V letu 1985 se bo formirala še ena sekcija iz vrst energetikov. Tudi ta naj se pridruži DSIT.

Dušan SIKOŠEK je v imenu društva varilcev pojasnil, da so njihovi člani že vključeni v razvojni program uvajanja robotike v industrijo, sodelovali bodo tudi na posvetovanju, ki bo od 10. do 14. aprila v Opatiji.

Sašo PIBER meni, da so dani vsi pogoji za tesnejše sodelovanje DIATI in ZIT, saj so številni člani DIATI tudi člani ZIT. Skupna naloga je lah-

ko usmerjena inventivna dejavnost. Krožki za izboljšanje proizvodnje (KIP) in novatorski aktivni potrebujejo vodje z ustrezno izobrazbo. Ta del naloge bi lahko prevzela ZIT.

Stane MENCINGER je opozoril, da sicer močna in aktivna strokovna društva v občini Jesenice ne znajo publicirati svojih rezultatov, ne najdejo pa tudi pravih kontaktov z delovnimi organizacijami, z izjemo DIATI, ki aktivno deluje v ZJ.

Društva so preveč birokratizirana, naloge prepuščajo strokovnim službam, ki ne iščejo sodelavcev.

Svojim aktivnim članom ne znamo dati priznanja. Prvič je ZIT predlagal večje število svojih članov za častne in zaslužne člane ZIT Slovenije in SIT Jugoslavije. Priznanja bodo sedmim članom podeljena na

skupščini ZIT Slovenije. Za predsednika nadzornega odbora ZIT občine Jesenice so izvolili predsednika DMIT Stanka ČOPA.

Na podlagi predloženih poročil in razprave je skupščina sprejela naslednji sklep:

— Sprejmejo se poročila v predlagani obliki ter potrdi zaključni račun — bilanca poslovanja ZIT občine Jesenice za leto 1984 ter za obdobje od 9. marca 1984 do 25. februarja 1985.

— S programom aktivnosti zveze za leto 1985 in finančnim planom v višini 1.350.000 din se skupščina strinja in ga potrjuje.

Skupščina ZIT se je od 40 povabljenih udeležilo 37 delegatov, v razpravi pa so bile nakazane smeri delovanja ZIT občine Jesenice.

Vinko Pogačnik

JESENIŠKI TROJČKI

JESENICE, 8. APRIL — V jeseniški bolnici je zdravniška ekipa pod vodstvom dr. Branislava Vladikoviča pomagala na svet trem malim železarčkom. Zvonki in Igorju Arhu, oba delata v Železarni, so se rodili: Manca, Rok in Jernej. Čeprav je vsakega posebej čakala reanimacijska ekipa, so krepko zajokali kar z lastnimi močmi. Porod s carskim rezom, ki je pri mnogorodnosti že kar pravilo, saj je tako tveganje za mater in novorojenca bistveno manjše, je trajal le dobrih dvajset minut. Zato gre zahvala dobri organiziranosti zdravniške ekipe, ki je bila v svoji številnosti kar malo na tistem v porodni sobi. Nismo hoteli utrujati porodnice, ki bo še prekmalu ime la dosti in preveč dela s svojimi trojčki, zato nam je kar dr. Vladikovič opisal prve jeseniške trojčke po 20. maju 1950.

Trojčki, ne le na Jesenicah, niso pogosti. Med Zvonkino nosečnostjo so razvoj zarodkov redno spremljali z ultrazvokom. Manca in Jernej sta vsak s poltretjim kilogramom celo preseгла pričakovano porodno težo, le Rok, ki si je zase izbral najmanjši del posteljice, je nekoliko zaostal v rasti, ni pa zato nič manj zrel in živahen kot ostala dva. Vsi štirje se dobro počutijo, kar bržčas velja tudi za očeta, čeprav je najbrž malo v skrbeh, kako bo krotil tri male kričarje.

Dr. Vladikovič nam je predstavil tudi delo ginekološkoporodniškega oddelka jeseniške bolnišnice. To je majhen oddelek, relativno majhno število porodov (800 do 900 na leto) pa omogoča, da se toliko bolj posvetijo vsaki porodnici posebej. Prizadevajo si za timsko delo in, kot pravi, poskušajo vsaki porodnici zagotoviti tisto najboljšo, kar ta oddelek premore. To najbolj potrjuje podatek, da je bila v lanskem letu perinatalna umrljivost novorojenčkov (med in po porodu) le devet promil, kar je trenutno slovenski rekord. Še uspešnejšo skrb za porodnice jim bo omogočila nova porodna soba, ki jo bodo opremili v letošnjem letu. Prizadevajo si tudi, da bi bili lahko novorojenčki ves čas ob svojih materah, vendar jim omejene finančne možnosti ne dovolijo, da bi lahko to omogočili vsem porodnicam.

Na koncu naj v imenu delavcev Železarne čestitamo staršema, in kajpak tudi novorojenčcem, ki niso čisto brez vseh zaslug za tako veliko družino, ki bo pomagala reševati kadrovske problematiko v Železarni. Želimo jim uspešen start.

Borut GRCE

Računalništvo pri nas

KAKO BO PROCESNI RAČUNALNIK POMAGAL DELATI POCENI ŠARŽE

Ker morda to le koga zanima, naj na kratko opišem, za kaj gre pri vsej stvari. Kot je večini verjetno že znano, bomo pri delu v jeklarni 2 uporabljali procesni računalnik in tudi program, kakršnega že dalj časa uspešno uporabljajo v Železarni Ravne.

Problem optimiranja s pomočjo linearnega programiranja je v principu preprost. Naj ga opišem z naslednjim primerom (Sven Danø: Linear

Vrsta piva
Vsebnost alkohola (%)
Cena (Din/liter)

Programming in Industry):

V neki pivovarni izdelujejo 4 vrste piva z različno vsebnostjo alkohola in različno ceno:

	A	B	C	D
	2,5	3,7	4,5	5,8
	55,00	62,50	80,00	112,50

peč, da dosežemo zaželeni kemijski sestav in zaželeno težo šarže. Za večino naših jekel so določene omejitve glede vsebnosti posameznih kemijskih elementov — zgornja in spodnja meja, ali pa je podana le zgornja meja. V teh okvirih morajo torej jeklarji pri vsakodnevnem delu »peljati« šaržo, da ustrezajo zahtevam planirane kvalitete.

Vprašanje pa je, če je iskana kombinacija dodatkov zares najcenejša. Zato pa nimajo časa, saj je praktično nemogoče brez računalnika izmed vseh mogočih kombinacij poiskati tisto, ki je najcenejša.

To pa zna računalnik in v zelo kratkem času lahko v okviru razpoložljivih surovin poišče tisto kombinacijo, ki je najcenejša. Za to pa potrebuje natančne podatke o količini raztaljenega jekla, o kemični sestavi ob raztalitvi in-tudi o kemični sestavi razpoložljivih dodatkov in njihovi ceni.

Če bo predlagana kombinacija, ki jo bo določil računalnik po linearnem programu, pravilna, bo odvisno prav od kvalitete teh podatkov. Če pa bomo zares izdelali najcenejšo

možno šaržo pa ne bo odvisno od računalnika, ampak od neposrednih sodelavcev, ki bodo delali po navodilih računalnika.

V Železarni Ravne so prav pri tem, ko so »ubogali« predlagane kombinacije, prihranili zelo veliko denarja.

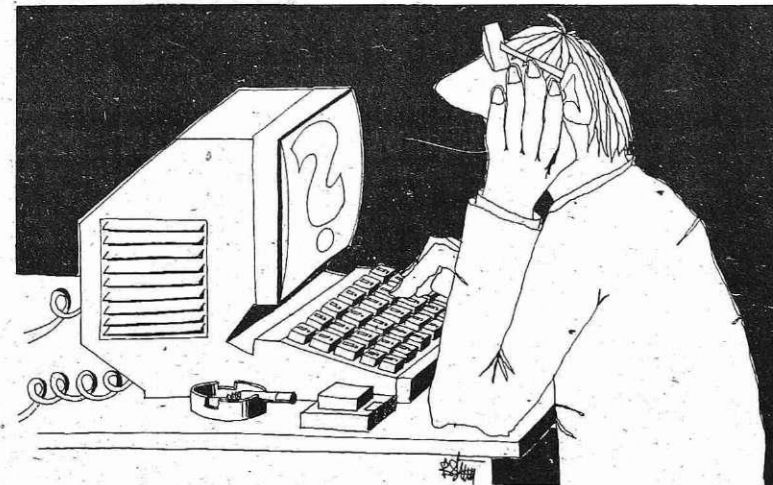
Računalnik bo pa zaradi svoje izredne hitrosti računanja »predlagal« tudi, kakšen vložek bi bil za določeno kvaliteto najprimernejši, da bi se po kemični sestavi ob raztalitvi kar najbolj približali sestavi, ki jo želimo.

Na razpolago bo pa še ena možnost. Računalnik bo na osnovi podatkov, ki jih bo dobil glede količine in sestave taline ob raztalitvi, zelo hitro analiziral, kolikšni bodo stroški legiranja, če bomo želeli izdelati planirano kvaliteto in kolikšni bi bili, če bi se odločili, da izdelamo kvaliteto, ki je sicer v planu za ta dan, ni pa predvidena za to dnino. Tako bi se lahko izognili izdelavi planirane kvalitete »za vsako ceno« in izkoristili bi tudi možnosti, ki jih dobimo, če se posreči doseči ob raztalitvi zelo čisto jeklo in bi izdelali zahtevnejšo kvaliteto, ki morda ni tisti trenutek v planu.

Kaj bomo delali, bo pa odvisno od človeka — računalnik bo le svetoval, kaj bi se splačalo delati.

Za vse te izračune je računalnik potreben, saj je treba hitro ukrepati. Postopek linearnega programiranja je za »peš« računanje zelo zamuden. O linearnem programiranju pa so slišali žal le ekonomisti, na tehniških šolah vseh vrst se o tem ne govori.

Na Raziskovalnem oddelku smo za svoje potrebe razvili in izdelali svoj računalniški program za linearno programiranje. Z njim je mogoče

rešiti tudi naslednji problem planiranja.

V nekem obratu za proizvodnjo elektrod so izdelovali 7 vrst različnih elektrod na 4 strojih. Prav vseh vrst pa niso mogli na vseh strojih izdelati in tudi čas izdelave iste vrste elektrode je bil na posameznih strojih različen. Pri vsakem stroju je bilo določeno (zaradi vzdrževanja), koliko ur na leto lahko obratuje. Podane so bile tudi tržne zakonitosti: s kupci smo bili s pogodbami vezani, da moramo določene vrste elektrod obvezno izdelati. Vprašanje, na katerega je odgovoril računalnik, je bilo, kako planirati proizvodnjo. Koliko elektrod in na katerem stroju naj bi izdelali, da bi bila proizvodnja največja (v tonah). Če bi tem podatkom dodali še cene, ki jih dosegame na tržišču, bi s pomočjo računalnika izračunali tudi, kako planirati proizvodnjo, da bi bil dobiček čim večji ob vseh danih omejitvah. Računalnik potrebuje za odgovor na to vprašanje 7 sekund.

Naš program potrebuje naslednje informacije: koliko je omejitev (v

obliki enačb in neenačb) in če želimo računati optimum — za kaj gre, za minimum ali maksimum nekega matematičnega izraza. Morda pa je še v kakšnem TOZD TAKŠEN problem. Ker je računalnik tako zelo hiter, lahko v nekaj sekundah izvem, kaj bi se nam v danem trenutku še izplačalo in kaj ne, če bi se pogoji na tržišču spremenili ali če bi se spremenili stroški, polomil stroj itd.

Predlagam, da se — v posameznih TOZD za podobno problematiko dogovorimo za sodelovanje. Če je problematika neposredne proizvodnje podobna omenjeni, bi primerjali naše odločitve s tistimi, ki bi jih izračunal računalnik. Iz razlike bi sklepali na prihranek, ki bi ga omogočil računalnik. Če bi bil ta primerljiv s ceno računalnika, ne bi bilo več treba izgubljati besed, ali računalnike in računalništvo rabimo ali ne.

Začeti moramo le tako misliti, kljub temu, da se tega v nobeni šoli nismo učili.

OKUPACIJA JAVORNIKA

Nemci so bili beli kot kislo mleko, črno poraščeni, nekateri med njimi tetovirani s kačami, na videz prav tako srečni kakor mi, saj je bilo poletje v svojem blazno sinjem razcvetu; dehtelo je smrekovje, smola, voda in prod.

Gledali smo drug drugega, mi nekolič utišani, oni pa brez zadrege. V tem kratkem času, od aprila do julija, so nas utišali s pogostimi selitvami in streljanji naših ljudi. Vse to se je še vedno nadaljevalo. Ker je to postal usakdanjik, smo se nekako že privadili.

Vrhu tega je bila v teku vojska tudi z Rusi. Pred Mulejevo gostilno je NSDAP imela svojo oglasno desko, kjer so v propagandne namene razpeli zemljevid s strašansko veliko državo. Po tem zemljevidu so se premikale bučice z majhnimi zastavicami v globočino te zelene države. Delo premikavca zastavic je opravljal Tepljevič Johann.

In prav v tem za Nemce zmagovitem času se je na Javorniku raznesla vest, da je nekdo do smrti ustrelil Koritnika, gozdnega čuvaja. To je bil vitez, siv stavec, z brki, kakršne je nosil Franc Jožef. Počili so ga (ali ga je) ob Marijinem znamenju na Poljanah.

Strašno. Koritnik je moral nekoga po gozdovih iskati s svojim lovskim pihalnikom, ga našel, ta pa ga je pri streljanju malo prehitel. Z luknjo v srcu so starca potem brez velikega žalovanja pokopali. Pogrebcev je imel vsega tri.

Za naslednji nemirni sunek na Javorniku pa je poskrbel Finžgarjev Johan, ki so ga v lastni pritlični hiši na Poljanah obstrleli nemški policisti. Baje je bil Johan že gošar oziroma po nemško bandit. Po vsej verjetnosti pa so Johana petokolonski imeli na piki, ker je bil znan domoljub, in preden so ga zgrabili, se jim je izmuznil, nekaj časa se je skrival v svoji nedograjeni hišici, deloma pa se je že s prvo partizansko četico pomikal po obronkih Mežakle, s tisto najbrž, ki je vohlaškega Koritnika tudi pospravila.

Ranjenega Johana so potem odpeljali v Begunje, kjer so ga nato ustrelili.

Johanova smrt je vzvalovala cel kraj.

Zadeve na Javorniku-Jauerburgu le niso šle tako kot na zemljevidu z zastavicami.

Nekje pri Šentvidu pri Ljubljani so ustrelili Nemci Tičkovega očeta, tistega, ki me je učil verouk. Tiček in njegova mama sta hodila vsa strta po Javorniku, oblečena v črno.

Doma pa sem ujel, da je Radio London sporočil to pa to.

Staro mamo pa je tudi začelo minovati, da bi se še hvalila, kako je rojena v samem svetem Bleiburgu.

Z vse bolj pogostimi streljanji in selitvami je bila nemščina z našega duhovnega jedilnika grobo črtana.

Radio London je začel delovati kot injekcija.

Prvi, ki smo začutili, da so Nemci izgubljeni, smo bili prav mi, preprosti ljudje.

S koncem avgusta, dobesedno z 31., je poletja v tej ozki dolini navadno zares konec. Močna luč sonca tega dne začne pešati, vrtnine in sadje sicer dozore, a ne več v pravi sončni svečavi, ampak v nadomestku le-te. Od nekod se natepo oblaki, usuje se dež, ki preide v snežne plohe. Dan je odsej podoben krmežljaviemu pasjemu pogledu do naslednjega poletja, ko se spet razžari v zlato podobo.

Prejel sem novo tipkano vabilo, to pot za v šolo.

Bil sem žalosten, mislil sem, da bodo počitnice trajale do konca vojke.

Mama me je začela spravljati v red. Umili so me, počesali in me s srcem v hlačah namesto v prsih poslali v šolo.

Od vse povsod so se zgrnile trume otrok in čemerer zrak se je razvedril, dobil je dušo.

Napolnili smo staro in novo šolo. Tekajoče nove učiteljice so nas imele že na seznamih.

Najbolj nas je zadelo to, da smo bili vsi degradirani za en razred nižje.

Učiteljice so sicer učiteljice, vse imajo za bregom isti cilj, do katerega se morajo pririniti, za to so plačane, a te, ki so nas pričakale, so bile pravi primerek grdote. Zelo verjetno prav zato, ker so nas sovražile, saj smo bili v globalnem političnem smotru nacizma namenjeni za nižjo vrsto bitij: za čistilce greznic v rajhu, za hlevarje, dimnikarje, smetarje.

Dih prezira, ki je mečkal te obraze v trdoto, je vel ta prvi dan in vse naslednje dni z isto dosledno ostrino.

Za upravitelja smo dobili starejšega učitelja, ki je znal slovensko. Opazili smo, da je mož invaliden. Težave je imel z zapestji. Z desnega mu je ves čas uhajala ura in jo je lovil v dlan. Zdelo se mi je, da precej neveselo nosi svojo folksdojč značko in da ni preveč rad odzdravljaj, ko smo ga pozdravljali z dvignjeno roko. Najbrž je bil kot bolnik že dolgo naveličan sveta, ali pa je bil celo prikrit antinacist, ker ga je leta 1942 nenadoma zmanjkalo in ga je zamenjal zajedljivi Hubert.

Prvi vzgojni pouk, ki smo ga dobili od naše Mitzi, zariple in z debelusi pogledom, kakor da jo Turki nasajajo na ošljen kol, je bil, da je »unser Gruss Heil Hitler«.

In ti »unzer grüssi« so se pojavili v tiskani obliki na durih vseh prodajal.

Nikjer več ni bil zaželen Dober dan ali Dobro jutro, marveč Heil Hitler.

Svečda smo »hajlali«, kakor smo na kratko imenovali ta obvezni pozdrav, le naše grde učiteljice. Mitzi je bila še posebno ogreta in stroga. Če si jo recimo spregledal, ker je bila pač v bližini Uhanova Polodka in te je bilo sram »hajlali«, si se lahko nadejal, da te bo poklicala, nagnala nekaj korakov nazaj in zahtevala, da se ji približaš z dvignjeno roko. In to pred množico ljudi. Ti so te opazovali kakor žebli, zatolčeni v desko.

Ni bilo kaj, moral si dvigniti roko v heil in izgovoriti se presveto ime. Ker so nas na Dienstih HJ že obdelali oziroma potočili našo upornost, ni bilo težko, če si bil nenadoma zgrabljen še od učiteljice sredi ceste.

A četrtega septembra so tudi na Koroški Belhi, tik za šolo, počili strel in med talci sta bila meni dva še posebno draga človeka, Kragulnikov Korelček, čevljar, in oče naše Sonje, pravzaprav »moje« Sonje, v katero sem bil že v prvem razredu tako zaljubljen, da sva imela oba drug z drugim kar nekaj resnih težav. Jaz bi Sonjo najraje pojedel, tako lučkana je bila. V ušesčku je imela zlato uhanje, čelce pa se ji je svetilo kakor zglajen marmor.

Zdaj so ji Nemci privezali h kolu očeta, in še Korelčka, ki me je tako rad dražil prav s Sonjo, in ju oba ustrelili.

Ti strelji so nas vse pretresli. Sonja je od tega dne postala čisto voščena in nepopisno resna. Na ustih ji je odcvetel smeh, tako lep in redeč kakor znamenita monaška vrtnica. V črni bluzi, ki jo je poslej nosila, je bila podobna moji stari mami. A zdaj sem jo imel še bolj rad.

Ubogega Korelčka pa so ustrelili, ker je bil komunist.

Z odhodom teh dragih mi ljudi v večnost je na Javorniku začelo primanjkovati nečesa, kar še ne da izraziti.

Vsak človek je luč, eden večja, drugi manjša. Kraji dobivajo štiri vrste svetlobe: sončno, lunino, zvezdno in človeško. Glavni sta dve, sončna in človeška. Če zmanjka prve, umreš, če zmanjka druge — umiraš. S smrtjo teh talcev smo začeli usihati tudi otroci.

Začeli pa so se spreminjati tudi starši, bilo jih je vsak dan manj.

Okupator je torej vedel, da s streljanjem dobrih ljudi jemlje tistim, ki so ostali, eno od poglavitnih svetlob. Izgovor, da so talci povračilo, je laž.

Čez kak mesec po tistem, ko so Sonji ustrelili očeta, je potrkalo na vrata našega razreda, Mitzi je šla ven in se čez čas vrnila z naročilom, naj Sonja pobere svoje stvari in odide domov.

Vsi smo onemeli. Še Mitzi je dobila nekakšne mrjaščeve lise na obrazu.

Sonja je spravila skup svoje zvezke, oblekla rdeč plašček, si zavezala rutko in rekla vsem — zbogom.

Zbogom, smo polglasno zapeli za njo.

Zaslutil sem, da je Sonja pričakovala to slovo od nas. Zelo verjetno ji je mama vnaprej povedala, naj se ne ustraši, če bodo prišli ponjo v šolo, ker po ustrelitvi očeta lahko pričakujeta izselitev.

Da bi Mitzi odgnala moro in zapolnila praznino, ki je zavezala za odhodom nežne Sonje, nas je začela spraševati poštevanke tako naglo, da smo komaj sledili izgovorjenim številkam.

Brbljala je celo uro. Naslednji zob, ki so ga izpulili iz našega razreda, pa je bil precej nepričakovan. Bila je moja sestrčna Fanika.

Prav tako je iznenada »klopfen« po vratih kot pri Sonji.

Mitzi je zavpila: Ruhe!

Stopila k vratom in nenadoma jo je kar potegnili ven iz razreda.

Vedeli smo, da bo spet nekdo odšel v izgnanstvo.

Kdo le?

(nadaljev.)

MRTVI NE LAŽEJO

Ženska je bila, še vedno prestrašena, bala se je prav zato, ker je Aleša poznala. Počasi pa je straš prerasel v občudovanje, kajti odkar je bil Aleš partizan, ga še ni videla, poprej pa zanjo ni bil zanimiv, zato ne, ker je bil iz oddaljenega kraja. Pozneje je zaradi razpisov vedela, čigav je. Ker pa je spraševal po možu, mora zanj že biti nevarno? Od Nemcev je že velikokrat slišala govoriti, da partizani skušajo ubiti vsakega, ki je kdaj govoril z njimi. Pri njih pa so bili dostikrat, največkrat oficirji. Zato je strahoma zlogovala:

»Na sestanku na občini se je najbrž zadržal.« Aleš ni mogel dolgo prenašati, da se ga ženska takó boji in tudi to, da moža ni, se mu je zdelo čudno. Saj je bila že policijska ura.

»Nikar se me ne bojte! Kdo pa vam kaj hoče? Če ga ni, ga bom počakal tu z vami.«

Še enkrat je s pogledom preletel kuhinjo in potem sedel k mizi za vrata tako, da je imel zavarovan hrbet. Ženska se je zdaj znova prestrašila. Če bo čakal nanj, potem že ne more biti kaj dobrega. Vendar je zbrala pogum in vprašala:

»Kaj pa bi radi od njega? Morda tudi jaz lahko kaj pomagam?«

Aleš ni takoj zavrgel ponudbe, vendar je rekel:

»Nekaj bi se pomenila. Pomoči pa ne odklanjam!«

Ženska se je pomirila in ko je videla, da Aleš kar mirno sedi, mu je ponudila:

»Gotovi si prišel od daleč. Bi kaj prigriznil?«

Nenadoma ga je tikala.

Hotel je že reči, da tisti, ki rad da, ne sprašuje, pa mu ni bilo treba, kajti že je postavila predenj krožnik z mesom in kruhom.

»Samo tisto orožje skrij pred mano! Še Nemci ga odlože, kadar jedo.«

Obraz mu je preletel nasmeš in res je brzostrelko potisnil v kot za hrbet, pištolo pa v žep, da je bila pri roki.

»Kaj bi se branil! In še iz tako čednih rok.«

Koritnica je zardela kot mlado dekle, da je njena pravkaršnja ble-dica še bolj poudarila prijetno nasprotje.

Medtem ko je jedel, je vsega preiskala z očmi, vendar pa vmes še vedno ugibala, kaj naj pomeni nenadni in tvegani obisk.

To je bil prvi živ partizan, ki ga je videla od blizu. Čudila se je, da je bil obrat, ovratnik srajce, ki je poziviljal suknjičeve zavihke, pa čist.

Drugače si je zamišljala partizane. Če že ne povaljane, pa vsaj kosmate.

Aleš je pretrgal molk s prostodušnim vprašanjem:

»Ne morete biti napak, ker ste lačnemu dali jesti. Ali pa ste mi potregli le iz strahu?«

»Od nas ni šel še nihče lačen. Toda oba morava priznati, da dajati partizanom reš ni brez nevarnosti,« je odvrnila že prisebno. Zdaj je bilo nerodno Alešur.

»Kaj hočemo, tako je pač v teh časih. In pri vas nisem jedel še nikoli.«

»Pri nas ne, iz našega skladišča pa morda že.«

Aleš je pomislil: v njihovi trgovini naši niso bili še nikoli, ker bi bilo preveč tvegano. Pa tudi potrebe ni bilo. Vedeli so, da k njim zahajajo Nemci, a to še ni pomenilo, da so domači morali biti slabi. Hodili so pač tja, kjer je bila gostilna in nekakšno središče. Morda pa ne bi bilo napak, da izkoristim prav to okoliščino. Če je ženska tako rekla, potem so morda prav na skrivaj res že kaj dali za partizane. Zakaj potem tak strah, ko me je prepoznala.

»Pa ne, da ste komu že kdaj kaj dali?«

Koritnica je prikimala in rekla:

»Že večkrat. Mar Filip ni povedal?«

Ženska je lahko z njim govorila o vsem in odkrito, on pa si tega ni smel dovoliti.

Vendar je bil z odgovorom zadovoljen. Filip torej resnično zahaja h Koritniku. Aleš se ni hotel takoj izdati, Filip pa tudi nikoli ni povedal, kje je dobil kako hrano ali kaj drugega.

»To mi ni znano. Imen si ne pripovedujemo. Tako je bolje za vas. Pravite, da se Filip oglašja pri vas?«

Koritnica je zdaj še bolj čutila, da Alešu lahko vse pove in tudi po-hvaliti se je hotela pred njim, čeravno ni bila videti bahaška. Morda bo to kaj zaleglo, če je prišel k možu zaradi česa drugega.

»Večkrat je tu. Poleg hrane smo mu za vas dali tudi že denar,« je rekla.

Medtem je v Aleševih očeh hotela razbrati, če res tega ne ve, ali pa se samo dela in jo nalašč skuša.

»A tako. Pa Nemci? Zveste od njih kaj zanimivega?« jo je vprašal.

Koritnico je streslo. Zdaj se je začelo tisto, kar ga je prignalo sem! Zunaj je zaropotalo in Aleš je z desnico sègel v žep, kamor je po-prej potisnil pištolo. Ženski kretnja ni ušla, zato je zadržano rekla:

»To bo mož. Ne ustraši ga tako, kakor si mene!«

Vrata so se odprla in res je vstopil njen mož. Aleša ni zagledal ta-kaj, ker je sedel za vrati, slišal pa je, da se žena z nekom pogovarja.

»Kdo pa te nocoj zabava tako dolgo?« je vprašal že med vrati.

Žena je z dolgim pogledom začrtala smer, kjer je sedel Aleš in ne-gotovo rekla:

Nadaljevanje

IZIGRANA SMRT
IN SUŽNOST

(IZBRANI ODLOMKI)

Še dobro, da mu je prišla na misel teta Kati in kakšna sreča in naključje, da ga je voznik pripeljal v ta del predmestja, skoraj pred Pavličovo hišo. Nezaupljivo je pritisnil na kljuko vrtnih vrat in se napotil prek malega dvorišča. Potrkal je na vrata in na poziv vstopil. V kuhinji sta bila Janinina teta in stric Vinko. Teta Kati ga je komaj prepoznala in mu vsa osupla ponudila roko. Od mize se je dvignil tudi stric Vinko in Marku močno stisnil roko v pozdrav. Marko je odložil svoj vojaški plašč, deko, torbico in čutarico v vežo pred kuhinjska vrata. Sezul si je tudi škornje in jih postavil poleg svoje vojaške opreme.

»Zelo sem utrujen, teta Kati. Prišel sem z Dolenjske, tam je bil naš konec,« je dejal Marko in na kratko povedal svojo pot od vpoklica k vojakom pred desetimi dnevi, do srečnega prihoda v njuno hišo. Med tem se jim je pridružil še zet Darine, ki je Marka takoj spoznal. Kramljali so o dogodkih zadnjih dni, teta Kati je med tem pripravila Marku tople vode in umivalnik, Darine pa mu je prinesel čisto spodnje perilo in obleko, nogavice in čevlje. Marko se je po umivanju preoblekel v sveže perilo, oblekel je civilno Darinetovo obleko in obul čevlje, ki so mu bili pravšnji. Počutil se je čisto drugače kot v vojaških cunjah, bil je lažji in bolj sproščen. Ko je prišel preoblečen v kuhinjo, ga skoraj ni bilo prepoznati. Z Darinetom sta na podstrešju skrila njegovo vojaško obleko in ko sta se vrnila v kuhinjo je pravkar napovedovalka ljubljanskega radia govorila o italijanski za-

sedbi mesta in pozvala ljudi, naj mirno sprejemajo nastali položaj. Pozivala je vojaške razpuščenih enot, naj oddajo orožje za to pooblaščenim organom in da naj ne rušijo mostov in tovarn. Pozivala je tudi nekakšne prostovoljce v imenu Narodnega sveta, ki ga je zastopal predsednik dr. Marko Natlačen.

Med kramljanjem sta se iz službe vrnili tudi obe hčerki, Katica in Mila. Obe sta delali kot asistentki pri privatnem zobozdravniku. Povedali sta, da Italijani še vedno zasedajo mesto in predmestja. Darine je med tem dobil informacijo, da bodo naslednji dan vlaki redno vozili, le na Gorenjsko bodo vozili le do Otoč, ker je bil predor nad Otočami miniran in je zasut.

Teta Kati je pripravila večerjo, katere je bila bolj pozna kot ponavadi. Po večerji so si zaželeli lahko noč. Marko je to noč po desetih dneh spal, kot se človeku spodobi, vendar se je prebujal in obračal na desno in levo. Spanec ni bil pravi, mir in spokojnost je tu in tam premotila oddaljena votla eksplozija in grmenje neznanega izvora. Mogoče si Italijani krotijo svoj strah pred nečim nevidnim ali pa naša vojska, grupice patriotov brez povelja minira še ostanke objektov, ki bi lahko koristili sovražnikom.

Jutro je Marku razblinilo težko moro negotovosti. Vstal je in se uredil, gledal je skozi okno, vendar nikjer ni bilo videti nobenega italijanskega vojaka. Zunaj je vladal mir, kot da se ni nič novega zgodilo.

Po zajtrku sta se s stricem Vinkom, ki je bil oblečen v železničarsko uniformo, čeprav ni imel službe, odpravila na kolodvor. Marko se je na cesti počutil čisto prerajenega v lahki civilni obleki. Veselil se je že snidenja s svojimi domačimi, predvsem pa z Janino. Vinko je vodil Marka po bližnjicah, nato pa sta se povzpela po nasipu in nadaljevala pot ob tirih tovarnih vagonov. Vagoni so bili odprti, od njih pa so ležali kupi smeti, praznih razbitih zabojev, papirja, videti je bilo tudi dele vojaške obleke, čutarice, menažke, čevlje in čelade. Stric Vinko se je nekajkrat sklonil in pobral nekaj čutaric in menažk, ki so bile še popolnoma nove in jih zlagal med zložene železniške prage s pripombo, da jih bo nazaj grede vzel s seboj, saj nikoli ne veš, kdaj bodo prišlo prav.

Ko sta dosegla most, ki vodi prek ceste pri Kolinski tovar-

ni, so se iz rahle meglice pokazali italijanski vojaki, ki so strazili most, da ga ne bi minirali. Stric Vinko jih je pozdravil z dvema prstoma, katere je prislonil k senčniku železničarske kape, kot bi bili že stari znanci. Italijani se niso zmenili za njih. Oba sta si oddahnila, ko se je iz jutranje megle pokazal kolodvor. V gneči s ta se prerinila do blagajne. Marko je kupil vno karto do Otoč. Stricu Vinku je močno stisnil roko in se mu zahvalil za vse. Marko je med gnečo potnikov iskal vlak za Gorenjsko. Železničar mu je povedal, da stoji na tretjem tiru. Prerinil se je v vagon in našel prazen sedež v enem izmed kupejev.

Žvižg piščalke je naznanil, da se bo vlak končno le premaknil. Marko kar verjeti ni mogel, da je to res. Vlak je z enakomernimi sunki pridobil na hitrosti in se normalno ustavil na prvi postaji v St. Vidu. Opaziti ni bilo nobenega italijanskega vojaka, tudi ljudi je le malo vstopilo na vlak. Po kratkem postanku je vlak močno pihajoč nadaljeval pot proti Gorenjski. Obetal se je lep sončen dan, saj so izginile zadnje trgajoče krpe ljubljanske megle in nebo se je začelo kazati z vso svojo modrino. Kot kulise so se v ozadju pokazale še zasnežene Karavanke in Kamniške alpe. Vrhovi so bili v svoji belini obsijani s sončnimi žarki. Velicavno in mogočno so se dvigali proti nebu, kot bi hoteli reči, mi stojimo tu nepremagljivi in svobodni.

Vlak je brzel prek Sorskega polja. Polja so bila prazna, saj so bili velikonočni prazniki. Travniki in livade so bili svetlo zeleni od poganjajoče trave, breze pa so že kazale prve zelene liste, ki so se ob rahli sapici lesketali v soncu.

Vlak se je začel spuščati iz Labor proti kranjski postaji, ko je Marko opazil porušeni kranjski Savski most, ki je povezoval mesto z Ljubljano in okolico. Most je minirala umikajoča se jugoslovanska vojska.

Vseeno bi bilo, če ga ne bi minirali, sami sebi smo napravili škodo, je razmišljal Marko. Moderno opremljeni Hitlerjevi armadi prav gotovo nič ne pomenijo take rusitve.

V Kranju se je kupe spraznil. Skozi okno je gledal po kolodvoru, če bi ugledal kakšnega znanca, vendar ni bilo nikogar, pa tudi nobenega tujega vojaka ni videl.

Nadaljevanje

Letošnja kurirčkova pošta Gorenjske pod geslom »Mladina — mir« je prispela v radovljiško občino 1. aprila. Od jeseniških so jo na Poljanah najprej prevzeli pionirji iz Gorij, blejski pionirji pa so jo 2. aprila oddali pionirjem iz Bohinjske Bele. Na savskem mostu pri Lescah so prevzeli pošto pionirji iz Lesca 3. aprila. 4. aprila so prenašali kurirsko torbo pionirji iz KS Radovljica, Mošnjice in Ljubno. Iz Radovljice so jo 5. aprila prenesli v Begunje, v Srednji vasi pod gorami pa so jo tamkajšnji pionirji oddali vrstnikom iz občine Tržič. V vseh krajih radovljiške občine so priredili nosilec kurirčkove pošte množičen sprejem s kulturnim programom.

Izvršni svet Skupščine občine Radovljica je na 113. seji 3. aprila pregledal gradivo o predvidenih naložbah v turizmu na Bledu v obdobju 1985—1990. Pregledal je analizo načrta uresničevanja dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v občini in podatke o razbremenjevanju gospodarstva v občini na podlagi zaključnega računa za leto 1984. Proučil je tudi poročilo o obravnavi rezultatov gospodarjenja za leto 1984 in izrekel soglasje k predlogu dogovora o cikličnem aerosnemanju v SRS.

V republiškem centru za obrambno usposabljanje v Poljčah je bila 3. aprila popoldne programska seja konference ZKS Radovljica, ki se je udeležil tudi Roman Albreht, član CK ZKJ. Osrednja točka dnevnega reda je bilo poročilo o delu občinske organizacije ZK in njenih organov v enem letu. Na osnovi javne razprave in dopolnil so sprejeli programsko usmeritev za delo komunistov radovljiške občine v obdobju od marca 1985 do marca 1986. Razprava na seji je bila izredno razgibana in tvorna, člane ZK pa čaka v OO ZK še več dela.

Predsednik OK SZDL Radovljica Miroslav Birk je 3. aprila sklical sestanek častnega odbora 17. srečanja gorenjskih aktivistov OF. Udeležence je seznanil z dosedanjimi pripravami na srečanje, ki bo 9. junija v Begunjah in povezano s proslavo 40-letnice osvoboditve. Spregovorili so tudi o delu posameznih odborov, ki pripravljajo to srečanje.

Med dvodnevним bivanjem v Sloveniji je delegacija RK SZDL Bosne in Hercegovine obiskala tudi radovljiško občino. Drugega aprila si je v spremstvu gostiteljev, predstavnikov RK SZDL Slovenije in OK SZDL Radovljica, najprej ogledala proizvodne obrate v tovarni Elan Begunje, nato pa je obiskala ALC Lesce in se seznanila z njihovimi problemi. Gostje so obiskali še Bled in Bohinj.

Volilna komisija pri predsedstvu OK SZDL Radovljica je že v marcu razposlala vsem KK SZDL in osnovnim organizacijam sindikata v občini navodila za pripravo volitev delegatov in nosilcev vodilnih funkcij v občini, DPO in SIS. V vseh organizacijah SZDL in sindikata bodo dopolnili koordinacijske odbore za kadrovska vprašanja, pregledali popisnice evidentiranih možnih kandidatov za nosilce družbenih funkcij od leta 1974 naprej, ocenili dosedanje delo delegacij in oblikovali seznane delegatov, ki jim prihodnje leto poteče mandat.

Predsedstvo občinskega odbora ZZZ NOV Radovljica je na zadnji seji spregovorilo tudi o počitniških hišicah v Pineti pri Novigradu, ki so namenjene tudi za oddih članov ZB NOV. Radovljiška občina je za obnovo hišic namenila 620 tisoč din.

Toliko denarja v Radovljici ne bodo mogli zbrati, ampak le tretjino te vsote, zato so predlagali postopno obnavljanje.

Prejšnji teden se je pod predsedstvom Ivana Fabjana sešla žirija za podeljevanje srebrnih znakov OF za leto 1985. Člani žirije so pregledali predloge krajevnih organizacij SZDL in določili nagrajence. Ti bodo prejeli priznanja in srebrni znak OF ob dnevu OF 27. aprila na osrednji slovesnosti.

Z novim odlokom, ki ga je sprejela občinska skupščina Radovljica (zbor združenega dela šele kot predlog), bodo vsi zaposleni v občini v letu 1985 prispevali 0,8 % od bruto osebnih dohodkov za intervencije v kmetijstvu za pridelavo hrane in 0,3 % bruto osebnih dohodkov za občinske blagovne rezerve.

Skupnost za zaposlovanje občine Radovljica je 2. april. ocenila svoje delo v preteklem letu, delo strokovne službe in povezavo z Zvezo skupnosti za zaposlovanje Slovenije. Delegati so spregovorili o zaposlovanju na Gorenjskem in v občini Radovljica, posebno o zaposlovanju pripravnikov. Lani so jih v občini zaposlili 143, vendar kar 98 za določen čas. Lani je bilo v občini poprečno zaposlenih 12.909 delavcev, kar je manj, kot so načrtovali. Sprejeli so samoupravni sporazum o zaposlovanju v letu 1985.

Republiška geodetska uprava bo do 15. aprila uskladila pripombe in dopolnila vseh občinskih geodetskih uprav in drugih občinskih podpisnikov dogovora o cikličnem aerosnemanju. Ta dogovor je podpisal tudi izvršni svet OS Radovljica. Snemanje bodo v radovljiški občini opravili v dveh ciklih do leta 1990.

Na Koprivniku v Bohinju so se 30. marca sešli na ustanovni seji konference osnovnih organizacij ZSMS Bohinj delegati vseh osnovnih organizacij, ki delujejo po KS in OZD na bohinjskem območju. Sprejeli so pravila delovanja konference OO ZSMS, program dela in izvolili vodstvo konference.

V Domu dr. Janka Benedika v Radovljici živi 17 članov ZB NOV iz radovljiške občine. Pet članov poravnava oskrbnino z lastnim denarjem, za pet oskrbovancev doplačujejo otroci, za pet pa Center za socialno delo Radovljica. Dva oskrbovancja plačujeta oskrbnino s prihranki, dvema pa občinski odbor ZZZ NOV zagotavlja mesečno žepnico.

Delovna organizacija Kreda Bled je zaključila poslovno leto 1984 z izgubo v višini 1.493.000 din. Delno je izgubo pokrila iz lastnih sredstev v znesku 497.000 din in s predčasnim umikom združenih sredstev iz republiškega sklada skupnih rezerv v znesku 168.000 din. Nepokrita je ostala izguba v višini 828.000 din. Zaenkrat ni nobene delovne organizacije, ki bi bila pripravljena sodelovati s sredstvi, zato bo verjetno sprejet sklep o redni likvidaciji delovne organizacije in o zaposlitvi delavcev na druga delovna mesta.

Na željo številnih krajanov je dalo predsedstvo krajevnih konference SZDL Brezje pobudo za ustanovitev sekcije za varstvo okolja pri KK SZDL. Ustanovna seja je bila pred tednom, nova sekcija pa je sestavljena predvsem iz dosedanjih članov Društva za varstvo okolja občine Radovljica, ki jih je bilo iz te krajevnih skupnosti že 20. Sekcijo so ustanovili zaradi ogroženosti okolja. Na Brezjah je osrednja občinska depojna za smeti, pa tudi številni izletniki in obiskovalci Brezij s svojimi vozili onesnažujejo naselje in bližnje okolice. Sekcija bo skrbela za preprečevanje širjenja onesnaževanja, za čiščenje in varovanje okolja.

V delovni skupnosti skupnih strokovnih služb za osem SIS družbenih dejavnosti občine Radovljica je od julija lani zaposlenih 13 delavcev. To so: vodja, planer, štirje strokovni delavci (po eden za dve SIS), štiri delavke v računovodstvu in tri v administraciji. Vse SIS so za dejavnost teh služb namenile v letu 1985 26 milijonov din.

Blejski turistični delavci načrtujejo v svojem srednjeročnem planu razvoja do leta 1990 bistveno povečanje zmogljivosti; s tem pa tudi podaljševanje turistične sezone. Število nočitev naj bi se povečalo na okoli 721.000 ali za 59 %, vendar do konca tega planskega obdobja še ne bodo povsem izkoriščene vse zmogljivosti. Delež tujih gostov v novih objektih bo za tri četrtine večji od sedanjega, devizni priliv (letni) pa bi moral biti še enkrat večji v primerjavi s sedanjim.

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pri občinski skupščini Radovljica je bil tudi v letu 1984 izredno delaven. Lani je obravnaval tekoče probleme na sedmih sejah. Organiziral je akcijo »Z varnim koleškom v promet«, zelo uspelo tekmovanje »Kaj veš o prometu« ter akcijo »Varnost otrok in mladine ob začetku šolskega leta«. Člani sveta so pregledali vse prometne poligone pri osnovnih šolah, opremljenost šol s prometno vzgojnimi učnimi pripomočki, stanje cest in prometne signalizacije v občini. Udeležba je bila na vseh akcijah vedno zelo dobra.

Na letošnji skupščini Zveze letalskih organizacij Slovenije v Ljubljani so bili delegati seznanjeni z informacijo, da je Alpski letalski center Lesce ponovno dobil ponudbo mednarodne letalske zveze za organizacijo evropskega prvenstva v treh razredih jadralnega letenja za leto 1986. Ponudba je lep dokaz velikega ugleda in priznanje našim športnim delavcem v jadralstvu, predvsem pa kolektivu in tekmovalcem ALC Lesce.

Planinsko društvo Radovljica je 28. marca zvečer priredilo letos že drugo poljudno planinsko predavanje z naslovom »Od Andov do Himalaje«. Z barvnimi diapozitivi ga je pred polno graščinsko dvorano v Radovljici posredoval udeleženec odprav v ta pogorja inž. Janez Dolžan z Bleda. Do junija PD Radovljica načrtuje še dve takšni predavanji.

V letu 1984 so v 17 knjižnicah radovljiške občine izposodili 98.616 knjig, kar je 7 % več kot leta 1983. Največji porast izposoje, in sicer 91 %, so imeli v knjižnici Srednja vas v Bohinju, nato v Podnartu za 85 %, na Lancovem za 50 %, v Ljubnem za 55 %, v Mošnjah za 28 %, v Sp. Gorjah za 23 in v Lescah za 16 %. Manj izposoje kot leta 1983 so imeli v Zg. Gorjah za 25 %, na Srednji Dobravi za 26 %, v Zasipu za 9 %, v Begunjah za 8 in v Bohinjski Bistrici za 3 %.

V počastitev 40-letnice osvoboditve pripravljajo člani dramske sekcije DPD Svoboda Tomaž Godec iz Bohinjske Bistrice znano dramo Vasje Ocvirka »Ko bi padli oživali«. Igro režira Lovro Strgar, ki jo je režiral že leta 1956, ko so jo prvič uprizorili na starem odru v Bohinjski Bistrici.

V fotogaleriji Pasaža v radovljiški graščini je Foto kino klub Radovljica odprl 28. marca tretjo letošnjo fotorazstavo. Tokrat se s svojimi fotografskimi izdelki predstavlja član foto kluba LTH Škofja Loka Janez Pipan.

OB 40-LETNICI VOJAŠKE AKADEMIJE

Marca je minilo 40 let, odkar so v Beogradu na ukaz Vrhovnega komandanta Jugoslovanske armade maršala Tita ustanovili Vojaško akademijo Demokratične republike Jugoslavije.

Za prve gojence je bilo po vseh partizanskih enotah izbranih dva tisoč mladih sposobnih borcev. Med njimi je bilo tudi 230 slovenskih partizanov, ki so krenili na dolgo pot, večinoma peš, z zbirnega mesta v Metliki v treh skupinah v Beograd. Prva skupina je odšla na pot že januarja 1945 skozi Bosno in Dalmacijo in nato z letalom, drugi dve pa februarja preko Slavonije na Madžarsko, oziroma iz Daruvara z letalom v Beograd.

Čeprav so nad 800 km dolgo pot prehodili v izredno težkih zimskih razmerah, so slovenski mladinci do zadnjega prispeli v Beograd. V vseh treh skupinah je bilo tudi okoli 30 Gorenjcev (8 iz radovljiške in jeseniške občine), ki so se v poltretjem letu šolanja povezali v krepko družino. Precej jih je odšlo tudi na sovjetske vojaške šole, vendar so se vsi živi in zdravi vrnili.

Na slovesnosti v Ljubljani je 30. marca 110 oficirjem in generalom, gojencem Vojaške akademije, spregovoril pokrovitelj jubilejnega srečanja, komandant ljubljanskega vojaškega območja general polkovnik Branko Jerkič. Poudaril je velik delež, ki so ga dali prvi, v lastni vojaški akademiji šolani starešine, za razvoj naše armade, saj so opravljali odgovorne dolžnosti v oboroženih silah, pa tudi po upokojitvah v svojih sredinah prizadevno delujejo v družbenopolitičnih organizacijah in drugod.

Udeleženci jubilejnega srečanja so se dogovorili, da se bodo srečevali vsaj vsakih pet let, odboru skupnosti gojencev Vojaške akademije pa so predlagali, da pripravi gradivo za izdajo posebne monografije. JR

DELOVANJE TURISTIČNEGA DRUŠTVA ŽIROVNICA

Turistično društvo Žirovnica, ki ima 484 članov, je obračun lanskoletnega dela podalo na letni skupščini 23. marca. Predvsem so skrbeli za čimlepeše okolje, za vzdrževanje poti slavnih mož, za organizacijo nekaterih prireditvev.

V čimlepo ureditev krajev so se uspešno vključili skoraj vsi prebivalci. Komisija občinske turistične zveze je to področje, med kraji tretje skupine, ocenila najbolje. Na Gorenjskem je Žirovnica z okoliškimi naselji zasedla drugo mesto, v Sloveniji pa so bili tretji. Društvo je izreklo priznanja po eni najbolj prizadevni družini v vsakem naselju. Priznanja so prejeli: Nada in Milan Hrovatin, Ljudmila in Vinko Mežek, Darko in Jože Fabjan, Marija in Zmago Novšak, Milena in Drago Pintar, Bernarda in Alojz Dežman, Marija in Franc Pogačar, Majda in Pavel Jenko, Magdalena in Silvester Mirtič, Darinka in Franc Dolžan ter Marija in Stanislav Frčelj.

Tudi pri organizaciji prireditvev so bili lani zelo uspešni. V počastitev krajevnega praznika so pripravili veliko baklado, štafetni tek po poti

kulturne dediščine, kresno noč in živinorejski bal v Završnici. Slednji je daleč presegel lokalne meje, saj so se ga udeležili številni obiskovalci iz drugih krajev Gorenjske, Slovenije in zamejstva. Namen te prireditve je opozoriti na naravno lepoto Žirovnice in okolice, posebej Završnice. Turistično društvo je prejelo posebno priznanje TURISTIČNI NAGELJ in rumeno majico.

Letošnji načrt dela je podoben lanskemu. Le kresno noč in živinorejski bal bodo pripravili mesec dni prej, in sicer 17. in 18. avgusta. Prireditvi so prestavili predvsem zaradi vremena, ki jim je septembra doslej vedno nagajalo. Radi pa bi privabili tudi še več domačih in tujih gostov. Ti bodo namreč povsod pripovedovali, kaj so lepega videli in doživeli ter tako najboljše poskrbeli za propagiranje tega lepega področja pod Stolum. B. B.

PREGLEDALI SO DELO GASILSKE SLUŽBE V JESENIŠKI OBČINI

O delu Občinske gasilske zveze Jesenice sta poročala predsednik Anton Arh in poveljnik Karel Tramte na letni skupščini, ki je bila 29. marca na Jesenicah. V jeseniški občini deluje 13 področnih in 2 industrijski gasilski društvi. V delo je vključenih 778 gasilcev, od tega 86 članic in 87 veteranov. Lani so gasili 52 požarov, pri katerih je nastalo za 2.922.000 din škode.

Občinskega tekmovanja, ki je bilo 3. junija, se je udeležilo 16 desetih članov, štiri desetine članic in tri desetine veteranov. Dve desetini sta se udeležili izbirnega tekmovanja v Ilirski Bistrici, tri tekmovanja za pokal »Saleške doline«, tri desetine članov in desetina članic pa so se udeležili tekmovanja in srečanja treh dežel v Žabnicah v Kanalski dolini.

Pripravili so sedem sektorskih vaj, na paradi gasilcev v Mariboru pa je bilo 42 gasilcev jeseniške občine. V akciji sto tisoč preventivnih pregledov so jih v jeseniški občini opravili 1193.

Kupili so novo štiri tisočlitrsko avtocestno TAM 130, ki jo je prejel Gasilsko društvo Zabreznica, in Fiatovo dva tisočlitrsko, ki jo je kupilo GD Mojstana. Avtomobile in motorne brizgalne zelo skrbno vzdržujejo. Pri pregledih sta sodelovala tudi poveljnik in glavni mehanik gasilskega društva St. Jakob s Koroške, kjer imajo predstavništvo firme Rossenbauer.

Požarno varstvo se je po oceni operativnega štaba lani izboljšalo. Povečala se je dejavnost društev, večja je bila udeležba na tekmovanjih in boljša pripravljenost operativnih enot. To izboljšanje so dosegli tudi zaradi večjih višav in v gasilsko dejavnost in tudi zaradi podružbljanja požarnega varstva.

Letos bodo ponovno izdelali oceno požarne ogroženosti, opravili kate-

gorizacijo gasilskih enot, dopolnili opremo glede na tipizacijo vozil in zahtevnosti posameznih področij, v družtvih, ki zaostajajo v svojem razvoju, bodo povečali aktivnost, dopolnili bodo sistem zvez in alarmiranja in poskrbeli za hitrejšo strokovno

usposabljanje operativnega članstva.

V letu 1984 so dokončno uredili vzdrževanje hidrantov, kar je bilo doslej zelo pereče. Sedaj jih vzdržuje Komunalna skupnost, zato so podpisali tudi ustrezen samoupravni sporazum. Gasilci bodo hidrante stalno pregledovali ter javljali napake izvajalcem del. Za uspešnost akcij ob požarih je namreč bistvenega pomena, da so hidranti vedno uporabni in dostopni. B. B.

PRVOMAJSKO SLAVJE BO SPET NA POLJANAH

Vse bolj se bliža delavski praznik 1. maj, ki ga bodo občani jeseniške občine spet proslavljali na Poljanah. Na tem kraju so se že pred drugo svetovno vojno zbirali napredni delavci in aktivisti. Letošnje slavlje bo hkrati tudi spomin na pomembna dogodka: 40-letnico osvoboditve in 35-letnico delavskega samoupravljanja.

Pred dnevi se je sestal posebni odbor pri občinskem svetu zveze sindikatov na Jesenicah, ki že nekaj let pripravlja prvomajsko slavlje na Poljanah. Dogovorili so se, da letošnji program ne bo bistveno spremenjen. Začel se bo s slavnostnim govorom in kulturnim programom, v katerem bodo sodelovali godbeniki, pevci, recitatorji in folkloristi.

Pripravili bodo športna tekmovanja in poskrbeli za gostinske usluge. Na sestanku so posebno poudarili,

da morajo vsi gostinski delavci poskrbeti za primerne cene, tako da ne bo slabe volje med udeleženci in da si bodo lahko skupaj s svojimi družinami privoščili lep praznični dan na Poljanah.

Dogovorili so se, da bodo do praznika uredili prireditveni prostor na Poljanah, poskrbeli pa bodo tudi za avtobuse, ki bodo tako kot lani vozili na Poljane. Podrobnejši vozni red bomo še objavili. J. R.

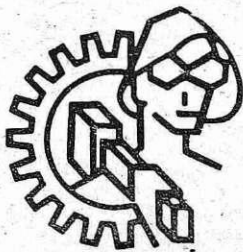
ŠESTI APRIL — DAN CIVILNIH INVALIDOV VOJNE

Civilni invalidi vojne so si za svoj praznik izbrali 6. april, ker je na ta dan okupator napadel naše glavno mesto Beograd in Jugoslavijo.

Srečanje invalidov Slovenije je bilo v soboto, 6. aprila, v Čateških toplih na Dolenjskem. Srečanja se je udeležilo preko 350 invalidov iz šestih slovenskih društev. Pogovarjali so se o svojih težavah in o nadaljnjih nalogah invalidov. Srečanje so popestrili s športnimi tekmovanji v na-

miznem tenisu, plavanju in kegljanju na asfaltu. Pri moških je v kegljanju Čerin iz MCDIV Kranj dosegel odlično tretje mesto, med ženskami pa je bila Blasova v kegljanju prva. Srečanje je predsednik ZDČIV Slovenije zaključil z geslom: »NIKO LI VEČ VOJNE!«

Jože Mravljec

AKTUALNI PROBLEMI SAMOUPRAVNEGA DRUŽBENEGA PLANIRANJA

Že nekaj časa potekajo (intenzivno) aktivnosti v zvezi s pripravo srednjeročnih in dolgoročnih planskih dokumentov tako na ravni družbenopolitičnih skupnosti, kot tudi pri tako imenovanih temeljnih nosilcih planiranja (v zvezi s pripravo dolgoročnih planskih dokumentov večinoma le pri tistih, ki jih zavezuje veljavni zakon o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu oz. ustrezni odliki družbenopolitičnih skupnosti, čeprav si težko zamisljamo kontinuiran dinamičen razvoj posameznega gospodarskega subjekta, če ta nima izdelane vsaj grobe projekcije svojega razvoja oz. globalne razvojne strategije v njenih najosnovnejših delih).

Pri svojem delu se planerji dnevno srečujejo z nemajhnimi težavami, pogojenimi z različnimi dejstvi oz. vzroki. Namen tega sestavka je opisati vsaj nekatere največje težave in jih kratko predstaviti širši javnosti, ki se s planiranjem (kakor ga tukaj obravnavamo) profesionalno sicer ne ukvarja, se pa neposredno ali posredno sooča z rezultati planerskega dela.

V sistemu družbenega planiranja je precej nedorečenosti, ki jih lahko razdelimo:

- na tiste, ki izvirajo iz zakona o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije, Ur. list SRS, št. 1/80 in 33/80 (v nadaljevanju besedila zakon) in

- na tiste, ki izhajajo iz ureditve sistema družbenega planiranja v praksi.

Zakon namreč slabo razmejuje dolgoročno in srednjeročno planiranje. Dolgoročni plan je sicer opredeljen kot »splošna orientacija za razvoj gospodarstva in družbe« in je tako treba v njem določiti strategijo za daljše obdobje, s srednjeročnimi družbenimi plani pa naj bi preko samoupravnih sporazumov in dogovorov o temeljnih plana postopno konkretizirali splošne opredelitve iz dolgoročnega plana.

Čeprav gre za dva vsebinsko različna planska akta, zakon nakazuje, da se tudi za pripravo dolgoročnih planskih dokumentov uporabi metodološki pristop, pripravljen za srednjeročne plane, kar je seveda napaka. Transparenca bodočnosti in prediktibilnost pojavov se z odmikanjem časovnega horizonta zmanjšujeta, s tem pa postane vprašljiv klasičen (projektivni) planerski pristop, temelječ na ekstrapolativnih metodah. Metode ekstrapolacije so razmeroma uspešne le pri pripravi kratkoročnih in srednjeročnih planov v obdobjih stabilnih razvojnih trendov, v turbulentnih obdobjih pa te metode odpovedo. Primer je srednjeročni družbeni plan za obdobje 1981–1985. Za pripravo dolgoročnih planov je primernejši scenarijski (konceptualistični) pristop, ki je v svojem bistvu neplanski in tudi težko kvantificabilen, kar pa se tiče samih metod kot tehničnega instrumentarija, pa so npr. bolj primerne teorije cikličnih razvojnih gibanj in teorije o paradigmatičnosti razvoja.

Dejstvo, da smo se odločili za prestrukturiranje gospodarstva v prihodnjem obdobju, pa že apriori eliminira ekstrapolacijo trendov iz preteklega obdobja.

Zakon je nastajal v obdobju intenzivne decentralizacije upravljanja v naši družbi, kar je nedvomno vzrok za prevlado planiranja na ožjem nivoju (ločimo planiranje na mikro, srednjem in makro nivoju). To povzroča velike težave pa tudi zastoje pri usklajevanju različnih največkrat divergentnih posameznih razvojnih interesov in s tem počasnejši in neuravnotežen razvoj, ki preko neusklajene gospodarske strukture povzroča takojmenovano strukturno inflacijo.

Metoda za usklajevanje je samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje, planska akta pa sta samoupravni sporazum o temeljnih plana samoupravne organizacije oziroma skupnosti in dogovor o temeljnih plana družbenopolitične skupnosti. Že na začetku je treba opozoriti, da je misel, da je mogoče s samoupravnim sporazumevanjem in družbenim dogovarjanjem v celoti obvladovati družbeno reprodukcijo, nerazničilna. Trg mora na določenih področjih nujno opravljati svojo vlogo regulatorja in zato imajo razne administrativne rešitve in ukrepi vedno negativno povratni učinek. Tudi število vseh subjektov oziroma udeležencev v procesu planiranja praktično izključuje možnost, da bi lahko bilo dejansko opravljeno vse potrebno sporazumevanje in dogovarjanje, kot to predpisuje zakon. Že samo za ugotovitev vseh možnih povezav oziroma kombinacij bi potrebovali računalnik pete generacije, če pa bi hoteli vse to še realizirati, bi bilo nekoristno porabljenega še toliko več delovnega in prostega časa delovnih ljudi in občanov. Slabost sporazumevanja in dogovarjanja je tudi v tem, da so mogoči in večini primerov tudi dejansko prisotni najrazličnejši pritiski (od ekonomskih do po-

litičnih). Tak pristop tako nikakor ne zagotavlja optimalnih razvojnih odločitev (v veliki večini primerov za posamezno odločitev tudi ni ustrezne, ali pa sploh nobene strokovne podlage). Nekatere take odločitve (v naši pretekli, pa tudi sedanjih praksi jih je kar nekaj) povzročajo hude gospodarske in družbene posledice, ki se čutijo tudi dalj časa. Mislim predvsem na zgrešene investicijske odločitve, ki so povzročile med drugim velika strukturna nesorazmerja v gospodarskem razvoju in vse iz tega izhajajoče težave, ki v skupni posledici dolgoročno zmanjšujejo gospodarsko moč naše družbe in so tudi prispevale svoj delež k temu, da je gospodarski razvoj postopoma dobival vse bolj izrazita obeležja stagflacije z vsemi negativnimi vplivi na kvaliteto upravljanja in poslovanja. Jasno je tudi, da uporaba sporazumevanja oziroma dogovarjanja vodi v kompromise in tako ne pomeni in tudi ne more pomeniti najustrežnejše rešitve v družbeno-ekonomskem smislu. Osnutek zakona o temeljnih sistema družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije (Beograd, januar 1985) izloča samoupravni sporazum in družbeni dogovor o temeljnih plana iz planskih aktov, še nadalje pa je ohranjena metoda samoupravnega sporazumevanja in dogovarjanja. To vsekakor pomeni določeno poenostavitev planiranja, vprašanje pa je, kakšen značaj daje to sprejemanju odločitev. Toliko o težavah v zvezi s sporazumevanjem in dogovarjanjem, ki tičijo tudi v neupoštevanju dogovorov in sporazumov brez vsakršnih posledic (pravnih, ekonomskih) za kršitelje.

Ena izmed osnovnih pomanjkljivosti našega sistema planiranja je tudi v nepopolni metodologiji. Že sam pojem »metodologija planiranja« je v praksi dokaj različno definiran. Največkrat je predstavljen na zbir analitičnih podlag za pripravo planskih aktov ali pa celo zgolj na enotne kazalce za pripravo, sprejem in uresničevanje planov, ki so v minimalnem obsegu predpisani z zveznim in z republiškimi odloki. Gre za tako imenovani kvantitativni del metodologije, kvalitativni (način funkcioniranja sistema planiranja) pa je še precej nedorečen. Temu vprašanju je treba nujno posvetiti največjo pozornost, če nečemo, da postane planiranje v praksi goli tehnicizem, kar se v določenem obsegu že dogaja. Osnutek omenjenega zveznega zakona predstavlja s stališča planerske stroke tudi v pogledu metodologije planiranje poslabšanja — vsakemu posameznemu subjektu planiranja je namreč prepuščeno razvijanje lastne metodologije, ki bi bila gotovo manj zahtevna, poleg tega pa osnutek določa tudi neobveznost temeljnih metodoloških elementov za nosilce planiranja. To je vsekakor prehuda poenostavitev in je v nasprotju z logiko. Pomeni namreč, da je potrebno temeljne sisteme planiranja prilagoditi trenutnim metodološkim možnostim in ne obratno, kar bi bilo logično in pravilno. Tako zasnovana rešitev vnaša v sistem planiranja le še večjo zmedo.

Navedene težave tudi povzročajo, da si planerske službe, predvsem pri nekaterih temeljnih nosilcih planiranja, prizadevajo bolj za zadovoljevanje formalne strani tega procesa, kvalitativno pa puščajo bolj ali manj ob strani. Vzrok temu ni samo zaplet in dolgotrajen formalni postopek pri pripravi in sprejemu planskih doku-

mentov, ampak tudi nezadostna strokovna usposobljenost teh služb oziroma kadrov.

S celotnim sistemom družbenega planiranja je neločljivo povezan tudi družbeni sistem informiranja. Znano je, kakšna je njegova vloga, oziroma kakšna naj bi bila. Sedanji sistem informiranja z vidika potreb sistema planiranja še vedno nima usklajenih terminoloških in metodoloških osnov. Največji problem je nezadostna usklajenost definicij, vsebine, klasifikacij in standardov med službo družbenega knjigovodstva, statistiko in narodno banko. To onemogoča enotno zasnovanost analize družbenoekonomskih dogajanj, zaradi medsebojne neusklajenosti informacij pa se seveda zmanjšuje tudi njihova uporabna vrednost. Te probleme bo treba reševati hkrati z ostalimi vprašanji, vezanimi na razvoj metodologije planiranja.

Veliko oviro za povečanje realnosti planiranja predstavljajo seveda tudi sedanje nestabilne, hitro se spreminjajoče gospodarske razmere. Največja negotovost je predvsem glede pogojev gospodarjenja v prihodnjem obdobju na makro planu in glede vodenja ekonomske politike (kreditno-monetarna politika, politika ekonomskih odnosov s tujino, cenovna politika, fiskalna politika in tako dalje). Aktualno, predvsem pa boleče je tudi vprašanje dinamike odplačevanja deviznih obveznosti (glavnice in obresti) in s tem povezano vprašanje reprogramiranja teh obveznosti ter seveda pokrivanja tečajnih razlik, ki predstavljajo že ogromne zneske. Težave povzročata tudi (pre)velik obseg administrativnega vmešavanja v gospodarstvo in vodenje refleksne ekonomske politike, ki poleg visokih narodnogospodarskih stroškov (tu je treba upoštevati tudi oportunitetne stroške, ki jih omenjeno poseganje povzroča) vnaša zmešnjavo v gospodarstvo pa tudi širšo družbeno sfero. Pri stopnji inflacije, kakršno imamo sedaj v našem gospodarstvu, je popolnoma nemogoče realno planirati. Ta ugotovitev drži tem bolj, za čim daljše obdobje načrtujemo. Načrtno vodenje ekonomske politike, ki bo odpravljala vzroke oziroma žarišča inflacije, pomeni tako tudi pomemben korak naprej v prizadevanjih za povečanje učinkovitosti sistema planiranja ter povečanje učinkovitosti gospodarstva in celotne družbene organizacije. Srednjeročni (petletni) družbeni plani bi tako morali, kar sedaj pogrešamo, opredeljevati stabilne in vnaprej znane pogoje gospodarjenja. Tudi v smernicah za srednjeročni plan SR Slovenije za obdobje 1985–1990 navedeni globalni materialni okvirji gospodarjenja so preveč optimistično naravnani (če pomislimo samo, kolikšna sredstva bo treba v tem obdobju nameniti za pokrivanje negativnih tečajnih razlik, je jasno, da ne bodo doseženi) — ocena je namreč temeljnja na nerealni predpostavki, da bo prva faza dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije zaključena do konca tekočega srednjeročnega obdobja.

Sumarna posledica vseh navedenih problemov, težav, nedorečenosti, nejasnosti, ki neposredno ali posredno tangirajo sistem družbenega planiranja, je večja ali manjša nerealnost planskih dokumentov. Preveč optimistične kvantifikacije ustvarjanja in delitve poslovnih rezultatov pa imajo nadalje predvsem dve posledici: prvič — preveliko anticipirano porabo (predvsem splošno in skupno), kar vodi v fazi uresničevanja planov zaradi nedoseganja planiranih rezultatov v razne administrativne omejitve in drugič — nerealni družbeni plani porajajo pri ljudeh dvom ne samo o uspešnosti planiranja, če ne celo o njegovi potrebnosti.

Sašo Vrdoljak

Razglednica (foto I. Kučina)

IVANU ŽENU V SPOMIN

Čeprav smo vedeli, da mu bolezen že nekaj časa zažira zdrave, smo vendar potihem upali, da jo bo premagal, tako kot je v svojem življenju premagal nešteto ovir in težav. Zato nas je zelo prizadela novica, da je 4. aprila za vedno zaprl svoje trudne oči.

Ivan Ženu je kar 58 let svojega življenja ob trdem delu in največji skromnosti namenjal delu v kulturi in še posebno v glasbi. Še kot mladenič se je pridružil marksistično usmerjeni jeseniški Svobodi in bil aktiven v telovadnem odseku, tamburaškem zboru, šahovskem odseku in kovinarski godbi. Posebno so ostali v spominu številni šahovski turnirji, ki jih je organiziral z udeležbo vidnih slovenskih šahistov: Milana Vidmarja, Josipa Šiška, Vasja Pirca in drugih, še posebno pa turnirja na prostem — na Golici in v poključskih galerijah. Več kot pol stoletja je bil zapisan na našem pihalu, najprej kovinarski in nato sokolski. Po osvoboditvi je bil med organizatorji sindikalne godbe in leta 1968 med zagovorniki in organizatorji združitve godb na našem območju, kar je bila edina pot, da so železarske Jesenice dobile kvaliteten pihalni orkester. V godbi je deloval kot godbenik, večletni predsednik in tajnik in zadnja leta kot dragocen svetovalec. Veliko svojega prostega časa je namenjal tudi učenju podmladka godbe. Skoraj si ne moremo predstavljati več kot polstoletnega razvoja godb na našem območju brez Ivana Ženu.

Razen vsega tega je po osvoboditvi deloval v upravnem odboru DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice in v takratni občinski Zvezi Svobod in prosvetnih društev. Predvsem v zadnjih letih pa je zelo marljivo deloval v krajevni in hišni samoupravi kot vzoren gospodar, dokler ga ni začelo zapuščati zdravje. Tako kot pri rednem delu je bil tudi pri izvrše-

vanju številnih družbenih odgovornosti izredno vester, odgovoren in dosleden.

Bil je popolnoma predan železarskim Jesenicam, kjer se je rodil 25. avgusta 1911. leta v napredni delavski družini. Zaradi revščine je moral po dveh letih zapustiti šolanje v meščanski šoli. Učil se je za ključavničarja v mehanični delavnici takratne Kranjske industrijske družbe na Jesenicah. Uspešno je zaključil triletno obrtno šolo in železarsko strokovno nadaljevalno šolo KID. Na napredni osnovi, ki jo je dobil od svojega revolucionarnega očeta, je v mehanični delavnici in pri delu v Svobodi doživel v napredno usmerjenega delavca in postal tudi član SMRJ (Sindikata metalurških delavcev Jugoslavije). Druga svetovna vojna tudi njemu ni prizanesla. Vpoklican je bil v staro jugoslovansko vojsko. Ob kapitulaciji Jugoslavije so ga v Kosovski Mitrovici zajeli Nemci. Po štirih mesecih ujetništva so ga Nemci predali Italijanom, ki so ga odpeljali v Ljubljano in izpustili. Ker je Ljubljano in Gorenjsko že ločevala okupacijska meja, se je k svojim domačim na Jesenice vrnil ilegalno in ponovno začel delati v tovarni. Kot naprednjak se je povezal z narodnoosvobodilnim gibanjem in sodeloval pri zbiranju hrane in drugega materiala za partizane.

Po osvoboditvi je bil najprej imenovan za delovodjo v skladišču koksa v Železarni, kjer se je uveljavil tudi kot novator in leta 1948 prejel nagrado za izdelavo mehaničnega razkladalca koksa. Dvakrat je bil proglašen za udarnika. Kasneje je bil premeščen za delovodjo v strugarno. To je bilo obdobje brez prostih sobot in s številnimi nadurami zaradi pomanjkanja delavcev in zahtev obnove in izgradnje. Kar mu je preostajalo prostega časa, ga je preživel med godbeniki in drugimi kulturnimi delavci ali na prostovoljnih akcijah. Zaradi svoje aktivnosti, dela med ljudmi, prihodnosti in odgovornosti pri delu je bil leta 1962 sprejet v zvezo komunistov.

Potrebe so narekovala, da je prevzel predelavo bivše meščanske šole v kemično čistilnico, pralnico in kopalnico, kjer je bil do svoje upokojitve tudi direktor.

Za svoje požrtvovalno delo v kulturi je prejel več priznanj, med drugim odličje Svobod III. stopnje, občinsko Čufarjevo nagrado in zlato Gallusovo značko.

V tem zapisu slovesa in spomina nam žal ostane le še skromna beseda HVALA za veliko delo, ki ga je opravil v svojem življenju. Ostal nam bo v spoštljivem spominu in vzor vestnega, odgovornega in predanega delavca in skromnega človeka.

KOVIN IN KOVINOSERVIS ODSLEJ ENO

19. aprila se bodo delavci Kovina in Kovinoservisa na referendumu odločili o združitvi. O elaboratu o združitvi so delavci že razpravljali in niso imeli bistvenih pripomb, Franjo Kragolnik in Alojz Katnik pa sta cilje in prednosti združitve v ponedeljek, 8. aprila, predstavila novinarjem Dela, RTV Ljubljana, LRP Triglav Jesenice in Železarja.

Kovinar in Kovinoservis sta imela že v preteklosti tesne poslovne stike, saj je bil lani Kovin četrti največji kupec izdelkov Kovinoservisa. S predvideno združitvijo obeh delovnih organizacij bodo storili prvi korak v povezovanju kovinske predelovalne industrije v jeseniški občini.

Cilji kovinske predelave in sanacije Kovinoservisa so bili: boljše gospodarjenje z ustvarjeno akumulacijo, primernejša lokacija, boljše izkoriščanje kadrovskih in materialnih možnosti, kvalitetnejši in količinsko večji proizvodni program, socialna varnost zaposlenih in možnosti napredovanja. Z združitvijo obeh delovnih organizacij bodo racionalizirali nabavo, boljše izkoriščali tehnološko opremo in lahko bodo prevzemali večja naročila, za kar sta bili sedaj obe delovni organizaciji premajhni. Celovito bodo preverjali donosnost proizvodnje in izločali nedonosne izdelke ter širili prodajno področje.

Temeljni cilji združitve so usmerjeni predvsem na področje trženja, združevanje kadrovskih možnosti pri razvoju in sodelovanju v občini, na povečevanje akumulacije in boljše investiranje. Skupni program proizvodnje bo usmerjen v specializacijo in zoževanje programa ter v racio-

nalizacijo dosedanje proizvodnje, da bi bili stroški čim manjši, produktivnost pa večja.

Nova delovna organizacija bo torej razvijala dosedanje proizvodnje (hlevska oprema, opaži in kovinska galanterija), vzdrževala in izdelovala stroje in naprave za metalurgijo in razvijala nove izdelke v sodelovanju z delovnimi organizacijami v občini in izven nje.

V novi delovni organizaciji bo zaposlenih okrog dvesto delavcev, vendar bo za zelo zahtevne naloge na področju raziskovanja, trženja in financ delavcev primanjlovalo, čeprav se bo struktura zaposlenih izboljšala. Tudi razmerje med delavci v proizvodnji in službah bo ugodnejše. Ob združitvi ne pričakujejo večjih kadrovskih problemov.

Največ naporov bodo morali vložiti v reševanje likvidnosti, raziskave tržišča, reševanje organiziranosti proizvodnje in oblikovanje samoupravnih splošnih aktov o medsebojnih odnosih in delitvi osebnih dohodkov.

Prednosti združitve so torej obojestranske, zato lahko pričakujemo, da bo prvi poizkus združitve kovinske predelave v naši občini uspel.

Lilijana Kos

RAZSTAVA ARHITEKTURE NA ZILJI V LIZNJEKOVH HIŠI

Pred kratkim so se v Kranjski gori kar vrstile velike športne prireditve, zato je bila razstava Arhitekture na Zilji, ki sta jo v Liznjekovi hiši pripravila Slovensko prosvetno društvo iz Bistrice v Ziljski dolini in Kulturna skupnost Jesenice, nezaznovo potisnjena v ozadje.

Malo razstavišče v kleti Liznjekove hiše je bilo ob otvoritvi prepolno; napolnili so ga radovedni učenci kranjskogorske osnovne šole in bolj na redko posejani starejši obiskovalci.

Avtor razstave je mladi koroški izobraženec Ludvik Druml iz Bistrice na Zilji. Zbral je izredno bogato gradivo, različnih vrst ljudskega stavbarstva od posameznih domov do naselij v celoti, hiš, vaških znamenj in cerkvic, pa kozolcev in hlevov po senožetih. Svet med Dobročem in Ziljskimi Alpami je zaživel tudi ob barvnih diapozitivih, ki so jih prikazali ob otvoritvi.

Spoštovanje vzbujajoče je prizadevanje za ohranjanje domačega arhitekturnega izročila tudi v sodobnem bivanjskem okolju, prizadevanja po ohranjanju identitete ziljske kulturne krajine, katere bistvena sestavina je tudi tradicionalno stavbarstvo.

Razstavljeno gradivo zgovorno kaže na izredno sorodnost ziljske ljudske arhitekture in tradicionalnega stavbarstva v okolju, kjer je bila razstava v gosteh. Kot da je Uničeva hiša iz Ziljske Bistrice prišla v Liznjekovo hišo obiskat svojo dvojčico, skoraj tako sta sorodni. Uničeva hiša je bila na razstavi predstavljena z veliko maketo, ki jo je prizadevalni Ludvik napravil sam, pri tem delu pa so mu pomagali tudi oče Jožef, brata Peter in Albert, ki sta sama napravila tudi maketo kozolca. Obe maketi sta se posebno poživili razstavo.

Oblike zgradb, streh, načini kombinacije lesa in kamna, slikoviti pomoli in zamki na stičiščih zidanega in lesenega ostenja, rezljani ganki, portali in druge podrobnosti govorijo o sorodni stavbi kulturi sosednjih dolin na obeh straneh Karavank — v Ziljski in Gornjesavski dolini. In vas Čače s svojo prostorsko zasnovo, hišami tesno ob glavni vaški ulici in vaško lipo, je skoraj taka kot naš Podkoren. Hiša iz Bistrice s širokim renesančnim portalom že na zunaj opozarja na sorodnost tudi v notranji prostorski členitvi hiš iz obeh dolin. Portal odpira prehod skozi vežo na dvorišče — tudi za vprežne voze; tako kot pri nekaterih hišah v Gornjesavski dolini. Pozornost privablja na razstavi Tevžnova domačija — hiša in kozolec s prikazom okolja. Pernuševa hiša v Gorjah s svojo klasicistično oblikovano fasado priča o imovitosti tedanjih gospodarjev, mlajši lesen gank, ki oklepa nadstropje skupaj s kritino, pa opozarja na preoblikovanja, ki jih tudi na Koroškem doživljajo ohranjeni spomeniki tradicionalnega stavbarstva. Lipa z ograjo — izsek iz podobe naselja, rimsko znamenje v Drevljah z okroglo leseno streho, Tevžnova hiša s svojo široko zatrepo fasado, kakor tudi drugi razstavljeni primeri stavb v podrobnostih vendar poudarjajo svojo koroško značilnost.

Pridnost in lastna sredstva sta bila gibal pri nastajanju te razstave. Terensko delo, fotografije, risbe, komentarji, ponazorilo z zemljevidom in aranžma, vse to je bilo delo mla-

dega, moči in srca polnega Ludvika Ziljske Bistrice. Ko je na otvoritvi sklenil svojo predstavitev ziljske arhitekture tudi z govorno besedo, je

napovedal še nastop pevcev, ki jih je pripeljal s seboj iz Bistrice. Stopil je mednje in z njimi zapel naše priljubljene koroške pesmi. Koroški melos nam je v prvinski lepoti in žametno obarval ta — koroški večer.

Anka Novak

VAŠKA NASELJA IN KMEČKA ARHITEKTURA NA SLIKARSKIH PLATNIH

Jutri v petek, 12. aprila, bodo ob 18. uri s krajšim glasbenim programom odprli sedmo letošnjo razstavo likovnih del 48 likovnih ustvarjalcev Gorenjske, in sicer na temo vaška naselja in kmečka arhitektura ter etnološke posebnosti.

Reševanje spomenikov ljudske arhitekture predstavlja eno od osnovnih nalog spomeniškovarstvene službe, muzejev in drugih kulturnih in znanstvenih ustanov in organizacij. Ker mnogih spomenikov naše kulturne dediščine žal ne bo mogoče reševati, jih je treba vsaj dokumentirati s fotografijami, arhitekturnimi posnetki, maketami, slikarskimi upodobitvami in podobno. V ta prizadevanja se vključuje tudi Zveza kulturnih organizacij Slovenije, še posebej Združenje likovnih skupin Slovenije, kakor tudi občinske in medobčinske zveze kulturnih organizacij.

Ker je letošnja VII. republiška razstava namenjena likovnemu prikazu naših vaških naselij in kmečke arhitekture, so se za to temo odločile tudi gorenjske občinske Zveze kulturnih organizacij in dodale še etnološke posebnosti. Gorenjska razstava ljubiteljske likovne ustvarjalnosti, ki je letos na Jesenicah, je tako tudi izbirna razstava za VII. republiško razstavo, ki bo letošnjo jesen.

Na razstavi se s svojimi likovnimi deli predstavljajo iz posameznih gorenjskih občin naslednji avtorji:

DOMŽALE: D. Jerman, Matjaž Mauser, France Orehek, Tone Ravnikar, Ida Rebula, Brane Rihtar, Tone Tomažič, Mojca Vilar;

JESENICE: Rudolf Arh, Ivanka Arzenšek, Franc Berce, Branko Čušin, Franc Dolinšek, Anton Drab, Zdravko Kotnik, Janko Korošec, France Kreuzer, Pavel Lužnik, Tine Markez, Rudi Reichman, Draga Soklič, Tone Tomazin, Franc Vandot, Cveto Velikajne, Marjan Židanek;

KRANJ: Lojze Dežman, Martin Goričanec, Mladen Radojčić, Brane Škofic, Damjan Štirn, Tone Turk, Zlata Volarič;

RADOVLJICA: Vinko Bogataj, Poldi Gros, Marija Korošec, Marica Repinc, Jože Smolej;

ŠKOFJA LOKA: Matevž Jenštrle, Andrej Perko, Edi Sever, Snežana Taler, Stane Žerko;

TRZICA: Jaka Kopic, Viktor Klofutar, Enči Krnaič, Marjan Pančur, Stane Perko, Milan Pikel.

Zaradi izredno velikega števila likovnega gradiva, sta se organizatorja — Zveza kulturnih organizacij Jesenice in likovni salon DOLIK DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice — odločila, da bo del gradiva razstavljeno še v prostorih (mala sejna dvorana) delavskega doma Julke in Albina Pibernik na Javorniku. V obeh prostorih bodo slike na ogled do vključno 24. aprila, in sicer vsak dan, razen nedelj in praznikov in sobote popoldan, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

Naučili so mlade Dolenjce (foto J. Bedič)

FIGOLE — FAGOLE V DOLENJSKI METROPOLI

Igralci gledališča Tone Čufar Jesenice so v preteklem tednu gostovali v Novem mestu z igrice Leopolda Suhodolčana FIGOLE FAGOLE. Zveza kulturnih organizacij Novo mesto in Društvo prijateljev mladine Novo mesto sta organizirali slovesno razdelitev Župančičevih bralnih značk in plaket za dobitnike dolenjske regije.

Pravzaprav je bil to izredno zanimiv poskus, kako obogatiti podelitev značk in plaket. Mlade iz novomeške

regije so obiskali literati, sedem predstav FIGOLE FAGOLE pa si je ogledalo 2550 mladih bralcev, ki so sodelovali na vse mogoče načine in »navijali« zdej za Figole in takoj nato spet za Figole. Po iskrenih očeh in sodelovanju smo lahko ugotovili, da smo znali in uspeli ustvariti mladim tisti »gledališki dogodek«, ki si ga vsak od nas želi doživeti, če gre v gledališko dvorano. Vsaka od sedmih uprizorjenih predstav pa nam je ponudila še eno izkušnjo več. Samo delo je imenovano kot mladinska gledališka predstava, ki naj bi bila razumljiva starejšim šolarjem. Tematika problema mej naj bi razumeli šolarji iz višjih razredov, torej od petega do osmega razreda. Predstave v Novem mestu pa so nam dokazale, da to ne drži. Tudi mlajši gledalci so v predstavi poiskali svoj užitek predvsem v izredno gibljivi in pestri uprizoritvi in posrečeni sceniski in kostumski opremi. Mejo med Figolami in Fagolami so potegnili z odra v dvorano, sicer brez vidne črte, a so spontano in pristržno sami naredili med gledalci dva tabora. Tabora pa sta zbrisala mejo, ki loči gledalca in igralca in s tem je bil prav gotovo dosežen namen uprizoritve. Gledalci iz višjih razredov so skrbno sledili tekstu in iz teksta tudi izluščili tisto nesmiselnost vsake meje, ki jo je Suhodolčan v tekstu pokazal.

Sedem predstav v dveh dneh je prav gotovo velik psihični in fizični napor, vendar smo ob odlični organizaciji in pristrčni publiki, ki je z veliko hvaležnostjo sprejela predstave, na utrujenost pozabili.

Iskreli aplavz in ponovno vabilo za obisk sta nas prepričala, da je gledaliških del za mladino premalo.

Tudi pri nas bi bilo dobro razmisliti, da je bralna značka za mladega človeka lep dosežek pri spoznavanju literature in da bi bila podelitev teh značk, popestrena z gledališko predstavo, slovesnejša in bogatejša.

SREČANJE Z NAŠIMI ZBORI 85

Zveza kulturnih organizacij Jesenice vabi v soboto, 13. aprila, ob 19. uri v dvorano v Zabreznico na letošnje srečanje z našimi zbori, ki letos poteka v počastitev 40-letnice osvoboditve in evropskega leta glasbe.

PROGRAM:

- OKTET DPD SVOBODA FRANCE PREŠEREN ŽIROVNICA, vodja Marjan Jemec: Ubald Vrabec: Bratci veseli vsi, Radovan Gobec: Prišla cvetoča topla pomlad, Pavel Kernjak: Venček veselih koroških narodnih
- ŽENSKI PEVSKI ZBOR PRI DRUŠTVU UPOKOJENCEV JAVORNIK-KOROŠKA BELA, zborovodkinja Breda Prašnikar: Milko Škoberne: Pesem internirancev, Matija Tomc: Pomlad, Ubald Vrabec: Vsi so prihajali
- MOŠKI PEVSKI ZBOR VINTGAR BLEJSKA DOBRAVA, zborovodja Lojze Vengar: Samo Vremšak: Ana sama riec me griva, Rado Simoniti: Pesem galebu, Nar., Josip Pavčič: Potkan ples
- MLADINSKI PEVSKI ZBOR DPD SVOBODA FRANCE PREŠEREN ŽIROVNICA-BREZNICA, zborovodkinja Majda Eržen: Luka Kramolc: Mrzel veter Egi Gašperšič: Sijaj mi sončece G. F. Händel: Kovačeve variacije
- MOŠKI PEVSKI ZBOR MARJAN VODOPIVEC KRAJSKA GORA, zborovodja Dane Škerl: Jože Leskovar: Pozimi pa rož'ce ne cveto Franc Venturini: Nocoj pa, oh nocoj Zorko Prelovec: Oj Doberdob
- MOŠKI PEVSKI ZBOR DRUŠTVA UPOKOJENCEV JESENICE, zborovodkinja Mira Mesarič: Benjamin Ipavec: O mraku Josip Verbič: Vasovalec Franc Venturini: Žrtvam
- MEŠANI PEVSKI ZBOR BLAŽ ARNIČ DPD SVOBODA TONE ČUFAR JESENICE, zborovodja Roman Ravnič: Stevan Mokranjac: Opelo Vinko Žganec: Vuprem oči Pavle Merku: Čiči nana Maričica
- ŽENSKI PEVSKI ZBOR MILKO ŠKOBERNE DPD SVOBODA TONE ČUFAR JESENICE, zborovodja Anton Cimperman: Marij Kogoj: Metuljček Prir. Matija Tomc: Sovdaška Po Fr. Maroltu prir. M. Tomc: Koleda
- Spored bodo zaključili gostje, tamburaši iz Loč na avstrijskem Koroškem.

MLADINA POJE 85

Letošnje občinsko srečanje mladinskih pevskih zborov MLADINA POJE 85 bo v petek, 12. aprila, ob 17. uri v dvorani gledališča na Jesenicah v počastitev 40-letnice osvoboditve, evropskega leta glasbe in evropskega leta mladine.

PROGRAM:

- ZBORČEK CICIBANOV GLASBENE ŠOLE JESENICE, zborovodkinja Ljubica Intihar, klavir Beti Demšar: Miro Kokol: Pomladna igra Jakob Jež: Miška in mavrica Janez Kuhar: Modrijani
- OTROŠKI PEVSKI ZBOR OSNOVNE ŠOLE GORENJSKEGA ODREDA ŽIROVNICA, zborovodkinja Darja Kolenc, klavir Slavko Mežek: Janez Kuhar: Smešen lov Slavko Mihelčič: Medvedek Karol Pahor: Polžek orje
- OTROŠKI PEVSKI ZBOR OSNOVNE ŠOLE TONETA ČUFARJA JESENICE, zborovodkinja Marija Reichman, klavir Urška Rebernik: Albin Weingerl: Otroci se igrajo G. B. Pergolesi: Pesmica o zlati roži C. Pregelj, S. Mihelčič: Vrabci in strašilo
- OTROŠKI PEVSKI ZBOR OSNOVNE ŠOLE GORENJSKEGA ODREDA ŽIROVNICA, zborovodkinja Darja Kolenc, klavir Slavko Mežek: Jakob Jež: Zajček in vrane Jakob Jež: Medved Hrabroslov Volarič: Sinica
- MLAJŠI MLADINSKI PEVSKI ZBOR OSNOVNE ŠOLE 16. DECEMBRA MOJSTRANA, zborovodkinja Majda Klančnik: Narodna, Vilko Ukmar: Oj lepo je res Narodna, Janez Bole: Zagorski zvonovi Narodna, Slavko Mihelčič: Ptičja svatba
- MLAJŠI MLADINSKI ZBOR OSNOVNE ŠOLE TONETA ČUFARJA JESENICE, zborovodkinja Mira Mesarič, klavir Primož Kerštajn: Radovan Gobec: Kolo mladosti Emil Cossetto: Leti pesem Emil Cossetto: Pesem domovini
- MLADINSKI PEVSKI ZBOR OSNOVNE ŠOLE JESENŠKO-BOHINJSKEGA ODREDA KRAJSKA GORA, zborovodkinja Majda Klančnik: Narodna, Makso Pirnik: Kosec Ciril Pregelj: V tihem gozdu Radovan Gobec: Zapoimo pesem
- MLADINSKI PEVSKI ZBOR OSNOVNE ŠOLE KARAVANŠKIH KURIRJEV NOB KOROŠKA BELA, zborovodja Davorin Rostohar: Lev Knipper: Poljuško polje Miro Kokol: Nocoj pa, oh nocoj Franjo Lučič: Iz daleke zemlje
- MLADINSKI PEVSKI ZBOR OSNOVNE ŠOLE GORENJSKEGA ODREDA ŽIROVNICA, zborovodkinja Darja Kolenc: Rado Simoniti: Cvili možek Jakob Jež: Čebelice Matija Tomc: Na Gorenjskem je fletno
- MLADINSKI MEŠANI ZBOR CSUI JESENICE, zborovodkinja Breda Avsenik: Črna duhovna: Down by the river-side Koroška narodna, P. Kernjak: Voda teče Felix Mendelssohn: Slovo od gozda
- MLADINSKI PEVSKI ZBOR OSNOVNE ŠOLE TONETA ČUFARJA JESENICE, zborovodkinja Mira Mesarič: Narodna, Matija Tomc: Škrjanček poje Drago Korošec: Vetern Jakob Aljaž: Oj, Triglav moj dom

XII. MEDNARODNI FESTIVAL AMATERSKEGA FILMA

Jesenice od 15. do 21. aprila 1985

program

PONEDELJEK, TOREK, SREDA od 15. do 17. aprila javno žiriranje filmov vsak dan od 8. do 12. ure, od 14. do 18. ure in od 19. do 22. ure v klubskih prostorih filmske skupine ODEON, Cesta železarjev 26.

ČETRTEK, 18. aprila predvajanje izbranih filmov za šolsko mladino po šolah ob 18. uri predvajanje izbranih filmov v dvorani na Dovjem in v delavskem domu Julke in Albina Pibernika na Javorniku ob 20. uri predvajanje izbranih filmov v kino dvorani v Kranjski gori in v dvorani kulturnega doma na Breznici

PETEK, 19. aprila ob 19. uri v gledališki dvorani na Jesenicah **SVEČANA OTVORITEV FESTIVALA** s kulturnim programom, ki ga bo izvajal ženski pevski zbor Milko Škoberne Jesenice in predvajanjem izbranih filmov

SOBOTA, 20. aprila ob 9. uri ogled tehničnega muzeja Železarne Jesenice, aleje kulturnih mož v Zabreznici, rojstnih hiš F. S. Finžgarja v Doslovčah in Franceta Prešerna v Vrbi z dobrodošlico in kulturnim programom za udeležence festivala ob 15.30 v gledališki dvorani na Jesenicah predvajanje izbranih filmov

ob 18. uri v gledališki dvorani na Jesenicah **ZAKLJUČEK FESTIVALA** s kulturnim programom, ki ga bo izvajal vokalni moški oktet DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica, podelitvi nagrad in predvajanje izbranih filmov

NEDELJA, 21. aprila ob 10. uri v gledališki dvorani na Jesenicah predvajanje izbranih planinskih filmov

PONEDELJEK, 22. aprila ob 18. in 20 uri predvajanje izbranih filmov v mali dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani.

POKROVITELJI: predsednik Skupščine občine Jesenice inž. Franc Brelih, konferenca osnovnih organizacij zveze sindikatov Železarne Jesenice in Zveze kulturnih organizacij Jesenice.

Na festivalu s filmi sodelujejo avtorji iz: Argentine, Avstralije, Avstrije, Belgije, Bolgarije, Brazilije, ČSSR, Finske, Italije, Jugoslavije, Malte, Poljske, Španije, Švice, Zvezne republike Nemčije.

LETOŠNJI FESTIVAL JE POSVEČEN 40-LETNICI OSVOBODITVE IN 20-LETNICI FILMSKE SKUPINE ODEON JESENICE

MOŽNOSTI TREH DEŽEL ZA IZVEDBO ZIMSKIH OLIMPIJSKIH IGER

V zadnjih dneh je razprava o možnostih treh dežel v skupni kandidaturi za izvedbo zimskih olimpijskih iger stekla tudi v okviru sveta za telesno kulturo pri republiški konferenci SZDL Slovenije. V razpravi je bilo poudarjeno, da je ideja o skupni kandidaturi simpatična, še posebej pa so sprejemljiva načela, ki jih v teh pripravah vse tri dežele poudarjajo. Skupna kandidatura naj bi bila predvsem odraz v praksi uveljavljenih olimpijskih načel.

Skupna izvedba olimpijskih iger bi bila vsekakor novost v zgodovini olimpiad, kar se kaže tudi pri spremljanju dosedanjih priprav in možnosti, ki jih tako kandidiranje daje. Svet za telesno kulturo pri republiški konferenci SZDL je dosedanje priprave podprl in ocenil, da gre v tem primeru za naloge širšega slovenskega in jugoslovanskega pomena. Hkrati je zadovoljil Skupščino občine Jesenice, da vodi priprave naprej, oblikuje predloge ustreznih organov, ki bodo pripravili na podlagi do sedaj izdelanega gradiva oceno tehnične opremljenosti s predlogi novih gradenj in stroške te opremljenosti. Vse nadaljnje aktivnosti bodo tako kot doslej potekale v skladu s sprejetim družbenim dogovorom.

Doslej je bil pripravljen poseben tehnični bilten, ki predstavlja možnost za dogovor o skupni ideji kandidiranja treh dežel za zimske olimpijske igre. Ta gradiva smo pripravljali na podlagi sklepov v vseh treh mestih: Trbižu, Beljaku in na Jesenicah, da iniciativni odbori pripravijo analizo o možnostih kandidiranja. Pripravljeni materiali so izdelani na podlagi enotne metodologije zbiranja podatkov. Iz pripravljenih gradiv je razvidno, da ni tehničnih ovir za kandidaturu treh dežel.

Prav gotovo pa samo tehnične možnosti niso dovolj za prizadevanja, da se prične kandidacijski postopek za tako veliko prireditve. Temeljni pogoj vsakega centra, mesta ali več mest je pri organizaciji take prireditve dokaj razvito turistično gospodarstvo, industrija športne opreme, trgovina, ustrezna prometna infrastruktura in komunalno gospodarstvo. Vse te dejavnosti morajo biti toliko razvite, da so sposobne za širše povezovanje, nova vlaganja in modernizacijo svojega poslovanja. S tega vidika moramo oceniti tudi stanje našega turističnega gospodarstva, katerega osnovna značilnost je, da spremlja, predvsem infrastrukturne kapacitete zaostajajo za prenočitvenimi, ker je premalo predvsem specializiranih trgovin, restavracij in gostiln narodnega tipa, servisnih delavnic ipd. Prav v tem času pa je pred nami obveznost načrtovanja našega razvoja v prihodnje. Kakšen bo ta razvoj, je v veliki meri odvisno od tega, kako smo sposobni izkoristiti vse možnosti za ustvarjanje večjega dohodka, na tem dohodku speljati skupna vlaganja ter prarasti podjetniške okvire, krajevno ali občinski zaprtost s pripravljeno postopno proučiti vsako iniciativo in pri skupnih vlaganjih oblikovati take poslovne odnose, ki bodo za vsakega koristni.

V povedanem okviru izpostavljamo tiste najpomembnejše naloge, ki so v osnutku načrtovane za Zgornjesavsko dolino do leta 2000. Prva pomembna naloga je, da v tem delu, predvsem v Kranjski gori, zgradimo še dodatnih dva tisoč posteljnih kapacitet najvišje kategorije ter da sedanje dotrajane prostore obnovimo in s tem pomembno zboljšamo kvaliteto teh zmogljivosti. Organizacija dela turističnega gospodarstva mora biti takšna, da kljub povečanim kapacitetam ne bo bistvenega povečanja zaposlovanja. Šele tako povečane kapacitete omogočajo ustvarjanje takega dohodka, da lahko pokrije tudi obveznosti do infrastrukture, ki posredno ali pa tudi neposredno omogoča zasedenost teh kapacitet.

Druga pomembna naloga je, da turistični center opremimo z infrastrukturnimi objekti. Analize možnosti so namreč pokazale velike ekonomske učinke, če bi v tem delu občine imele boljše specifično ponudbo

trgovine. Potrebno je kompletirati ponudbo trgovin v Kranjski gori z ustreznimi dograditvami in izbiro za turistični center ustreznega blaga za široko potrošnjo. Izkoristiti je treba tudi možnosti, ki jih daje obmejna lega naše občine v povezavi s celotnim gorenjskim in slovenskim prostorom.

Tretja pomembna naloga pri dograditvi turističnega centra pa je posodobitev žičnic in smučišč ter gradnja dodatnih kapacitet boljše kvalitete v tako imenovani visoki kategoriji. Brez vlaganj v ta del infrastrukturne opremljenosti ni mogoče razvijati turističnega centra, oziroma ne moremo govoriti o kompletni turističnega centra Kranjske gore.

Četrta pomembna naloga je dograditev prometne, energetske in komunalne infrastrukture. Na to nalogo največkrat pozabimo, je pa enako pomembna kot prejšnje naloge. Ta opremljenost bo zahtevala tudi ustrezne tehnične rešitve, ki so specifične za turistične kraje.

V tem delu smo predvsem nakazali, kaj je potrebno zgraditi in kako bomo za to združevali sredstva. Pri tem pa moramo odgovoriti tudi na vprašanje kaj od takega turističnega centra pričakujemo. Kaj od vsega tega vlaganja lahko zahtevamo. Predvsem in najprej večji devizni priliv. Povečan dohodek v taki meri, da bo iz njega mogoče pokriti vse obve-

znosti tega dela gospodarstva s sposobnostjo, da tudi samo vloga v razvoju, bodisi svoje ali drugih dejavnosti po načelu sovlaganja. Da turistično gospodarstvo bistveno poveča svoj delež v družbenem proizvodu naše družbenopolitične skupnosti in da je to gospodarstvo vidnejše pri ustvarjanju narodnega dohodka. Da bo delo v tem delu gospodarstva tako nagrajevano, da bodo nova delovna mesta zanimiva, hkrati pa da se ustvari še boljše kvaliteta, ki bo delavcem v tem delu gospodarstva dajala večji ugled in s tem večje možnosti.

Naloge, načrtovane do leta 2000, je mogoče uresničiti prej, če bi organizirali, tako pomembno športno prireditve. Zato ni potrebno, da se pri kandidiranju za te prireditve ali svetovno prvenstvo v alpskem smučanju oziroma predvsem na ekonomsko upravičenost. Dosedanje izkušnje namreč kažejo, da so organizacije teh prireditev v posameznih centrih skrajšale pot razvoja za nekajkrat, hkrati pa po prireditvi dajale pomembne dohodkovne učinke. Zato za organizacijo olimpijskih iger ali svetovnih prvenstev danes v svetu sovlagajo najrazličnejša področja gospodarstva. Ti širši interesi so že v teh pripravah vidni tudi pri naših aktivnostih. Sedaj je pred nami naloga, da se organiziramo tako, da bomo povedane možnosti uresničili. O tem bomo razpravljali in sklepali v teh mesecih, pri čemer ne bo nobena iniciativa ali predlog posameznika ali organizacije odveč. Informacija in razprava o tem bo tudi na majski seji vseh treh zborov Skupščine občine Jesenice.

AMBULANTA KURIRSKJE POSTAJE G 10 V ZAVETJU LEŠNIKOVE HIŠE

K pisanju me je spodbudila oddaja »Mi pa nismo se uklonili« na radiu »Triglav« Jesenice, v kateri je Jože Vidic opisal spomine komisarja 3. Gorenjske relejne linije tovariša Iztoka, ki je bil v tragediji v Medjem dolu težko ranjen.

Pri opisovanju svoje rešitve je naveden napačen podatek, da so ga kot ranjenca sprejeli na kurirski postaji G 28. Sprejeli smo ga na kurirsko postajo G 10, ki je bila takrat v grapi pod Križevci. Na postaji sta bila že dva ranjena kurirja.

Danes po 40 letih premišljuje o tistem življenju v dva metra globokem snegu. Ob skrbi za hrano, varnost, nemoteno povezovanje partizanskih enot nas je skrbelo zdravljenje in počutje ranjenec.

V začetku februarja smo se odločili, da zaradi varnosti zgradimo za ranjence ambulantno. Predlogov je bilo več. Nazadnje smo se odločili za predlog kurirja Cirila (Jožeta Klinarja), da ambulantno zgradimo med zapuščenimi počitniškimi hišami le malo nad vasjo Planina pod Golico. Vhod v ambulantno naj bi bil skozi okno Cirilove lesene stanovanjske hiše. Za nas kurirje in še posebej za ranjence je bila to najboljša rešitev, za Cirila pa veliko tveganje, saj je imel doma petčlansko družino. Vsi smo se zavedali, kaj bi se zgodilo, če bi prišlo do izdaje, ali da bi sovražnik odkril ambulantno.

Predlog smo hitro uresnili in že čez nekaj dni preselili v novo skromno, vendar varnejše zavetje, vse tri ranjence. Cirila smo določili, da je ostal pri ranjenih in zanje skrbel, v vojski stare Jugoslavije je bil namreč bolničar. K sodelovanju je pritegnil tudi vse člane svoje družine: ženo in štiri otroke, stare od 8 do 14 let.

Kurirji G 10 smo bili tako razbremenjeni in posvetili smo se lahko našemu delu in varnosti, ki je bila vsak dan bolj ogrožena. Tako smo

preživeli še zadnje hude mesece pred svobodo.

Ranjence smo v aprilu še enkrat preselili, ker je sovražnik vsak dan bolj pritiskal na vas in okolico. Vse manj pa so stikali za partizani po pobočjih Rožce in Golice. Zadnje bivališče ranjenec pred svobodo je bilo v strmini nad Kosmatovo planino.

Partizanska ambulantna za Lešnikovo hišo je ostala tako prazna — osamljena. Ranjenci so bili rešeni, Lešnikova družina pa zadovoljna, ker je tako uspešno opravila svojo nalogo.

K pisanju me je spodbudilo tudi to delo ene naših družin med NOB.

Lešnikovi otroci, takrat pionirji, so kmalu odrasli, zgradili svoje domove in ustvarili svoje družine. Kurir Ciril in njegova žena Katarina sta bila vesela in zadovoljna, čeprav je postajala hiša že premajhna za vse. Desetletja sta se trudila v največje veselje, ki so jima bili vnuki.

Vendar življenje teče, prinaša dobro in zlo. Že pred devetimi leti smo se za vedno poslovili od Cirila, prvega predsednika OF v vasi in pozneje kurirja G 10. V četrtek, 21. marca, pa smo se poslovili tudi od Katarine Klinar-Lešnikove mame.

Pred 40 leti je ostala prazna ambulantna, sedaj pa je prazna tudi Lešnikova hiša. Poleti 1943 je bila v njej ustanovljena mladinska organizacija za vas Planina pod Golico. Albina Klinar se spominja, kako sta jo v hišo povabila Ciril kot predsednik OF in Jelka, vodja sektorja 2 in ji povedala, da ji zaupata organizacijo mladih ter ji določila ilegalno ime Darinka. Še isti dan je vključila v organizacijo tudi Micko Razinger-Nadjo in Tončka Klinar-Mileno. To sta le dva dogodka iz mozaika dela in prispevka Lešnikove družine iz Planine pod Golico.

Cirila in Katarine ni več. Nastala je praznina, ostala so njuna dela in lepi spomini. Čas, ki končno le ozdravi rane, bo vrnil življenje in veselje tudi v Lešnikovo hišo. Napolnili jo bodo vnuki in pravnuki, ki jim bodo starši, pred mnogo leti aktivni pionirji, pripovedovali o dogodkih v NOB in o zaslužnem pradedku in prababici, ki sta bila soustvarjalca njihovega mirnega življenja.

Jaka Klinar

KULTURNA DEDIŠČINA V SODOBNI TURISTIČNI PONUDBI

Petkovi otvoritvi razstave male grafike v Kosovi graščini na Jesenicah je sledilo v klubskem prostoru zanimivo predavanje etnologa mag. Janeza Bogataja pod naslovom **Kulturna dediščina v sodobni turistični ponudbi**. Dober duet poslušalcev, med katerimi žal ni bilo tistih, ki jim je bilo predavanje, spremljano z barvnimi diapozitivi, najbolj potrebno, predstavnikov turističnih društev in organizacij, je z zanimanjem sledilo živahnemu in ilustrativnemu razmišljanju predavatelja z bogatim znanjem in izkušnjami s tega področja.

Ko je predavatelj govoril o širokem spektru, ki zajema področje kulturne dediščine, je menil, da kultura še mnogokje pojmujejo elitistično, ozko, le kot poklicno in ljubiteljsko umetniško ustvarjalnost, ne pa v širokem pomenu besede, ki zajema tudi naravno bogastvo oziroma dediščino, stara vaška naselja z vsem bogastvom ljudske arhitekture, etnološke posebnosti posameznih območij, domačo obrt, običaje, prehrabeno kulturo oziroma prehrabene značilnosti posameznih pokrajin in drugo, kar z včasih nerazumljivimi urbanističnimi posegi izginja pred našimi očmi ali pa jih zamenjujejo izposojene navade in običaji drugih narodov ali celo širšega prostora. Turistično razvite dežele svojo kulturno dediščino še kako koristno vključujejo v sodobno turistično ponudbo, pri nas pa se raje ponašamo s tujim »perjem«, čeprav imamo v kulturni dediščini neizmerno bogastvo, ki nam vedno bolj propada pred našimi očmi, čeprav imamo pol-

na usta besed o varstvu kulturne dediščine. Velik vzrok je prav to, da naši bogati kulturni dediščini ne znamo dati prave vsebine in je skrbno in načrtno vključevati v sodobno turistično ponudbo.

Janez Bogataj je svoje misli ilustriral s številnimi negativnimi primeri pa tudi z nekaterimi pozitivnimi, ki si še vedno prepočasi utirajo pot v naš slovenski prostor. Seveda je pri vsem tem izjemno pomembna kulturna osveščenost in zavest tudi pri urbanističnih in drugih načrtovanih našega razvoja, kakor tudi pri ljudeh našploh, ki odločajo o našem razvoju. Veliko smo že zamudili, vendar pa je ohrabrujoče to, da problematika varstva naravne in kulturne dediščine prodira tudi že v kulturna društva in organizacije in da je vedno več ljudi, ki o tem razmišljajo. S petkovim predavanjem se je ta krog še razširil in želimo le, da bi s takimi vzgojnimi prizadevanji v občini nadaljevali.

CEPLJENJE PSOV

Na podlagi 8. člena odloka o preventivnih cepljenjih in diagnostičnih preiskavah v letu 1985 (Uradni list SRS št. 39/84) ŽIVINO-REJSKO VETERINARSKI ZAVOD GORENJSKE — KRANJ, Iva Slavca 1, obvešča lastnike psov, da bo obvezno cepljenje psov proti steklini na območju občine Jesenice.

Rateče — centralni parkirni prostor, 18. aprila ob 12. uri
Podkoren — pri zbiralnici mleka, 18. aprila ob 13. uri
Kranjska gora, Log — pri gasilskem domu, 18. aprila ob 14. uri
Gozd Martuljek, Srednji vrh — za hotelom Špik 18. aprila ob 15,30 uri.

Mojstrana, Belca, Zg. Radovna — pri KS Mojstrana, 18. aprila ob 17. uri.

Dovje — pri zbiralnici mleka, 18. aprila ob 18. uri.
Hrušica — pri gostilni Črnologar, 19. aprila ob 14,30 uri.
Koroška Bela, Potoki — pri gasilskem domu, 19. aprila ob 15,30 uri.

Javornik — pri Vatrostalni, 19. aprila ob 17. uri.
Blejska Dobrava, Lipce, Kočna, Podkočna — pri gostilni Por, 19. aprila ob 18. uri.

Jesenice — na park. prostoru pri Viatorju — pred spominskim parkom, 20. aprila ob 7,30 do 10. ure.

Planina pod Golico, Prihodi, Plavški rovt — pred trgovino, 20. aprila ob 11. uri.

Javorniški rovt, Pristava — pri domu na Pristavi, 20. aprila ob 13. uri.

Moste, Breg, Žirovnica, Selo, Zabreznica — pri tehtnici v Žirovnici, 20. aprila ob 14,30 uri.

Breznica, Doslovče, Vrba, Rodine, Smokuč — pri KS Breznica, 20. aprila ob 16. uri.

ZAMUDNIKI
Rateče, Podkoren, Kranjska gora, Log, Gozd Martuljek, Srednji vrh — pri gasilskem domu v Kranjski gori, 22. aprila ob 15. uri.

Dovje, Mojstrana, Belca, Zgornja Radovna, Hrušica — pri KS Mojstrana, 22. aprila ob 16. uri.

Javornik, Koroška Bela, Potoki — pri Vatrostalni, 22. aprila ob 17. uri.

Blejska Dobrava, Lipce, Kočna, Podkočna, — pri gostilni Por, 22. aprila ob 18. uri.

Jesenice — na parkirnem prostoru pri Viatorju — pred spominskim parkom, 23. aprila ob 14. uri.

Moste, Breg, Žirovnica, Selo, Zabreznica — pri tehtnici v Žirovnici, 23. aprila ob 16,30 uri.

Breznica, Doslovče, Vrba, Smokuč, Rodine — pri KS Breznica, 23. aprila ob 17,30 uri.

AVTOBUSNI PREVOZI NA PROGI JESENICE-HRUŠICA

V krajevni skupnosti Hrušica že dalj časa negodujejo zaradi lokalnega avtobusnega prometa do Jesenic in nazaj. O tem so govorili tudi na zadnji seji sveta krajevne skupnosti, ki so se je udeležili tudi predstavniki Integrirane, Komunalne skupnosti in Kovinarja.

Problemi glede avtobusnega prevoza so se začeli pojavljati po naselitvi naselja na Belem polju. Število prebivalcev se je zelo povečalo, s tem pa seveda tudi gneča na avtobusih, predvsem ob konicah. Na sestanku je bilo izrečenih veliko kritik zaradi nekulturnega prevoza krajanov, ponovno pa je bilo izpostavljeno vprašanje o vožnji lokalnih avtobusov v polurnem razmahu.

Lokalni avtobusni promet je na Jesenicah rasel samorastniško. Predstavniki Integrala so priznali, da je prevoz marsikdaj nekulturn, to pa je v veliki meri posledica objektivnih težav. Načrtovalci novega naselja na Belem polju niso mislili na organizacijo javnega avtobusnega prometa. Za prevoz svojih delavcev skrbijo le Železnica, ostale delovne organizacije pa za to nimajo razumevanja.

Na Belem polju sedaj že stoji avtobusno postajališče, drugega pa v teh dneh dokončujejo ob glavni magistralni cesti pri prvih stanovanjskih blokih. Začasno obračališče bo sedaj postaja za lokalni promet v smeri proti Belem polju. Na sestanku so se dogovorili, da bo lokalni promet v

polurnem razmahu od Koroške Bele do Belega polja začel potekati v ponedeljek, 8. aprila. Po mesecu dni bodo ugotovili, v katerem času so upravičene vožnje na pol ure in na podlagi tega bodo sestavili nov vozni red.

J. R.

OBNOVA TRIM STEZE POD ŽERJAVCEM

Pred sedmimi leti je bila pod Žerjavcem lepo urejena Trim steza, ki jo je vsak dan obiskalo mnogo jesenčanov in šolskih otrok. Toda zob časa je načel posamezne naprave, čeprav so jih uspešno letoma obnovljali. Pred kratkim je komisija za trim stezo pri TD Jesenice pregledala celotno traso in ugotovila, da bo treba čimprej obnoviti gredi, store za hojo in držanje ravnotežja, streho kozolca, mornarsko lestev, hode za hrbtno telovadbo in drugo. Popravljen se bodo lotili že letos, zaradi pomanjkanja denarja pa bodo morala nekatera popravila počakati na drugo leto.

B. B.

NATEČAJ

Planinsko društvo Javornik-Koroška Bela objavlja natečaj za zbiranje diapozitivov, ki bi bili uporabni za izdajo razglednic štirih planinskih postojank, ki jih društvo upravlja:

- Dom Valentina Staniča pod Triglavom
- Kovinarska koča v Krmi
- Prešernova koča na Stolu
- Dom Pristava v Javorniškem Rovtu

Razen posnetkov koč so zaželeni tudi posnetki njihove okolice. Prešernova koča in Dom na Pristavi sta lahko fotografirana tudi pozimi. Diapozitivi morajo biti veliki 6 x 6 cm.

Posnetki bodo prikazani širšemu krogu ljudi in najboljši nagrajeni z denarnimi nagradami: prva nagrada — 5.000 din, druga nagrada — 4.000 din in tretja nagrada — 3.000 din.

Vsi za društvo uporabni posnetki bodo odkupljeni po dogovorjeni ceni. Posnetke bomo zbirali do 30. septembra 1985.

OBVESTILO

Izvršni odbor Društva za pomoč duševno prizadetim obvešča vse člane društva, zaposlene v Železarni Jesenice, da bodo tudi letos lahko poravnali članarino (v višini 50 dinarjev) tako, da jim bo odtegnjena od osebnega dohodka v mesecu maju.

Če ne želite biti več član Društva, oziroma če se želite včlaniti, sporočite do 24. aprila po telefonu (številka 3313) Jožici Bertalanč.

Komisija za športno rekreacijo pri IO konferenci OO sindikata Železarne razpisuje

PRVENSTVO ŽELEZARNE V ODBOJKI ZA LETO 1985

Vodja tekmovanja je Marjan Mahnič, tekmuje se po pravilih OZ Slovenije z dodatki pravilnika o DŠRI v Železarni. Prijave pošljite na sindikat Železarne do 12. aprila do 13. ure, ko bo žrebanje v sejni sobi.

Zahvale

Tiho in mirno nas je v 75. letu zapustil nepozabni mož, oče, dedek in brat

JAKOB ROŽIČ

Od njega smo se poslovili 28. marca na Blejski Dobravi. Hvala vsem za darovano cvetje, za sočustvovanje in denarno pomoč sosedom na Novakovi in Mladinski ulici. Hvala za pozornost delavcem SGP Gradbinec in Zdravstveni dom Jesenice in vsem za izrečena sožalja.

Žalujoci: žena Cirila in sinova Rado in Miran z družinama

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta in starega očeta

FRANCETA GREGORIČA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in sosedom, ki so z nami sočustvovali, nam podarili cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala zvezi borcev za venec ter poslovilne besede, zvezi tabornikov za venec in sodelavcem Profilarne ter vzdrževanja Jeklarne za cvetje. Še enkrat vsem iskrena hvala.

Žalujoci: žena Zofka s sinovi

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za čestitko ob mojem osebnem prazniku.

Fani Šoberl

Izvršnemu odboru OO sindikata TOZD Vzdrževanje se zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezni.

Gabrijel Košnik

Izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarna bluming-štek se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezni.

Slavimir Mihajlovič

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za čestitko ob mojem rojstnem dnevu.

Obenem jim želim še obilo delovnih uspehov.

Angela Mandelj

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela, zvezi borcev in Planinskemu društvu Jesenice se iskreno zahvaljujem za čestitke ob moji 60-letnici. Vsem želim še mnogo delovnih uspehov.

Vinko Birk

Sodelavcem vzdrževanja HVŽ se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč ob smrti mojega očeta Jožefa.

Janko Valentinič

Sodelavkam in sodelavcem dne Bizjak in odpremi TOZD Jeklovlek se iskreno zahvaljujem za lepo darilo ob odhodu v pokoj.

Vsem želim še veliko delovnih uspehov.

Jožica Jensterle

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za čestitko za moj življenjski praznik. Obenem jim želim mnogo uspeha pri njihovem delu.

Franc Zalokar

Vsem rešilnim postajam in socialno zdravstveni službi Železarne Jesenice se iskreno zahvaljujem za pozornost in darilo.

Špela Bedene

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 13. aprila, bosta na Jesenicah od 7. do 18. ure odprti trgovini:

DELIKATESA, poslovalnica 7, Titova 7 in
DELIKATESA, Kašta 4 na Plavžu, Tavčarjeva 6.

DEŽURNA LEKARNA

V mesecu aprilu je za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna v Radovljici.

OBVESTILO DU JESENICE

Društvo upokojencev Jesenice obvešča svoje člane, da sprejema prijave za oddih v počitniških domovih Železarne v torek, 16. in petek, 19. aprila, od 16. do 19. ure v pisarni društva na Jesenicah, Pod gozdom 13.

Obremenjeni prosijo vse, ki še niso plačali članarine in prispevka za vzajemno samopomoč za leto 1985, da to poravnajo še ta mesec, in sicer vsak torek in petek od 16. do 18. ure.

VABILO

DPD Svoboda Javornik vabi na premiero Črne magije, v soboto ob 20. uri v kulturnem domu na Javorniku. Ponovitev bo v nedeljo ob 18. uri.

VABILO

BALINARSKEGA KLUBA

Balinarski klub Jesenice, Log Ivana Krivca 15, vabi svoje člane in vse ljubitelje balinanja na letno skupščino (volilni občni zbor), ki bo v četrtek, 18. aprila, ob 17. uri v klubski dvorani BK Jesenice v Logu.

REŠITEV KRIŽANKE IZ 13. ŠTEVILKE ŽELEZARJA:

Akantos, karakal, Palma de Mallorca, ara, Nevada, Saar, radiar, krt, Kama, trid, EA, upadek, Aron, maneuver, UŠ, Edo, tip, lan, nit, ornament, Essen, astra, Maina, AA, DT, Rab, Li, Ragu, Rod, opit, gnu, Atal, rake, ira, os, leta, krat, Danska, alah, Akra, emirat.

KAM NA REKREACIJO?

Obveščamo vse udeležence rekreacije v COŠ Tone Čufar (na Plavžu), da je zaradi premajhne udeležbe od petka, 12. aprila, ne bo več. Komisija za športno rekreacijo

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

12. aprila, franc. krim. film TRI JE TREBA UBITI ob 17. in 19. uri, ob 21. uri premiera amer. akcij. filma DO POSLEDNJEGA DIHA.

13. aprila, jug. komedija BREZ PROBLEMOV (LEPA BRENA) ob 17. in 19. uri.

14. aprila, angl. pustolovski film RAZUZDANA LADY ob 17. in 19. uri.

15. aprila, japon.-angl. vojni film SREČEN BOŽIČ, GOSPOD LAWRENCE ob 17. in 19.15 uri.

16. aprila, amer. kriminal. film STRUP ČRNE MAMBE ob 17. in 19. uri.

17. aprila, FILMSKO GLEDALIŠČE: poljska drama DIRIGENT ob 17. in 19. uri.

18. aprila, ZAPRTO!

KINO PLAVŽ

12. aprila, angl. pustolovski film RAZUZDANA LADY ob 18. in 20. uri.

KONFERENCA STRELSKE DRUŽINE TRIGLAV

Upravni odbor Strelske družine TRIGLAV Javornik-Koroška Bela obvešča vse svoje članice in člane, kot tudi ostale ljubitelje strelskega športa, da bo redna letna konferenca strelske družine v soboto, 13. aprila, ob 16. uri v lovski sobi Delavskega doma Julke in Albina Pibernika na Javorniku.

Ker Strelska družina TRIGLAV letos praznuje 35-letnico obstoja, bodo na konferenci podeljene plakete in priznanja najbolj zaslužnim članom strelske družine.

Vse člane vabimo, da se konference zanesljivo udeležijo. Posebnih vabil ne bomo pošiljali!

Upravni odbor

VABILO GOBARSKE DRUŽINE JESENICE

Gobarska družina Jesenice vabi vse člane na letni občni zbor v soboto, 13. aprila, ob 18. uri v prostorih RK na Titovi 65.

Občni zbor bo popestril s prikazom diaprojektivov gob dr. Dušan Vrščaj, predsednik GD Slovenije.

Na letni občni zbor vabimo prebivalce jeseniške občine, ki se bodo lahko včlanili v družino. Članarina z vpisnino in značko znaša 150 dinarjev.

GD Jesenice

13. aprila, angl. pustolovski film RAZUZDANA LADY ob 17. in 19. uri.

14. aprila, amer. fant. film IMPERIJ VRAČA UDAREC ob 16. uri, ob 18. in 20. uri jug. komedija BREZ PROBLEMOV (LEPA BRENA).

15. aprila, amer. film JAZ SEM POROTA ob 18. in 20. uri.

16. aprila, japon.-angl. vojni film SREČEN BOŽIČ, GOSPOD LAWRENCE ob 18. in 20.15 uri (cene zvišane 100.—).

17. aprila, ZAPRTO!

18. aprila, amer. glas. plesni film FOOTLOOSE ob 18. in 20. uri. (Cene zvišane 100.—).

KINO DOVJE

14. aprila, amer. kriminal. film STRUP ČRNE MAMBE ob 19. uri.

KINO KRANJSKA GORA

12. aprila, amer. fant. film IMPERIJ VRAČA UDAREC ob 17. uri.

13. aprila, amer. film JAZ SEM POROTA ob 20. uri.

16. aprila, glasb. plesni amer. film FOOTLOOSE ob 20. uri.

GLEDALIŠČE "TONE ČUFAR" JESENICE

— četrtek, 11. aprila, ob 18. uri — Andrej Smole: VAPH. Gostovanje v domu starostnikov na Jesenicah.

— petek, 12. aprila, ob 17. uri — revija mladinskih pevskih zborov.

— ponedeljek, 15. aprila, ob 17. uri in ob 19.30 — Miloš Mikel: Fraklova vrnitev. Gostuje igralec Zlatko Šugman. Obe predstavi sta za izven. Rezervacije po telefonu 81-260. Prodaja vstopnic uro pred vsako predstavo.

— sredo, 17. aprila, ob 16. uri — Alenka Goljevšek: Zelena je moja dolina. Zaključeno za šole.

ob 19.30: Alenka Goljevšek: Zelena je moja dolina. Za abonente redov sredo, torek in ponedeljek. Abonenti reda sredo sedijo na svojih stalnih sedežih.

— četrtek, 18. aprila, ob 16. uri — Alenka Goljevšek: Zelena je moja dolina. Zaključeno za šole.

— ob 19.30 — Alenka Goljevšek: Zelena je moja dolina. Za abonente reda četrtek in sobota. Abonenti reda četrtek sedijo na svojih stalnih sedežih.

Gledališče "Tone Čufar" gostuje 17. aprila v Bohinjski Bistrici s Prešernovo tragedijo Krst pri Savici in Smoletovo komedijo Varh. V četrtek, 19. aprila, pa gostuje na Blejski Dobravi s komedijo A. Smoleta Varh ob 19.30.

BEOGR. KNJIŽNA ZALOŽBA		LITERAR. JUNAK BENDER		POLITIK. DOLANC		OLIVER REED		SL. SEIZ. MOLOG (VLADO)		PREVLKA NAKOVINI KI V OGOV. OKSIDIRA		OSEBA, KI VELIKO DELA	
ZELJAR		JADR. OTOK NEKDANJI BENEŠKI POGAVAR		VRSTA IGLAVCA		NADAV TEHNOV. TREN DISCIPLINAR							
SL. PEVEC (ADO) BOTRICA													
POGOR VRSTA SREKE				TRENJE		IGRALKA MARKOVIC		JAPONSKI DROBIŽ		FROMMELT PAUL		V. SCEPEC PETI DEL ČESA AKANT	
PRITOK DONAVE ROKUNJI LJEK. Z. IME 10dd		COLA PALEC		PEVEC PESTNER		DČANEC MESTO V NIGERIJ				PILA ZA L'S PANČEVO			
LJUBIČ. VINSKO PODJETJE		ZELJAR		JADR. OTOK BIC SPLETEN IZ JEREMOV				TONE PESH STIRIH CERVENI OBRED		ZAPESTNIK IBSENNOVA DRAMA			
PREBLIVA LEC PIRANA		ŽENSKO OBLAČILO DANSKI OTOK		OBOROŽEN SPOPAD TOVAARNA V MARIBORU						ALPINIST. ORODJE TONAZ DOHICEL			
HUNSKI POGLA VAR		NEMSKI REFOR-MATOR (MARTIN)				BIRT GELIN DANIEL						NIKOLA TESLA RAZLIC. ČRKI	
DIRKAC F1 ROSBERG		IGRALEC RADKO POLIČ		HVAR HVAR JADRAN		AMERIS. PEVKA LEAR				SESTAVIL RONNER		SOSLEDJE DOGAJANJA	

TABOR JADRAN : JESENICE 1:0 (1:0)

V nadaljevanju druge slovenske lige — zahod so jeseniški nogometaši gostovali v Sežani proti moštvu Tabor-Jadran in tekmo izgubili z rezultatom 0:1. To je sicer minimalni poraz, lahko pa bi se nogometaši vrnili vsaj s točko, ker niso igrali podrejene vloge. V protinapadu so bili učinkoviti, zatikalo pa se je predvsem v zaključnih akcijah. Vrata gostov je zelo uspešno ubranil veliko žog, Jeseničani so v drugem polčasu še nesrečno zastreljali 11-metrovko, ki bi jim lahko prinesla vsaj točko.

Za Jesenice so igrali: Vukalič, S. Hadzislejmanovič, Trkulja, I. Hadzislejmanovič, Džamastagič, Blagojevič, Troha, Zubanovič, N. Bešič (Osmičević), A. Bešič, Lamberger, (Bakonič). Na lestvici vodi Stoj z dvajsetimi točkami, Jeseničani pa so še vedno s sedmimi točkami na zadnjem mestu. V nedeljo bodo doma igrali z moštvom Jadran-Lama, ki je na predzadnjem mestu in v boju za obstanek morajo tokrat Jeseničani zagotovo zmagati.

J. R.

KAJ JE Z JESENIŠKO KOŠARKO?

Ob vsakem koncu sezone so eni zadovoljni, drugi manj, precej pa je takšnih, ki so razočarani, pa naj bodo tekmovalci, tekmovalci, trenerji, vodstva športnih kolektivov in ne nazadnje tudi gledalci. Ob koncu letošnje slovenske košarkarske lige za ženske je na Jesenicah ostal grenak priokus.

V sezoni 1983—1984 so se Jeseničanke, okrepljene z Vuletovo in Vrdoljakovo, borile za prvo mesto. Borba je bila precej časa izenačena, ob koncu pa našim košarkaricam vseeno ni uspelo. Nihče jim ni zameril, saj tudi ni imel pravice. Gre za šport, v katerem odloča vrsta podrobnosti, včasih tudi sreča, seveda pa je zmagovalac le eden. Vsi ne morejo biti prvaki. Vsi smo upali, da bodo osvojile prvo mesto v sezoni 1984—85. Možnosti so bile. In kaj se je zgodilo? Jeseniške košarkarice so pristale šele na četrtem mestu, z desetimi točkami zaostanka za prvovrščenim Mengšem in osem točk za drugovrščeno Ilirijo. Da bi bil absurd še večji, so pred našimi novinke v najkvalitetnejši slovenski ligi, košarkarice Novega mesta.

Namen tega pisanja ni kritika, temveč opozorilo, da v vrstah jeseniških košarkaric nekaj »škriplje«. Kaj, naj ugotovijo tisti, ki so za to odgovorni. Škoda je namreč, če ne bomo izkoristili igralke, ki znajo igrati dobro košarko. Toda za takšne igre je potrebno kontinuirano delo vse leto. Nekateri znajo povedati, da se trener jeseniških košarkaric ne udeležuje redno treningov. Drugi zopet pravijo, da na Jesenicah malo ali skoraj nič ne delajo, da bi imeli ekipo, ki jo bodo sestavljale mladinke in tudi kadetkinje. Kaj bo, ko bosta prenehali igrati nosilki jeseniške ekipe Vuletova in Vrdoljakova?

Vsa ta vprašanja bodo morali najprej rešiti znotraj KK Jesenice. Saj nam ne sme biti vseeno, kaj se dogaja z ekipo, ki je Jesenicam že priložila nekaj naslovov slovenskih prvakinj, ki nas je razveseljevala leta in leta in v kateri so tudi sedaj dobre igralko. In ne nazadnje, ves šport in tudi košarka trošijo družbeni denar. Zato moramo gledati tudi na to, kako ga trošimo!

D.

VELESLOM ZA KOBLARJEV MEMORIAL

Člani Smučarskega kluba, postaje GRS in Planinskega društva Jesenice so 6. aprila na Rožci organizirali veleslalom za 2. memorial Staneta Koblarja. Kljub megli se je tekmovalca udeležilo precej smučarjev, gorskih reševalcev, planincev in drugih. Organizatorji zaslužijo pohvalo za pripravo proge na zahtevnem poboju Rožce, kjer je še veliko snega.

REZULTATI: — pionirji: 1. Gorazd Bregant 47,62, 2. Danilo Klinar 47,93 (oba SK Jesenice), 3. Damjan Gril (SK Golica) 54,24;

— mladinke: 1. Mojca Robič 47,06, 2. Sandra Klinar 52,37, 3. Nevenka Klinar (vse SK Golica) 58,53;

— mladinci: 1. Tomaž Koblar 41,91, 2.

Jani Pirc (oba SK Jesenice) 42,04, 3. Milan Klinar (SK Golica) 44,37;

— člani I: 1. Miro Črv 48,55, 2. Miha Klinar (oba SK Golica) 53,62, 3. Miha Žumer (GRS Jesenice) 58,06;

— člani II: 1. Stanko Klinar (SK Jesenice) 49,19, 2. Metod Čop (Planina pod Golico) 49,76, 3. Ivo Borštnik (SK Jesenice);

— veterani: 1. Jože Klinar (SK Jesenice) 50,83, 2. Franc Pesjak (ZZB NOV Jesenice) 1,17,41, 3. Peter Prevc (GRS Jesenice) 1,23,82;

EKIPNO: 1. SK Jesenice 2,30,55, 2. SK Golica 2,31,93, 3. Postaja GRS Jesenice 3,54,00.

J. R.

OK PLAMEN — OK JESENICE 0:3

V soboto, 6. aprila, so jeseniške odbojkarice odpotovale v Lipnico, kjer so odigrale predzadnjo tekmo v spomladanskem delu prvenstva z OK Plamen iz Kroke.

V prvem nizu so odbojkarice OK Plamen igrane najboljše. Takoj na začetku niza so povedle in vodile do rezultata 11:7. Odbojkarice OK Jesenice so igrane raztreseno in nepovezano. Nato pa so se zbrale, servirale nekaj dobrih servisov in rezultat je bil izenačen 11:11. Za zmago so jeseniške odbojkarice potrebovale še nekaj dobrih servisov in uspešno zaključnih žog. Jeseničanke so v prvem nizu premagale domačinke z rezultatom 15:12.

V drugem nizu so se domačinke še naprej upirale, vendar manj uspešno in niso nikoli prišle v vodstvo. Jeseniške odbojkarice so igrane svojo staro uspešno igro, čeprav so domačinke uporabile vse taktične poteze, da bi ustavile nasprotnice. Pri rezultatu 9:4 pa si je igrala OK Plamen Romana Šlibar prislužila rdeči karton, ki ji prepoveduje igranje na naslednji tekmi. Odbojkarice OK Jesenice so pri visokem vodstvu 12:4 naredile ne-

kaj napak, in so drugi niz zaključile z rezultatom 15:11.

V tretjem nizu so imele odbojkarice OK Jesenice zelo malo dela, da so zmagale. Za zmago so potrebovale dobre servise, bilo pa je tudi nekaj zelo dobro zaključenih žog. Jeseniške odbojkarice so v trinajestih minutah visoko premagale igralke OK Plamena z rezultatom 15:1.

Tekmo sta sodila Hadjič in Hrovat. Za OK Jesenice so igrale: Lidija Baloh, Majda Globočnik, Milana Pogačar, Magda Učman, Renata Hočevar, Nevenka Sever in Monika Komic.

Igralke OK Jesenice imajo sedaj enako število točk kot prvovrščena ekipa iz Gorij.

Naslednjo, zadnjo tekmo v tem prvenstvu bodo odbojkarice OK Jesenice odigrale doma v soboto, 13. aprila, v telovadnici osnovne šole Prežihov Voranc. Igrale bodo z ekipo OK Nova Gorica iz Nove Gorice. Tekma bo zanimiva, saj so Jeseničanke v jesenskem delu prvenstva s to ekipo v gosteh izgubile z rezultatom 3:2. Ker se borijo za prvo mesto, morajo to ekipo premagati z rezultatom 3:0.

KOMMO

HOKEJ NA LEDU

TUDI POKAL NA JESENICAH

Jeseniški hokej je doživel še eno zmagovalno. Po tem, ko je člansko moštvo Jesenic osvojilo 21. naslov državnega prvaka, enako tudi mladinci Kranjske gore, so Jeseničani tudi v Pokalu Jugoslavije pokazali, da so daleč najboljši kolektiv v državi. S prepričljivimi zmagami proti Kompas-Olimpiji, Crveni zvezdi in Medveščaku so potrdili, kje se igra najboljši hokej pri nas. K temu moramo pristeti še dejstvo, da so hokejisti z Jesenic prispevali levji delež tudi v reprezentanci, ki se je na svetovnem prvenstvu v Franciji vrnila v B skupino svetovnega hokeja.

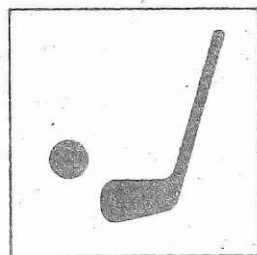
Jesenice in Crvena zvezda sta najprej premagali Kompas-Olimpijo in Medveščak, njun dvoboj pa je odločal o zmagovalcu letošnjega Pokala Jugoslavije. Toda to ni bil pravi finale. Že po dvasetih minutah igre so naši vodili s 4:1, sama igra pa je bila povsem na strani jeseniških hokejistov. Beograščani so tokrat nastopili brez treh tujcev in Kovača, kmalu pa je moral na klop tudi Saliji, toda tudi v jeseniških vrstah so manjkali Mlinarec, Raspet in Kozar.

Vse tri lovovike, ki so ostale na Jesenicah, so velika obveza. Še zlasti v časih, ko v našem hokeju vedno bolj zvenketa denar. Vsi nestrpnost čakajo prestopni rok, saj se obeta velika preseljevanja. Slabši klubi: Bosna, Partizan, Vojvodina, pa tudi Medveščak, Avtoprevoz in Crvena

zvezda želijo kvalitetne hokejiste. Te lahko dobijo le na Jesenicah in v Ljubljani. Zato je bojazen pod Mežaklo in v hali-Tivoli kar precej velika. Zvenket denarja je opojen in privlačen.

Letošnja sezona je torej končana, na Jesenicah pa se imajo s čim pohvaliti. Takšnega uspeha namreč že dolgo nismo doživeli. Zato je prav, da ob koncu izrečemo vso pohvalo vsem hokejskim delavcem, ki so predano delali v dvorani v Podmežakli, še posebej pa vsem hokejistom od cibabanov do najstarejših, saj so še vedno ponos železarskih Jesenic.

Rezultati letošnjega Pokala Jugoslavije:

CRVENA ZVEZDA — MEDVEŠČAK 9:2 (1:1, 7:1, 1:0)

Strelci za Crveno zvezdo: Saliji 3, Nebojša Ilić 2 ter Sekelj, Vatovec, Poluga in Piperski, za Medveščak: Meštrovič in Dubenji.

JESENICE — KOMPAS-OLIMPIJA 6:3 (1:0, 3:0, 2:3)

Strelci za Jesenice: M. Pajić 3, Hafner, Razingar in Horvat, za Kompas-Olimpijo: Zupančič, B. Lomovšek in Pavlin.

CRVENA ZVEZDA — KOMPAS-OLIMPIJA 6:5 (0:2, 3:2, 3:1)

Strelci za Crveno zvezdo: Saliji 2, Piperski, Sekelj in Vatovec, za Kompas-Olimpijo: Režek 3, Lepša in Prusnik.

JESENICE — MEDVEŠČAK 10:3 (5:0, 3:1, 2:2)

Strelci za Jesenice: M. Pajić 4, Magazin, B. Pajić, P. Klemenc, Horvat, Hafner in Š. Ščap, za Medveščak Orlić 2 in Meštrovič.

KOMPAS — OLIMPIJA — MEDVEŠČAK 7:2 (3:0, 2:1, 2:1)

Strelci za Kompas-Olimpijo: Režek 3, Vidmar, Pavlin, B. Lomovšek, Prusnik, za Medveščak: Trumbetaš in Meštrovič.

JESENICE — CRVENA ZVEZDA 10:3 (4:1, 2:0, 4:2)

Strelci za Jesenice: P. Klemenc 4, B. Pajić 2, Magazin, B. Klemenc, Horvat in Kopitar, za Crveno zvezdo: Saliji, Vatovec in Čecan.

Podelili so tudi posebno priznanje najboljšemu strelcu, to je Murajica Pajić — Jesenice, najboljši disciplinirano moštvo pa je bil Medveščak.

D.

ŠPORTNO TEKMOVANJE V POČASTITEV MESECA MLADOSTI

OK ZSMS Jesenice v sodelovanju z ZTKO Jesenice tudi letos organizirajo športna tekmovanja za pokal meseca mladosti.

Po že končanih tekmovanjih v šahu, namiznem tenisu in streljanju z zračno puško je največ točk zbrala ekipa V. P. Radovljica (38 točk), nato sledijo CSUI 35 točk, Klub študentov 25 točk, Gradis in aktiv Javorniški rovt po 24 točk, KS Javornik-Koroška Bela 23 točk, Remontne delavnice, Vzdrževanje, KS Hrušica po 20 točk, Gorenjska oblačila 11 točk itd.

Med ekipami osnovnih šol vodita OŠ Prežihov Voranc in OŠ Jeseniško-bohinjski odred s po 40 točkami.

Tekmovanje se bo nadaljevalo še v aprilu in maju v košarki, odbojki in malem nogometu.

SANDI CIZELJ
BARBARA MALENŠEK
Center srednjega usmerjenega
izobraževanja, Bratov Rupar 2

SLOVENSKE
ŽELEZARNE

ŽELEZARNA JESENICE

ohranja in razvija izročilo v novi Jeklarni 2 z najsodobnejšimi električnimi pečmi

z računalniško tehniko in avtomatizirano proizvodnjo omogoča prenos znanja na sorodna ali celo različna področja proizvodnje

zagotavlja izobraževanje, usposabljanje in izpopolnjevanje znanja doma in v tujini

ceni umsko delo in zato ukinja zastarele postopke proizvodnje

spoštuje ta poklic s posebnimi pravicami (beneficirana delovna doba, dodatki, premije)

razvija družbeni standard delavcev (stanovanja, varnost delovnega okolja, družbena prehrana, prevozi, športna rekreacija, kulturna dejavnost)

štipendira svoje bodoče delavce

prisluhne vsakemu potencialnemu delavcu v svojem kadrovskem sektorju, Cesta železarjev 8, 64270 Jesenice, tel. 81-441, int. 2809

DAJ NO, POGLEJVA, KAKO JE S TO REČJO!